

# L'IMPACTE DE LES PLATAFORMES DIGITALS EN ELS PROCESSOS PARTICIPATIUS



Laia Márquez Muñoz  
Tutora: Gemma Ubasart González  
Treball de Final de Grau  
Grau de Ciències Polítiques i de l'Administració  
Universitat de Girona- Facultat de Dret  
Curs: 2021-2022

“Una concepción de la ciudadanía articulada desde los valores de la igualdad de oportunidades, la solidaridad, la democracia, y la autonomía personal. Una ciudadanía que solamente puede crecer y consolidarse mediante su propio ejercicio. Una ciudadanía que debe dejar de ser un simple receptáculo o contenedor de derechos reconocidos, para convertirse en un ejercicio permanente de corresponsabilidad y solidaridad social sobre los problemas comunes”- Joan Subirats<sup>1</sup> (2010)

---

<sup>1</sup> Joan Subirats (1951) és professor titular en Ciència Política en la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB) des del 1980 i les seves investigacions es centren en la gestió pública, l'anàlisi de polítiques públiques i la governança. Des del desembre del 2021 és Ministre d'Universitats.

## Agraïments

Amb aquesta recerca acaba una de les etapes més importants de la meua vida, tant a nivell acadèmic com a nivell personal.

El grau de Ciències Polítiques i de l'Administració m'ha regalat una experiència de vida impressionant, tant per la quantitat de coneixements que he adquirit com per les oportunitats i portes que m'ha obert. En aquests quatre anys, he pogut participar en diferents experiències parlamentàries, he complementat la meua formació amb cursos i tallers molts diversos, he participat en debats interesantíssims, he après molt dels meus professors i professores i dels meus companys i companyes i he pogut, també, començar el meu camí laboral en entorns universitaris.

Investigar la plataforma Decidim Barcelona m'ha permès aprofundir en la participació digital, un tema que ha estat del meu interès des de ben petita i amb aquest treball he pogut créixer a nivell de coneixements teòrics i pràctics.

Voldria agrair el temps, l'experiència, el guiatge i el saber que m'ha regalat la meua tutora Gemma Ubasart i també agrair al Manuel Punsoda i l'Orland Blasco que m'han obert "les portes a l'Ajuntament de Barcelona", concedir-me l'entrevista d'aquesta recerca. Dedico el meu Treball de Final de Grau a la meua família, especialment als meus pares la Montse Muñoz i el Javi Márquez per brindar-me el seu recolzament incondicional, per haver tingut suficient paciència i per donar-me els ànims necessaris en tot moment, tant en el transcurs del grau com en la realització d'aquesta recerca. I per últim, però no menys important, fer una menció especial en aquesta dedicatòria a la meua àvia l'Antonia Montoro per tot el suport i constància que m'ha donat durant els 4 anys de carrera i també per ensenyar-me que treballant durament pots aconseguir els teus somnis.

## Sumari

<b>1. Introducció</b>	<b>5</b>
<b>2. Marc teòric</b>	<b>6</b>
<b>2.1. Participació</b>	<b>6</b>
<b>2.2. Models d'administració pública</b>	<b>7</b>
<b>2.3. Democràcia directa</b>	<b>10</b>
2.3.1. Els Processos participatius	15
2.3.2. Plataformes electròniques de participació	19
<b>3. Cas pràctic de Barcelona</b>	<b>24</b>
<b>3.1. Context</b>	<b>24</b>
<b>3.2. Mandat actual</b>	<b>26</b>
3.2.1. Què diu el programa electoral?	27
3.2.2. Què diu l'acord de govern?	29
3.2.3. PAM	31
<b>3.3. Recorregut dels processos participatius</b>	<b>32</b>
3.3.1. Guia pràctica dels processos participatius	33
3.3.2. Quins processos participatius s'han realitzat?	34
3.3.2.1. Fotografia Decidim-Barcelona	34
3.3.2.2. Classificació	36
<b>3.4. DAFO</b>	<b>46</b>
<b>3.5. Reflexions del cas</b>	<b>50</b>
<b>4. Conclusions</b>	<b>51</b>
<b>5. Taula d'il·lustracions</b>	<b>52</b>
<b>6.1. Documents acadèmics</b>	<b>54</b>
6.1.1. Llibres	54
6.1.2. Webs	54
<b>6.2. Altres fonts documentals</b>	<b>56</b>
<b>7. Annex: Entrevista</b>	<b>63</b>

## 1. Introducció

Amb aquest treball de recerca es pretén aprofundir en els processos participatius, a través de l'anàlisi concret del cas de Barcelona. Realitzar una investigació sobre la relació entre la ciutadania i l'Ajuntament de Barcelona a través de la seva plataforma de participació, permet aprofundir en el coneixement del funcionament de l'administració municipal en un moment de canvi i transformació.

En els darrers anys, el com es planteja la democràcia directa és un tema de gran importància que ha calat a l'administració i que està portant a l'aplicació de noves polítiques públiques que van en aquesta direcció.

S'estudia Barcelona, i no un altre municipi, perquè és on neix el Decidim i que posteriorment s'expedeix a altres administracions i organitzacions. Aquesta plataforma electrònica de participació és la més estesa, ara per ara, a Catalunya. Analitzar i estudiar la ciutat pionera i la seva evolució permet conèixer els punts forts i dèbils de la participació directa, que molt probablement siguin extrapolables a altres ens que utilitzin el Decidim, o altres tipus de plataformes.

Es parteix del supòsit que a Barcelona, pel fet de ser pionera en la participació directa-electrònica, tenir molts habitants, ser la capital de Catalunya i estar governada, tant en l'actual com l'anterior mandat per partits d'esquerra partidaris de l'amplificació de la democràcia directa, s'havien fet molts processos participatius al Decidim. A data 25/1/2022 a la plataforma hi figuren 73 processos, dels quals 12 estan en actiu. Si es fa una mitjana aritmètica, traient els 12 del 2022 (queden molts mesos perquè s'acabi l'any), queden 12 processos (matemàticament 12,2) per any, o el que és el mateix 1 per mes. És per això que l'entusiasme de la participació directa, almenys ara per ara a Barcelona, no s'ha traduït en proliferació de processos participatius massius de manera telemàtica. Cal destacar, com es mostra en l'apartat de recorregut dels processos participatius que existeix una relació clara amb el cicle electoral, i en menor mesura amb l'impacte de la covid-19.

L'objectiu general d'aquesta investigació és aprofundir en el coneixement de la participació ciutadana. En quant als objectius específics, aquest treball pretén estudiar el recorregut dels processos participatius barcelonins i localitzar oportunitats de millora i fortaleces. Amb aquests objectius es planteja la següent pregunta d'investigació: Quin ha estat l'impacte de les plataformes digitals en els processos participatius?

A partir de la pregunta de recerca i els objectius s'ha construït el treball de final de grau que inclou 3 blocs. En primer lloc, el marc teòric en el que s'inclouen els apartats de definició de la participació, els models de l'administració pública i la democràcia directa, per entendre millor el cas pràctic. En segon lloc, es profunditza en el cas de Barcelona analitzant el context, el mandat actual i, sobretot, el recorregut dels processos participatius, aquest apartat és el més dens d'aquesta recerca, que porta a l'elaboració del DAFO i a les reflexions del cas. En tercer lloc, es troben les conclusions, la taula d'il·lustracions, les fonts documentals i, finalment, els annexos.

Els recursos que s'han utilitzat han estat principalment pàgines webs (tant de fonts oficials com de mitjans de comunicació), i de manera significativament especial, la plataforma Decidim de Barcelona i l'entrevista a Manuel Punsoda<sup>2</sup> i Orland Blasco<sup>3</sup>.

---

<sup>2</sup> Manuel Punsoda és director de Serveis de Democràcia Activa i Descentralització de l'Ajuntament de Barcelona.

<sup>3</sup> Orland Blasco és tècnic de Serveis de Democràcia Activa i Descentralització de l'Ajuntament de Barcelona.

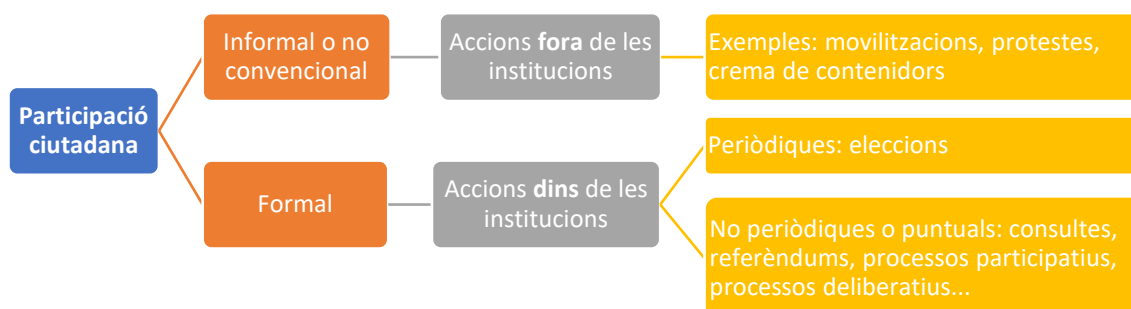
## 2. Marc teòric

### 2.1. Participació

Roger Hart <sup>4</sup> (1993) diu que la participació “és la capacitat per expressar decisions que siguin reconegudes per l’entorn social i que afecten a la vida pròpia i/o la vida de la comunitat on un viu” <sup>5</sup>. D’altra banda, la Generalitat de Catalunya a la seva web recull que la participació ciutadana és “la incorporació, de forma transparent i ordenada, de les persones i la societat civil a la presa de decisions públiques, per tal d’apoderar-les. Juntament amb la transparència i l’obertura de dades, conforma el govern obert, una nova forma de governar que transforma la relació entre els ciutadans i les administracions” <sup>6</sup>.

Així doncs, la participació ciutadana, també dita participació pública i implicació ciutadana, inclou la transparència, el rendiment de comptes, el govern obert, així com també els mecanismes de democràcia directa, qüestions de primer ordre en la política diària del nostre país, en les diferents escales administratives. Tot plegat condueix a considerar la participació de la ciutadania com el camí que porta a que el poder polític s’exerceixi de manera més eficient, transparent, descentralitzada i democràtica.

A grans trets la participació ciutadana, entesa com a mecanisme que influeix o pot influir en les decisions, es pot classificar segons si és formal o informal tal i com es pot veure en l’esquema següent:



Imatge 1: Classificació participació ciutadana<sup>7</sup>

L’Organització de Nacions Unides (ONU) ha declarat que la participació ciutadana és essencial per a la implementació dels Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS)<sup>8</sup>, ja que per assolir aquest objectiu és del tot necessari: “involucrar a totes les persones interessades (...), eliminar els obstacles i les barreres visibles i invisibles que limiten la participació comunitària comptant amb les persones”. D’aquesta manera la

<sup>4</sup> Roger Hart (1950) és professor de psicologia i geografia a la Universitat de Nova York des del 1984. És expert en participació.

<sup>5</sup> Informació extreta de:

<https://www.divulgaciondinamica.es/blog/participacion-ciudadana-definicion-tipos-participacion/>

<sup>6</sup> Informació extreta de: <https://governobert.gencat.cat/ca/participacio-ciudadana/que-es-participacio/>

<sup>7</sup> Elaboració pròpia amb informació extreta de:

<https://www.slideshare.net/ignaciomunozmunoz73/participacion-ciudadana-formal-y-no-formal-62770416>

<sup>8</sup> Els ODS es van aprovar l’any 2015 pels Estats membres de les Nacions Unides amb l’objectiu d’arribar al 2030 a erradicar la pobresa, a acabar amb les desigualtats i les injustícies, i posant fre al canvi climàtic protegint així el planeta, a garantir la pau a totes les persones, entre altres.

participació esdevé fonamental i de necessària aplicació transversal en cada un dels 17 objectius:



Imatge 2: ODS<sup>9</sup>

**De les formes de participació exposades, la recerca que es presenta se centra en l'estudi la participació formal puntual i concretament en els processos participatius.**

## 2.2. Models d'administració pública

Segons el centre de terminologia de la llengua catalana (TERMCAT) l'administració pública és "l'organització dotada de personalitat jurídica única, sota la dependència d'un govern, que ha d'actuar amb submissió plena a la llei i al dret, que té atribuïdes les potestats administratives i els mitjans necessaris per a assolir finalitats d'interès públic, i l'actuació de la qual està subjecta a control jurisdiccional"<sup>10</sup>. Això vol dir que l'administració pública és l'estructura bàsica per aplicar les polítiques públiques.

Al llarg del temps, les polítiques públiques, així com també l'organització i les funcions de l'administració, han anat variant adaptant-se a la societat de cada moment i depenent de cada territori.

Des del punt de vista de Carles Ramió<sup>11</sup> (2016) hi ha hagut quatre models d'administració pública des de finals del segle XIX fins l'actualitat: el clientelar, el burocràtic, el gerencial i el de governança<sup>12</sup>, cal aclarir que aquesta classificació es fa des de la concepció del món occidental.

- El model **clientelar**, o pre-modern, és el més habitual fins el segle XIX, és aquell paradigma que apareix quan es difumina el concepte d'Estat. L'administració basada en la xarxa d'amics i familiars i la dependència cap a certes persones "carismàtiques" són la base d'aquest model.

<sup>9</sup> Informació extreta de:

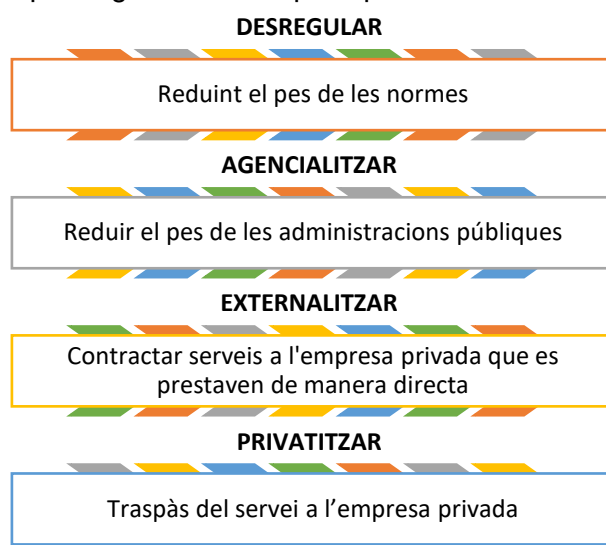
<http://cepaim.org/naciones-unidas-declara-que-la-participacion-ciudadana-es-esencial-para-la-implementacion-de-los-ods-revista-xds/>

<sup>10</sup> Informació extreta de: <https://www.termcat.cat/ca/diccionaris-en-linia/169/fitxa/MTk0NDZNA%3D%3D>

<sup>11</sup> Carles Ramió (1963) és catedràtic de Ciències Polítiques i de l'Administració a la Universitat Pompeu Fabra (UPF) des del 1995 i especialista en la gestió pública.

<sup>12</sup> Informació extreta de: <http://www.gigapp.org/ewp/index.php/GIGAPP-EWP/article/view/38>

- El model **burocràtic** és present especialment des de mitjans del segle XIX i fins a finals del segle XX. Per Max Weber<sup>13</sup> (1921) la burocràcia era sinònim d'eficàcia i les administracions públiques eren cadenes de muntatge on la norma seria l'element bàsic<sup>14</sup>. A la pràctica, això volia dir que el model burocràtic es basava en el compliment estricte de la norma per tal de tenir seguretat jurídica<sup>15</sup>, la manera de com fer-ho era la professionalització de l'administració (degut a la complexitat de les administracions i la importància de totes les tasques a realitzar) i per l'elecció caldria atendre els mèrits.
- El model **gerencial** o post burocràtic apareix als anys 80, com a conseqüència de la crisi de l'*Estat del Benestar*<sup>16</sup>, i és el majoritari fins a finals dels anys 90 i a l'inici del segle XXI. El treball per objectius, la flexibilitat i la discrecionalitat<sup>17</sup> fan concebre l'administració com a empresa i, per tant, a la ciutadania com a client. La manera d'operar de les administracions públiques, amb la finalitat d'aprimar-les, es basa en quatre grans línies o principis:



*Imatge 3: Principis per aprimar el model gerencial<sup>18</sup>*

- El model de la **governança**. Aquest paradigma pren força a finals dels 90 i especialment durant el segle XXI. Des d'aquesta perspectiva les administracions públiques es converteixen en espais públics de deliberació, que han de garantir i preservar l'interès públic, on els actors afectats estan representants i tenen veu. Aquest model ha portat a l'exigència en la transparència, el rendiment de comptes i el foment de la participació. La ciutadania es classifica en aquells que participen (els actius) i els que no ho fan (els passius). El paper de les institucions

<sup>13</sup> Max Weber (1864-1920) va ser economista i sociòleg alemany. És reconegut com un dels pares de l'administració pública pel concepte de la burocràcia.

<sup>14</sup> Informació extreta de: <https://psicologiaymente.com/organizaciones/teoria-de-burocracia-weber>

<sup>15</sup> En la rigidesa de la seguretat jurídica, si el procediment està ben fet, ha de garantir la igualtat a tothom davant de la llei. Per exemple a l'hora de rebre una documentació, que totes aquelles persones que vulguin sol·licitar-ho ho puguin fer presentant el mateix tipus de documentació (DNI, declaració de la renda...).

<sup>16</sup> L'any 1945, després de la Segona Guerra Mundial, es crea i es consolida l'Estat del Benestar. Això provoca un augment de recursos, de normes i de personal sense precedents que finalment es veuen saturats a la dècada dels anys 80.

<sup>17</sup> La flexibilitat i la discrecionalitat vol dir que la norma no és sagrada, i per tant, que en els casos que estigui justificat es pot saltar la legislació.

<sup>18</sup> Elaboració pròpia amb informació extreta de:

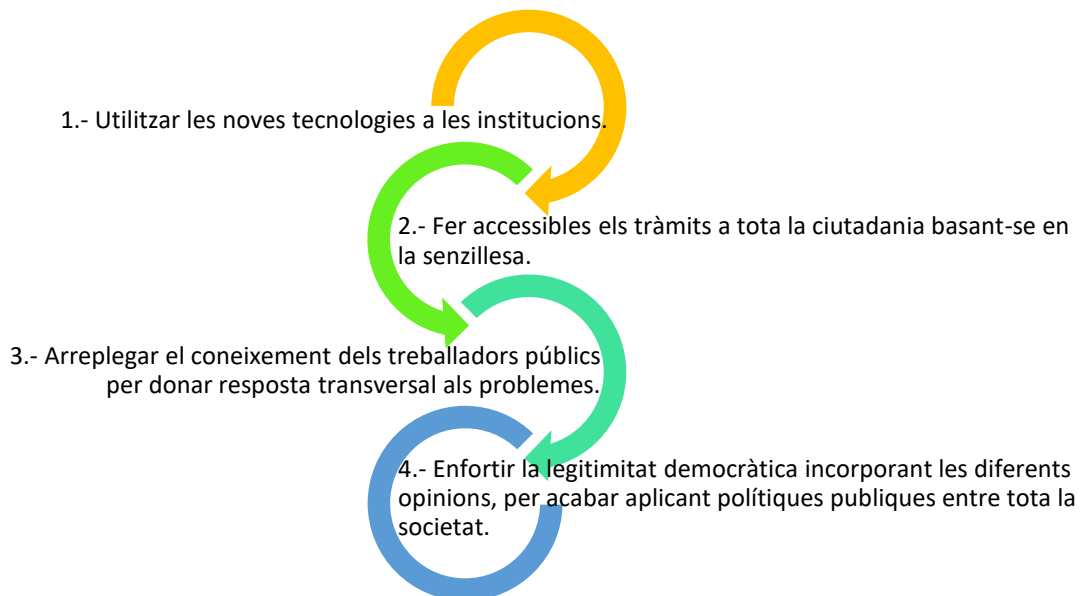
<http://www.gigapp.org/ewp/index.php/GIGAPP-EWP/article/view/38/68>



com a equilibrador dels “lobbies” i la ciutadania en general, és clau, tant a nivell municipal com en les diferents escales i fins i tot a nivell mundial.

Una vegada estudiats els quatre models teòrics en l'administració pública, la qüestió és quin model impera en realitat actualment? D'alguna manera podríem dir que segurament el majoritari és un model híbrid, en el que cada model té una quota diferent d'incidència, sent el paradigma de la governança el de major pes. No es pot negar que encara pot existir alguna forma de clientelisme, tot i que des de les administracions aproven mesures per erradicar-lo, la burocràcia és present en les institucions, hi ha grans privatitzacions, encara que hi ha una aposta per la remunicipalització de serveis públics, i a l'hora la participació ciutadania és i es considera clau pel bon funcionament de la democràcia.

De cara el futur, Jordi Pacheco<sup>19</sup> i Sònia Pereda<sup>20</sup> (2018) consideren que els reptes de les administracions passen per<sup>21</sup>:



*Imatge 4: Reptes de futur de les administracions<sup>22</sup>*

I per fer front a aquest quatre reptes i entrar de ple en el model de la governança, la participació de la ciutadania esdevé com a clau de futur.

<sup>19</sup> Jordi Pacheco (1967) és degà del Col·legi de Professionals de Ciència Política i Sociologia (COLPIS) de Catalunya des del 2017 i professor de gestió i polítiques públiques a la Universitat de Barcelona des del 2019. És expert en el govern obert.

<sup>20</sup> Sònia Pereda (1983) és vicedegana del Col·legi de Professionals de Ciència Política i Sociologia (COLPIS) de Catalunya des del juliol del 2021. El seu camp d'estudi són les polítiques públiques socials.

<sup>21</sup> Informació extreta de: <https://eapc.blog.gencat.cat/2018/03/27/quins-reptes-tenen-les-administracions-publicques-catalanes-del-futur-jordi-pachecho-i-canals/>

<sup>22</sup> Elaboració pròpia amb informació extreta de: <https://eapc.blog.gencat.cat/2018/03/27/quins-reptes-tenen-les-administracions-publicques-catalanes-del-futur-jordi-pachecho-i-canals/>

### 2.3. Democràcia directa

Abans d'entrar a fons en la democràcia directa es considera rellevant reflexionar sobre el concepte democràcia.

Partint de la base que la democràcia és, en certa manera, un concepte subjectiu perquè depèn de la perspectiva de la mirada, i que aquesta paraula etimològicament està formada per dos mots “demos” que és poble i “kratos” que vol dir poder, s’ha generat al llarg de la història tot un debat entorn de *qui és el poble* i *de quin tipus de poder* es tracta, que arrenca amb la democràcia dels antics, al segle VI aC, i que continua estant vigent. A més, tot i que sovint de manera abstracta es considera, per part de la societat, que la democràcia ha d’aconseguir l’Òptim de Pareto<sup>23</sup>, a la pràctica es veu que és excessivament utòpic pensar que tothom considera de la mateixa manera l’ideal del que és democràtic i sobretot l’ideal de com arribar-hi.

Respecte a la qüestió de, *qui és el poble?*. Està per determinar si hi ha una única veu del poble que vol dir que hi ha consens i la majoria mana, o hi ha varies veus i per tant el que preval és la diversitat de veus i de pobles. Segons Giovanni Sartori<sup>24</sup> (2007), defensor de la democràcia representativa, la majoria ha de respectar a les minories encara que sigui 51% a 49%<sup>25</sup>. Qui es considera “poble”, i per extensió ciutadania, també ha anat canviant al llarg de la història, la qual cosa no és menor, en tant que és fonamental per saber qui està en disposició d’exercir el poder en les diferents formes de participació.

I finalment, *de quin tipus de poder es parla?*. Depèn de si es tracta de la democràcia moderna que es refereix a l'Estat o de la democràcia dels antics que és la ciutat. En tot cas es diu que el poder del poble (és on s’exerceix el poder), pel poble (qui rep l’impacte) i sobre el poble (l’exercici de l’autoritat).

D'altra banda, Joaquim Brugué<sup>26</sup> (2018) considera que existeixen quatre models ideals de democràcia: la representativa, la directa, l’agregativa i la deliberativa, que es classifiquen tal i com es pot veure en la imatge següent, per qui governa i com es prenen les decisions.

	Qui governa?	Representants	Poble
Com es prenen les decisions?		Democràcia representativa	Democràcia directa
Votant	Democràcia agregativa	Democràcia dels moderns	Democràcia participativa o democràcia directa moderna
Parlant	Democràcia deliberativa	Democràcia deliberativa	Democràcia dels antics

Imatge 5: Els 4 models ideals de democràcia<sup>27</sup>

<sup>23</sup> D’acord a l’Òptim de Pareto, tothom té una situació òptima equilibrada com punt de partida, en el moment en el que algú opta a una millor situació, això suposa que un altre empitjora.

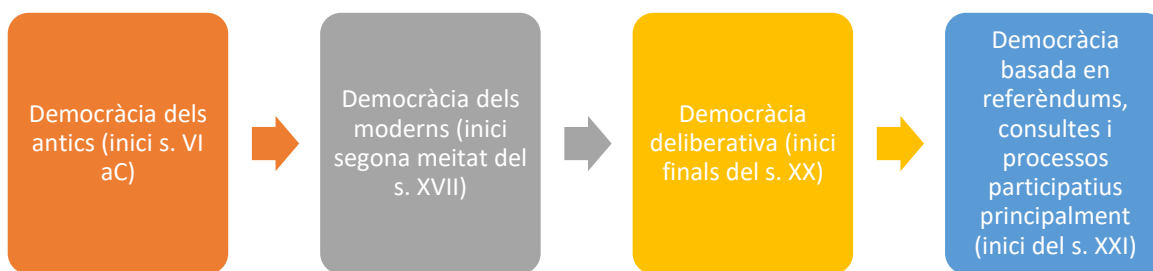
<sup>24</sup> Giovanni Sartori (1927-2017) va ser un politòleg italià, especialitzat en teoria comparada.

<sup>25</sup> Informació extreta de: <https://archivos.juridicas.unam.mx/www/bjv/libros/3/1135/10.pdf>

<sup>26</sup> Joaquim Brugué (1963) és professor de la Universitat de Girona (UdG), el seu camp d’investigació se centra en l’anàlisi i la gestió de polítiques públiques, la innovació democràtica i els governs locals.

<sup>27</sup> Elaboració pròpia amb informació extreta de: <https://www.oidp.net/docs/repo/doc526.pdf>

A nivell cronològic l'orde que es segueix és:



Imatge 6: Cronologia tipus de democràcia<sup>28</sup>

**Aquesta recerca es centra en la democràcia directa, deixant de banda la democràcia representativa.**

És en aquest punt, on es considera rellevant preguntar-se **què és la democràcia directa?** Com s'ha comentat anteriorment el significat de democràcia, amb tota la seva extensió, genera i ha generat certa discrepància. Prenent com a referència la definició de José Luis Puebla<sup>29</sup> (2015), la democràcia directa és la participació de la ciutadania en la presa de decisions<sup>30</sup>. A efectes pràctics això vol dir que qui ha de prendre les decisions és el poble i no els representants.

D'acord a la taula anterior, a la democràcia directa s'hi arriba a través de les votacions (democràcia participativa o democràcia directa moderna), o a través de la paraula (democràcia dels antics).

La democràcia dels antics és el sistema polític que neix al segle VI aC a Atenes i que es va anar expandint pels territoris propers a Àtica (la perifèria de l'Atenes actual). Cada municipi era un Estat, popularment conegut com a polis.

Prenent com a referència la polis d'Atenes, tal i com es pot observar en el següent esquema, les principals característiques de la democràcia directa dels antics son: la polis, la igualtat, la llibertat i la participació.

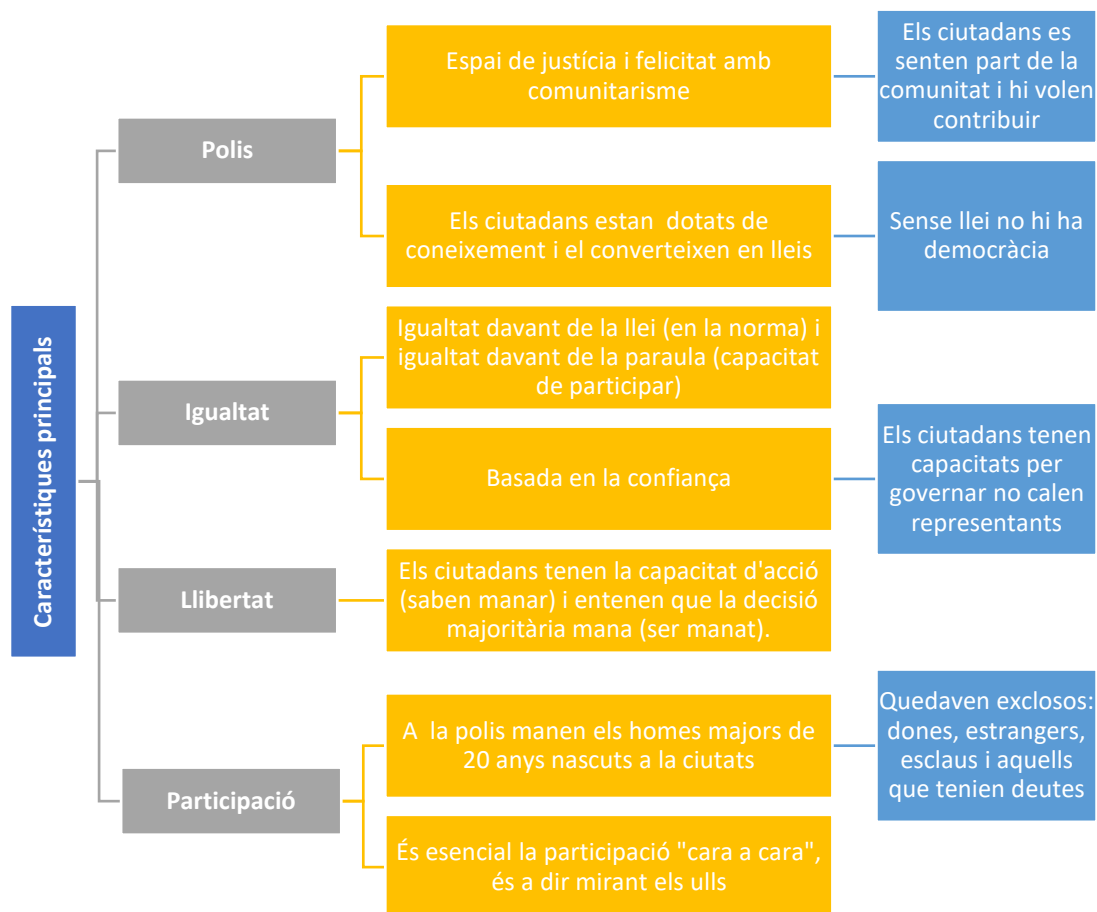
La característica de la democràcia dels antics que més confronta amb l'espiral del silenci<sup>31</sup> de la democràcia actual és la restricció del vot a la majoria de la ciutadania, creant d'aquesta manera un perfil elitista que comparteix interessos.

<sup>28</sup> Elaboració pròpia amb informació extreta de: <https://www.oidp.net/docs/repo/doc526.pdf>

<sup>29</sup> José Luis Puebla (1979) és Director General de l'empresa "Siete Estrellas Educación y Ocio", que té com a finalitat gestionar els serveis d'inclusió, dinamització i participació social, i és expert en participació ciutadana.

<sup>30</sup> Informació extreta de: <https://siete-estrellas.com/democracia-directa/>

<sup>31</sup> Des de la concepció política-social, l'espiral del silenci és allò de sentit comú i no es qüestiona. Per exemple, actualment a Espanya hi ha l'espiral del silenci sobre el vot dels representants cada 4 anys.



Imatge 7: Característiques principals de la democràcia dels antics<sup>32</sup>

D'altra banda, la democràcia directa moderna neix a les darreries del segle XX, i especialment al segle XXI, com a resposta a la crisi de la forma de govern tradicional basada en la democràcia representativa. Per Joaquim Brugué, Xavier Casademont<sup>33</sup> Óscar Prieto-Flores<sup>34</sup> i Judith Gifreu<sup>35</sup> (2019) les raons que expliquen el canvi de paradigma, que ens porten fins avui són<sup>36</sup>:

1. La pèrdua de confiança en les institucions.  
La falta de transparència d'algunes administracions, marcada pel descobriment públic de casos de corrupció, com són el cas Bárcenas<sup>37</sup> i el cas

<sup>32</sup> Elaboració pròpia amb informació extreta del llibre: *Las democracias de Ferrán Requejo*

<sup>33</sup> Xavier Casademont (1980) és professor associat del grau de treball social de la Universitat de Girona (UdG) des del 2011. És expert en participació i ciutadania.

<sup>34</sup> Óscar Prieto-Flores (1981) és professor associat de psicologia i treball social a la Universitat de Girona (UdG) des del 2007. Forma part del grup de recerca de Polítiques, Programes i Serveis Educatius i Socioculturals de la mateixa institució on treballa, el lema d'aquesta agrupació és "democràcia, política i escola".

<sup>35</sup> Judith Gifreu (1969) és professora titular de dret administratiu a la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB) des del 2002. Va ser la presidenta de la Comissió de Control de les Consultes no Refendàries (2016-2018) de la Generalitat de Catalunya.

<sup>36</sup> Informació extreta de:

[https://www.researchgate.net/publication/339166281\\_Consultas\\_ciudadanas\\_locales\\_entre\\_la\\_legitimacion\\_gubernamental\\_y\\_el\\_empoderamiento\\_ciudadano](https://www.researchgate.net/publication/339166281_Consultas_ciudadanas_locales_entre_la_legitimacion_gubernamental_y_el_empoderamiento_ciudadano)

<sup>37</sup> El cas Bárcenas, és l'escàndol de corrupció que salta a la llum al 2013 emmarcat en les finances del Partit Popular (PP) i encapçalat per Lluís Bárcenas, el gerent de la formació entre 1990 al 2008.

Pujol<sup>38</sup>, especialment des de la crisi del 2008, han comportat una baixada en el nivell de confiança que les institucions i especialment els i les polítiques desperten en la ciutadania.

L'Euro baròmetre de la Comissió Europea de l'abril del 2021 (es realitza anualment) marca que el 90% dels espanyols desconfien dels partits polítics i un 75% ho fan de l'executiu espanyol i el Congrés dels Diputats, una dada molt preocupant tenint en compte que al 2008 el 40% dels espanyols confiaven en les formacions polítiques, el 64% en el govern espanyol i el 35% en el Congrés dels Diputats.<sup>39</sup>

## 2. L'aparició dels nous populismes

Pel Diccionari de llengua catalana de l'Institut d'Estudis Catalans (DIEC) el populisme és "el corrent ideològic, polític, etc., que vol defensar els interessos i les aspiracions del poble"<sup>40</sup> Això, a la pràctica no és tan clar, ja que sovint amaga l'interès subjectiu i particular d'un corrent o formació política i no l'interès col·lectiu del poble.

Possiblement un dels casos actuals més mediàtics és el populisme d'Isabel Díaz Ayuso<sup>41</sup>. Per Hèctor Barbotta<sup>42</sup> (2021) la Presidenta de la Comunitat de Madrid va aprofitar la crisi sanitària de la covid-19 per fer emergir un moviment populista liberal<sup>43</sup>.

## 3. Les dificultats perquè els representants donin respostes a problemes complexos

Per Ismael Blanco<sup>44</sup> i Ricard Gomà<sup>45</sup> (2003) la dificultat per tenir tot el coneixement necessari, la complexitat dels valors, dels interessos i de les preferències, la interdependència dels problemes i dels actors polítics i la incapacitat per mantenir la jerarquia en les institucions expliquen les dificultats que hi ha per donar respostes a problemes complexos per part dels representants<sup>46</sup>.

---

<sup>38</sup> El cas Pujol, es fa públic al 2014. Té com a principal protagonista a Jordi Pujol, president de Catalunya entre 1980 al 2003, i a la seva família, en relació a uns diners dipositats en paradisos fiscals i que els Pujol defensen que provenen de la herència del seu pare.

<sup>39</sup> Informació extreta de: <https://www.elmundo.es/espana/2021/04/27/6087cb8ffdddf474e8b458a.html>

<sup>40</sup> Informació extreta de: <https://dlc.iec.cat/Results?EntradaText=populisme&operEntrada=0>

<sup>41</sup> Isabel Díaz Ayuso(1978). És llicenciada en periodisme i té un Màster en comunicació política i protocol, ambdós de la Universitat Complutense de Madrid (UCM). Es va afiliar al PP (Partit Popular) l'any 2006. Des del 2015 és diputada a l'Assemblea de Madrid, sent des del gener del 2019 la líder del PP al Parlament autonòmic i des de l'agost del 2019 presidenta de la Comunitat de Madrid.

<sup>42</sup> Hèctor Barbotta (1963) és periodista i té un màster en comunicació política per la Universitat de Màlaga (UMA). Des del 1992 treballa al Canal Sur (televisió d'Andalusia) i col·labora en altres mitjans com ara El Correo.

<sup>43</sup> Informació extreta de: <https://www.pagina12.com.ar/339761-isabel-diaz-ayuso-la-version-espanola-del-populismo-liberal->

<sup>44</sup> Ismael Blanco (1977) és professor catedràtic de ciència política i dret públic a la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB) des del 2016. El seu camp d'estudi se centra en les polítiques urbanes, la regeneració dels barris i la participació ciutadana.

<sup>45</sup> Ricard Gomà (1964) és professor titular de ciència política a la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB) des del 1992. És expert en innovació democràtica i participació ciutadana.

<sup>46</sup> Informació extreta de: <https://1library.co/document/9yn756pz-gobiernos-locales-participativas-innovaciones-ismael-blanco-ricard-goma.html>

#### 4. L'efecte dominó

L'efecte dominó, també anomenat efecte papallona o la moda es dona quan uns actes tenen efectes sobre altres.

En el camp de la democràcia directa es dona quan una institució o diverses copien polítiques participatives d'altra o d'altres administracions per està de/a la moda, sota la creença que no fer-ho suposa quedar-se ancorat en formes de democràcia directa passades i obsoletes.

Tot plegat ha portat a la idea que és necessari implicar a la ciutadania en la presa de decisions, fomentant el sistema *bottom-up* (de baix a dalt), especialment en les administracions locals, ja que són les més properes a la ciutadania.

Davant la urgència que la ciutadania recuperi el protagonisme en la presa de decisions polítiques es genera una pregunta: En la societat actual es pot “copiar i enganxar” el model de democràcia directa dels antics?. La resposta és ben clara, NO, i ho és bàsicament per tres motius:

1. La impossibilitat de fer democràcia “cara a cara” degut al gran nombre de persones amb la condició de ciutadania, i per tant la necessitat de tenir representants, fa que s'hagin d'implementar mecanismes que assegurin la democràcia directa sense ser la dels antics.
2. La presa de decisions s'estableix a partir de la majoria. Anar a votar en la democràcia directa moderna es converteixi en un acte individual, i no manté l'esperit col·lectiu com era en la democràcia dels antics. De resultes, hi ha uns guanyadors i uns perdedors clars.
3. Si totes i cada una de les decisions s'haguessin de consensuar i prendre per tota la col·lectivitat, amb tota la seva complexitat i dimensió, s'entraria en un fons d'inoperància i un buit immanejable.

Si bé és cert que l'individualisme, el joc de la suma 0 i la falta d'informació<sup>47</sup> poden ser entrebancs per l'èxit de la democràcia directa actual, el pes de factors com l'augment de la legitimitat i el valor actual educatiu<sup>48</sup> fa que el pes dels elements positius sigui més fort que el dels negatius.

Un nou debat que es genera entorn la nova democràcia directa és : *quins i quants temes s'han de “preguntar” a la ciutadania? I qui ho decideix?*. Ambdós són qüestions de difícil resposta i segurament una de les claus de l'èxit de la participació ciutadana, la seva complexitat també rau en la dificultat de donar una resposta que es pugui aplicar en tots els territoris i en tot moment, la cultura política, així com també el context social-polític, acabaran sent determinants en quines i quantes són les qüestions a tractar sota el paradigma de la democràcia directa moderna. El que és de sentit comú, atenent la proliferació de mecanismes de participació i el canvi cap al nou paradigma, és que s'ha de trobar l'equilibri entre no preguntar res i fer-ho de tot. Per una altra banda, qui té la clau, ara per ara, per decidir quins temes es sotmeten o no a votació, son els

---

<sup>47</sup> La falta d'informació es refereix a que cada vegada més és impossible conèixer tota la informació, i que aquesta sigui veraç, és a dir, que no sigui “fake-news”.

<sup>48</sup> El valor educatiu es refereix que en la democràcia directa no solament s'intercanvia i s'informa dels diferents punts de vista amb el vot sinó que també s'assumeix que la ciutadania té responsabilitat a l'hora de prendre decisions.

representants polítics, tot i que puguin haver sorgit de la iniciativa ciutadana, la qual cosa ens porta a un cert elitisme de la democràcia directa en les societats del segle XXI.

Tot i que a nivell més teòric-filòsof pugui semblar que la democràcia directa moderna demana conèixer què vol la ciutadania per tal d'implementar-ho, cal remarcar que la gran majoria de mecanismes de democràcia participativa tenen caràcter merament consultiu, tot i que en el cas que un govern decidís no aplicar les decisions obtingudes per la participació ciutadana, estaria corrent un alt risc de cara als efectes electorals en les següents eleccions.

No es pot obviar que la Llei 7/1985 de 2 de abril, Reguladora de les Bases de Règim Local<sup>49</sup>, en l'article 69.2, recull que els mitjans i procediments de participació no poden menystenir les facultats de decisió que corresponen als òrgans municipals de representació.

La Constitució Espanyola (CE)<sup>50</sup> del 1978 garanteix el dret a la participació en el seu article 9.2 que, textualment diu: "correspon als poders públics promoure les condicions per tal que la llibertat i la igualtat de l'individu i dels grups en els quals s'integra siguin reals i efectives; remoure els obstacles que n'impedeixin o en dificultin la plenitud i facilitar la participació de tots els ciutadans en la vida política, econòmica, cultural i social" i l'article 23.1 diu: "Els ciutadans tenen el dret a participar en els afers públics, directament o per mitjà de representants lliurement elegits en eleccions periòdiques per sufragi universal". Ara bé, pel que fa a la democràcia directa només fa esment als referèndums a l'article 92, en el que estableix que són de caràcter consultiu. En quant a la Iniciativa Legislativa Popular (ILP), l'article 87, cal tenir present que no és un mecanisme de democràcia directa, perquè la intervenció del poble es basa únicament a portar un tema a debat del Congrés dels Diputats, i això no és prendre decisions.

Quan es convoca un mecanisme de democràcia directa, cal no perdre de vista que s'ha de basar en aquelles competències que l'administració en qüestió té. Ara bé, s'han donat casos concrets de democràcia participativa amb finalitat simbòlica, un exemple és el de la consulta sobre el monument franquista organitzat per l'Ajuntament de Tortosa (Tarragona) l'any 2016<sup>51</sup>.

**Aquesta investigació estudia a nivell teòric i pràctic una de les tres maneres de democràcia directa actual: els processos participatius i especialment en l'àmbit municipal.**

### 2.3.1. Els Processos participatius

La Generalitat de Catalunya diu que els processos participatius "són debats estructurats al voltant de polítiques públiques per a incorporar les veus de la ciutadania en les decisions del govern"<sup>52</sup>. En definitiva, el procés participatiu serveix per incorporar l'opinió de la ciutadania a les decisions que es prenen des de les administracions, de fet igual

---

<sup>49</sup> Més informació a: <https://www.boe.es/buscar/act.php?id=BOE-A-1985-5392>

<sup>50</sup> Més informació a: <https://www.boe.es/legislacion/documentos/ConstitucionCATALAN.pdf>

<sup>51</sup> La consulta sobre el monument franquista de Tortosa amb una participació del 29,73% dels empadronats majors de 16 anys, l'opció guanyadora va ser la de retirar-ho amb un 67,99% front el 32,07% que demanava mantenir-ho.

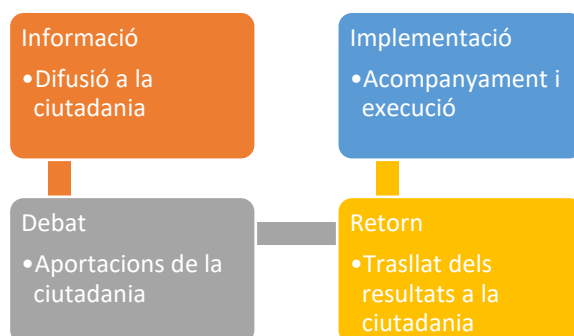
<sup>52</sup> Informació extreta de: [https://participa.gencat.cat/pages/participatory\\_processes?format=html&locale=ca](https://participa.gencat.cat/pages/participatory_processes?format=html&locale=ca)

que altres mecanismes de participació, si bé la forma i especialment el procediment i la seva complexitat dista molt d'altres mecanismes, com poden ser les consultes i els referèndums, la qual cosa explicaria una certa proliferació en els darrers anys.

La definició i la forma recorda la democràcia deliberativa ja que en la base d'aquest paradigma es troba prendre les decisions parlant i per part dels representants. De fet, l'origen dels processos participatius està justament en la democràcia deliberativa, però a la pràctica, cada vegada més, s'està emprant de manera majoritària la democràcia directa, on el que importa és el vot i les decisions del poble. Això, no vol dir que l'essència dels processos es perdi, sinó que es reestructura per intentar encabir a la major part possible de la població. En aquesta recerca es prenen com a referència els processos participatius, en tant que eina de democràcia participativa.

A nivell municipal, la normativa que regula els processos participatius és el Reglament de Participació Ciutadana (RPC), en la seva absència el Reglament Orgànic Municipal (ROM) i en la base es troba la llei de consultes no referendàries. El RPC és un document normatiu que aprova el Ple Municipal i que per la seva essència hauria de ser el resultat d'un procés participatiu amb la ciutadania i entitats, aquest és el cas del RPC d'Olesa de Montserrat, que previ a la seva aprovació ha fet sessions de treball amb ciutadania i entitats, ha celebrat consell ciutadans i sessions informatives, que ha constituït un grup motor amb representació de tots els partits polítics representats al Ple Municipal i que finalment ha arribat a bon port, aprovant-se per majoria absoluta.

Els processos participatius tendeixen a seguir un mínim de quatre fases, com es pot observar en la imatge següent.



Imatge 8: Fases dels processos participatius Ajuntament de Barcelona<sup>53</sup>

Hi ha exemples de definicions d'altres fases com és el cas de l'Ajuntament d'Olesa de Montserrat, en el procés participatiu que ha conduït a l'aprovació del Reglament de Participació Ciutadana i que es mostra per l'experiència directa obtinguda com a ciutadana participant i per ser el municipi de residència actual i del que vaig seguint els seus progressos com a ciutadana.

<sup>53</sup> Elaboració pròpia amb informació extreta de: <https://ajuntament.barcelona.cat/participaciociutadana/ca/com-es-pot-promoure-i-participar-en-un-proces-participatiu>



## FASES DEL PROCÉS

1

01-02-2020 - 30-06-2020

### Fase prèvia

- Anàlisi de la situació
- Recerca de possibilitats
- Contacte amb altres administracions
- Definició de línies de partida i projecte
- Sol·licitud de suport tècnic i suport econòmic a altres administracions

2

01-09-2020 - 28-10-2020

### Fase 1: dibuixem el marc concret de treball

- Contractació de l'empresa de suport INDIC
- Definició de les línies de treball
- Creació Grup de Treball

3

29-10-2020 - 11-11-2020

### Fase 2: El grup motor engega el procés

- 1a reunió del Grup motor amb l'objectiu de presentar el procés, i els continguts bàsics del mateix, i recollir els diferents punts de vista de les persones assistents, amb relació a la participació al municipi i al Reglament en concret
- Anàlisi de les propostes
- Obertura d'espais de treball virtual a la Plataforma DECIDIM Olesa
- Recollida de propostes
- Preparació sessió entitats i altres participants

4

12-11-2020 - 31-12-2020

### Fase 3: Treballem amb ciutadania

- 1a sessió de treball amb ciutadania per analitzar la situació de la participació ciutadana a Olesa de Montserrat
- Espai virtual per a la recollida de propostes
- 2a sessió de treball amb ciutadania: amb l'objectiu de, a partir de la diagnosi realitzada, fer propostes de millora de la participació al municipi

5

01-05-2021 - 16-12-2021

### Fase 5: Formalització NRPC. Aprovació del Reglament i publicacions oficials

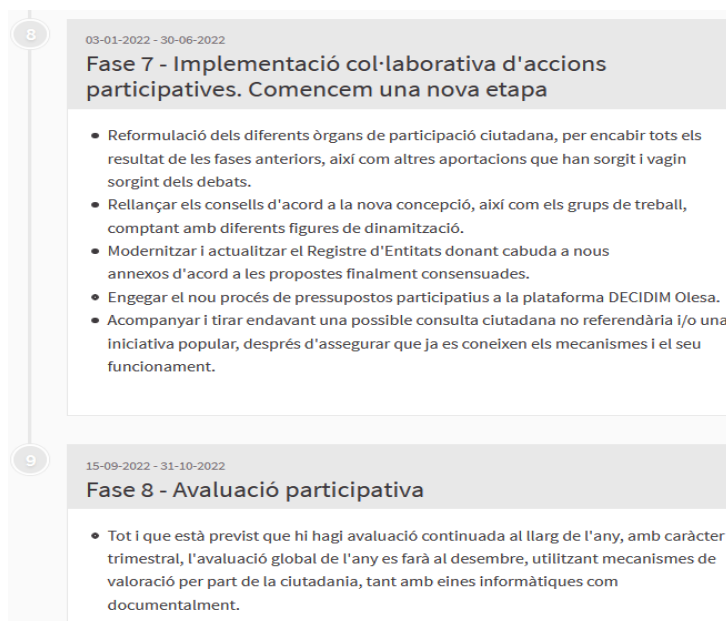
- Tancament del text definitiu del NRPC
- Portar a l'aprovació al ple el NRPC
- Publicacions oficials necessàries
- Període d'al·legacions i aprovació definitiva del NRPC

7

29-11-2021 - 31-12-2021

### Fase 6 - Comunicació

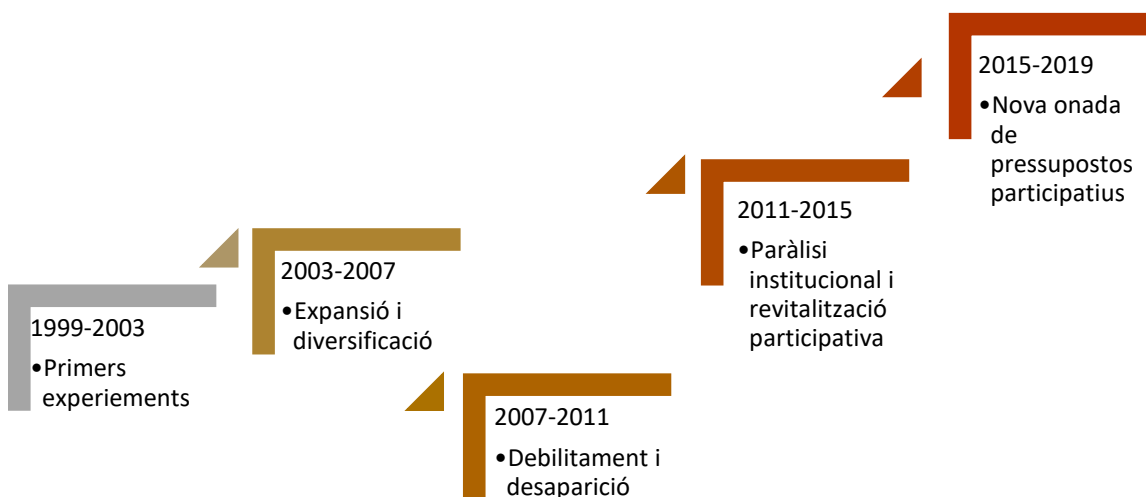
- Elaboració del material i posterior comunicació a la ciutadania en general del NRPC. Elaboració de flyer explicatius, díptics, vídeos,... utilitzant tots els canals a l'abast de l'Ajuntament, web, xarxes, pantalles en edificis municipals, ...
- Disseny i comunicar, seguint al línia establerta, del nou procés de pressupost d'inversions.
- Preparació i posta en marxa d'eines que facilitin la participació ciutadana, tant a la ciutadania com a l'Ajuntament per fer el seguiment.
- Fer el retorn a totes i tots els participants en l'any 2020 de la calendarització de les propostes sorgides.



Imatge 9: Fases processos participatius Decidim Olesa<sup>54</sup>

En quant a la temàtica és amplia i diversa, es destaquen els pressupostos participatius, que des de que es van iniciar han passat per diversos moments, i que consultant qualsevol cercador ara viuen un moment d'esplendor, si més no numèric.

La Diputació de Barcelona analitza en la seva publicació *Pressupostos participatius al món local. El repte d'incorporar la ciutadania en la definició del pressupost públic*<sup>55</sup> quin ha estat aquest recorregut fins a l'any 2019:



Imatge 10: Recorregut processos participatius 1999-2019<sup>56</sup>

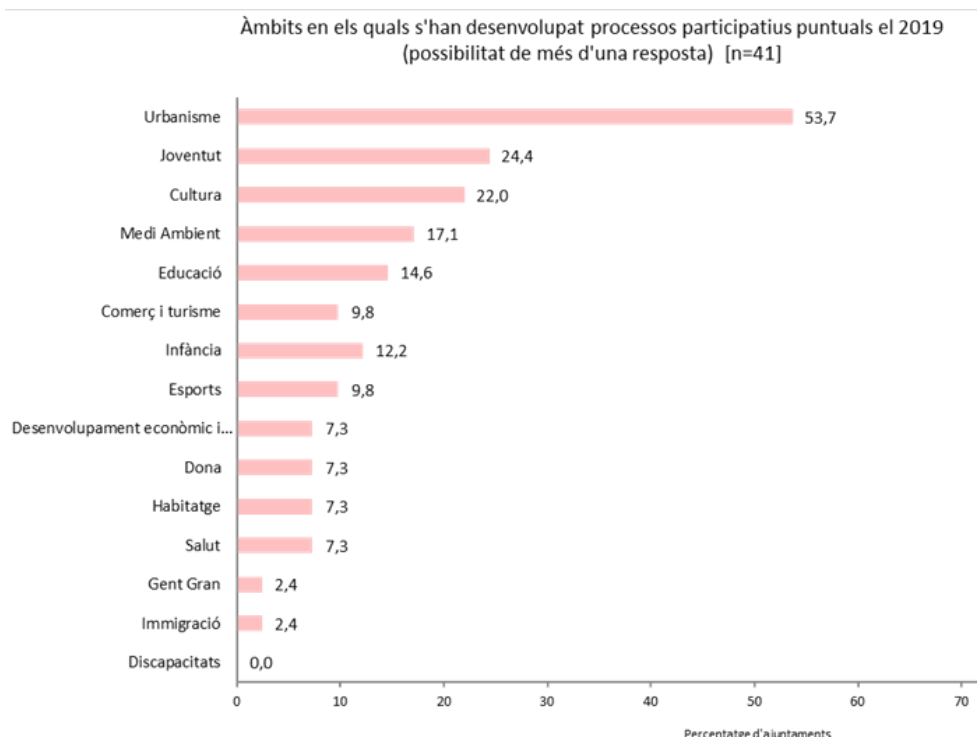
<sup>54</sup> Informació extreta de:

<https://decidim-olesademontserrat.diba.cat/processes/mostramentats/steps?locale=ca>

<sup>55</sup> Més informació: [https://llibreria.diba.cat/es/libro/pressupostos-participatius-al-mon-local\\_61492](https://llibreria.diba.cat/es/libro/pressupostos-participatius-al-mon-local_61492)

<sup>56</sup> Elaboració pròpia amb informació extreta de: [https://llibreria.diba.cat/es/libro/pressupostos-participatius-al-mon-local\\_61492](https://llibreria.diba.cat/es/libro/pressupostos-participatius-al-mon-local_61492)

L'enquesta que realitzat anualment la Fundació Carles Pi i Sunyer recull les respostes analitzades de 88 ajuntaments de Catalunya de més de 10.000 habitants. Les dades analitzades corresponen a l'any 2019, si bé també s'han inclòs algunes dades relacionades amb la COVID 19 i que entrarien ja en l'any 2020. En aquesta enquesta, a mode de representació, es poden observar els àmbits en els que s'estan realitzant processos participatius i el seu pes en el conjunt:



Imatge 11: Àmbits que s'ha desenvolupat processos participatius 2019 ajuntaments<sup>57</sup>

### 2.3.2. Plataformes electròniques de participació

L'any 1983 neix internet de mans del Departament de Defensa dels Estats Units. A partir d'aquest moment s'expandeix per tot el món de manera imparable. En l'àmbit de la participació ciutadana, en una societat cada vegada més connectada amb les noves tecnologies especialment a partir del segle XXI, la democràcia participativa troba i està trobant el seu espai a la xarxa. Alguns autors com Julio Cabero<sup>58</sup> (2019), han anomenat aquest fenomen com la democràcia social digital<sup>59</sup>.

Les noves tecnologies han portat a una vinculació més directa entre la ciutadania i l'administració, en aquesta línia Elena García(2016)<sup>60</sup> diu que les noves tecnologies

<sup>57</sup> Informació extreta de: <https://pisunyer.org/panel-de-politiques-publicues-locales/projectes/participacio-ciudadana/2020>

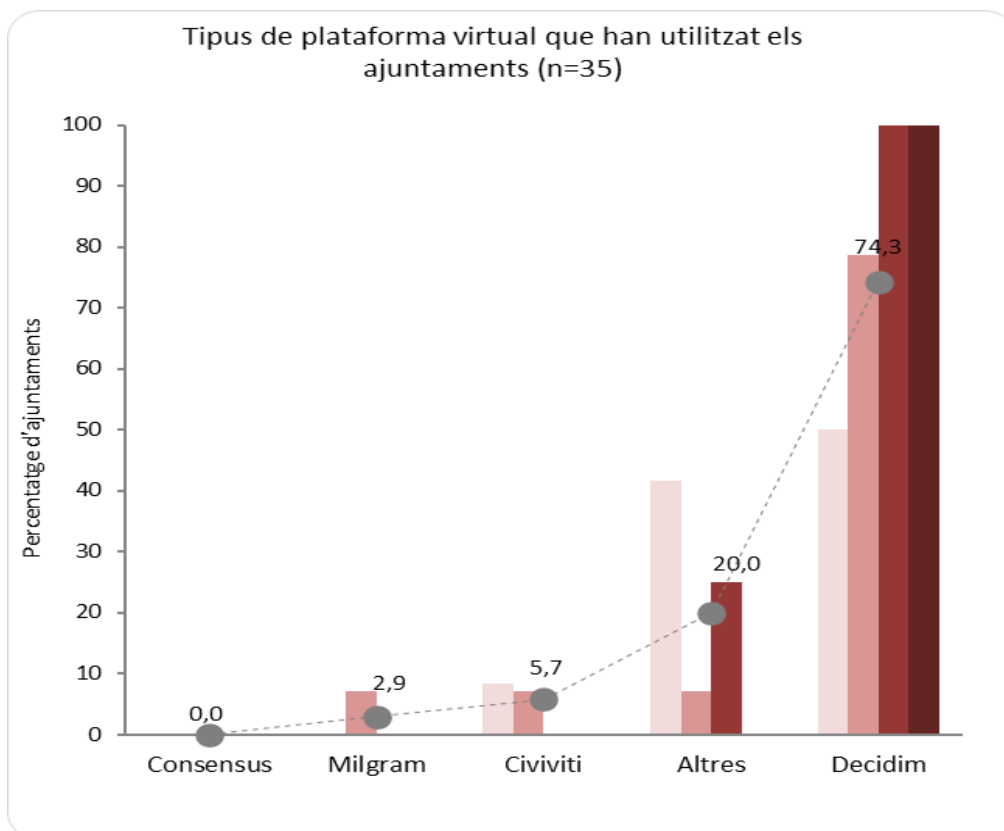
<sup>58</sup> Julio Cabero (1958) és catedràtic de Didàctica i Organització Escolar de la Universitat de Sevilla (US) des del 2000. El seu camp d'estudi es centra en la tecnologia educativa i les noves tecnologies aplicades a l'educació.

<sup>59</sup> Informació extreta de: <https://dialnet.unirioja.es/servlet/articulo?codigo=7131738>

<sup>60</sup> Elena García (1970) és professora titular de la Universitat Autònoma de Madrid (UAM) des del 2001. El seu camp d'estudi es centra en la teoria política.

permeten millorar la qualitat de la democràcia<sup>61</sup> i Joan Subirats (2002) defensa que l'ús d'internet permet incorporar a la pròpia ciutadania als espais de gestió pública<sup>62</sup>.

L'informe 2020 de la Fundació Carles Pi i Sunyer recull quina plataforma digital estan utilitzant els ajuntaments analitzats en els seus processos participatius. El resultat és:



Imatge 12: Tipus de plataforma virtual que han utilitzats els ajuntaments<sup>63</sup>

La plataforma per excel·lència, ara per ara, a Catalunya és Decidim, des de la Generalitat de Catalunya i des de les Diputacions de Barcelona, Girona, Tarragona i Lleida s'està promovent per arribar al màxim d'administracions.

Segons la web de decidim.org, Decidim "és una plataforma digital de participació ciutadana de codi lliure i obert per a ciutats i organitzacions. És un projecte i una infraestructura oberta que inclou codi, documentació, disseny, formació, un marc legal, interfícies col·laboratives, una comunitat d'usuaris i facilitadores i una visió global". Decidim garanteix la confidencialitat del vot i la protecció de dades personals, dos punts a favor quan es parla de xarxes tenint en compte la privacitat. Com a projecte de programari lliure està inspirat en el moviment 15M<sup>64</sup>, que reclamava una democràcia directa. Decidim és gestionat per l'associació del mateix nom que fa servir el codi, les seves extensions i la governança.

<sup>61</sup> Informació extreta de:

[https://aecpa.es/files/congress/7/actas/area01/GT03/GARCIA-GUITIAN-Elena\(UAM\).pdf](https://aecpa.es/files/congress/7/actas/area01/GT03/GARCIA-GUITIAN-Elena(UAM).pdf)

<sup>62</sup> Informació extreta de: <https://dialnet.unirioja.es/descarga/articulo/3966781.pdf>

<sup>63</sup> Extret de: <https://pisunyer.org/panel-de-politiques-publicques-locales/projectes/participacio-ciutadana/2020>

<sup>64</sup> El 15M va ser una mobilització social, allunyada del bipartidisme, que va tenir lloc el 15/5/2011 a diferents ciutats d'Espanya, per demanar més democràcia, una autèntica separació dels poders executiu, legislatiu i judicial i en contra del domini dels bancs i les corporacions.

El llançament de la plataforma Decidim es troba a Barcelona al febrer del 2016, quan s'utilitza amb la finalitat de realitzar un procés participatiu sobre el Pla d'Acció Municipal (PAM) 2016-2019. A partir d'aquest moment la plataforma s'expandeix a altres administracions de tot el món, passant de ser una plataforma catalana a ser una eina internacional, i aquesta expansió també ho és en nombre de persones usuàries. A mode d'exemple l'Ajuntament de Barcelona entre el febrer del 2016 i el juliol del 2017 ha aconseguit 26.700 persones registrades<sup>65</sup>. La plataforma Decidim ha passat a ser una de les eines més importants de comunicació i participació entre les administracions i la ciutadania, convertint-se, d'aquesta manera, en un mecanisme de present i també de futur.

Inicialment, per personalitzar aquesta plataforma totes aquelles administracions que ho utilitzen tenen el nom de "Decidim" i posteriorment la nomenclatura del municipi, com és el cas de Decidim.Olesa, Decidim.Barcelona, Decidim Girona.

Després de cinc anys d'ús de la plataforma "Decidim", els ajuntaments que disposen de la plataforma a través de la Diputació de Barcelona i ella mateixa, canvien el nom a Participa 311 + el nom del municipi, la Generalitat de Catalunya i Diputacions i ajuntaments adherits han optat directament pel Participa +nom del municipi.

En data 21/11/2021 els usuaris de la plataforma són molt diversos i cal tenir en compte que, a banda dels que tot seguit es visualitzen, per exemple les Diputacions i la Generalitat representen totes aquelles plataformes municipals adherides i que no apareixen de manera individual :

## aquestes ciutats, regions i organitzacions ja fan servir decidim

### ciutats



<sup>65</sup> Extret de: <http://www.e-revistas.uji.es/index.php/recerca/article/download/2575/2213/>

## regions



## organitzacions



Imatge 13: Ciutats, regions i organitzacions que utilitzen Decidim<sup>66</sup>

Per tant la plataforma Decidim/Participa no només s'utilitza des de l'administració pública, sinó que ha aconseguit expandir-se a l'empresa privada i a entitats sense ànim de lucre.

La qüestió és, quines prestacions ofereix aquesta plataforma a les organitzacions que les utilitzen i a la ciutadania?

Si es consulta la plataforma "mare"<sup>67</sup>, les prestacions de la plataforma són moltíssimes, i queden agrupades amb mòduls<sup>68</sup>. Si es comparen aquestes prestacions amb diverses plataformes reals de diferents ajuntaments, dona la impressió que **el Decidim és ...**



Imatge 14: El Decidim és com un Ferrari conduït per molts novells<sup>69</sup>

Els Decidim/Participa de les administracions públiques consultades<sup>70</sup>, escollides de manera aleatòria, ofereixen els mòduls força estandarditzats. Les empreses privades i entitats, han introduït algunes variàncies, si bé el que més destaca són els canvis en l'aparença, que dona a entendre que a partir del Decidim mare, els seus

<sup>66</sup> Extret de: <https://decidim.org/ca/usedby/>

<sup>67</sup> La plataforma mare és la web general de decidim.

<sup>68</sup> Més informació a: <https://decidim.org/ca/modules/>

<sup>69</sup> Elaboració pròpia a partir d'informació extreta de: <https://decidim.org/es/modules/>

<sup>70</sup> Les webs consultades han estat: Girona, Sant Feliu de Llobregat, Esplugues, Mataró, Sant Cugat, Olesa de Montserrat, Reus, Pamplona, Andorra, Ville de Nancy, Commune di Milano, Commune de Waterloo, Quebec, UOC, Universitat de Bordeux, Federació d'Ateneus de Catalunya, Som energia.

desenvolupadors l'han adaptat a la imatge pròpia. En quant a les administracions públiques, segueixen majoritàriament el següent esquema:

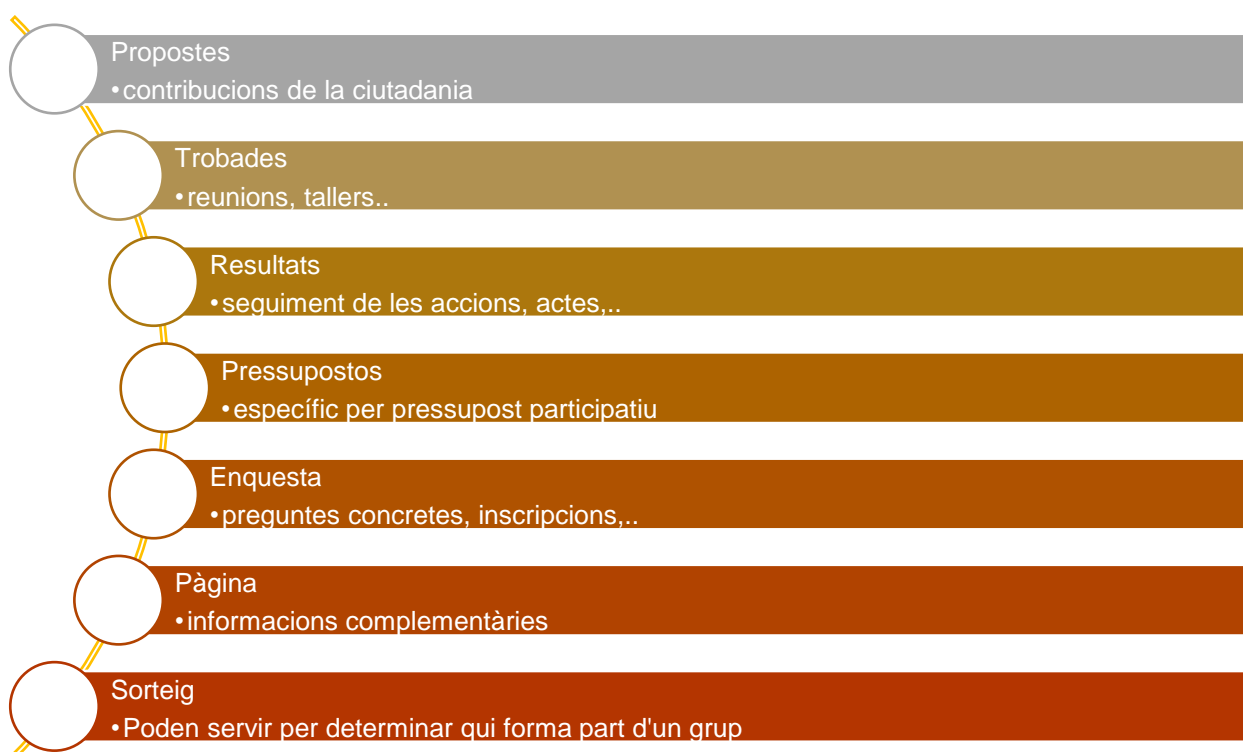


Imatge 15 Esquema Decidim administracions públiques<sup>71</sup>

La Diputació de Barcelona va encarregar un manual del Decidim l'any 2018<sup>72</sup>, s'entén que amb l'objectiu de poder facilitar-lo als ajuntaments de la província.

En aquest manual s'inclouen les instruccions de com adaptar la plataforma des dels ajuntaments, com utilitzar-la tant per preparar els diferents components com per accedir-hi, per tant inclou informació d'utilitat per als usuaris i usuàries finals.

És en aquest document on es troben les funcionalitats concretes que s'inclouen en el mòdul de processos participatius que s'estan utilitzant realment:



Imatge 18: Funcions concretes dels processos participatius<sup>73</sup>

<sup>71</sup> Elaboració pròpia amb informació extreta de les webs consultades sobre el Decidim (anterior peu de pàgina).

<sup>72</sup> Informació extreta de: <https://decidim.org/pdf/admin-manual-ca.pdf>

<sup>73</sup> Elaboració pròpia amb informació extreta de: <https://decidim.org/pdf/admin-manual-ca.pdf>

## 3. Cas pràctic de Barcelona

### 3.1. Context

En els darrers anys, com s'ha comentat en el marc teòric, i en concret a l'apartat de la democràcia directa, la participació deliberativa i directa moderna ha experimentat un gran creixement, i la ciutat de Barcelona no podia quedar al marge.

La capital catalana ha estat una de les ciutats avantguardistes en la inclusió de la ciutadania com a actor principal en la presa de decisions, fet que l'ha convertit en referent, tant per a altres administracions com per a empreses privades.

Per María de Lourdes Flores<sup>74</sup> (2019), l'origen de la participació ciutadana a Barcelona es troba a l'any 1986, moment en que s'aprova el Reglament de l'Organització, Funcionament i Règim Jurídic de les Entitats Locals<sup>75</sup> (Real Decret 2568/1986, del 28 de novembre). Aquest reglament, entre d'altres, va regular el consell consultiu sectorial de la ciutat de Barcelona, portant la descentralització de l'Ajuntament en districtes i barris per apropar l'administració al veïnat facilitant que es poguessin dur a terme polítiques públiques adaptades a les necessitats de la ciutadania. Certament, però, era lluny d'entendre la participació ciutadana com s'entén en l'actualitat.

Tot i així, no és fins després de la crisi econòmica del 2008 quan arriba de ple la participació ciutadana tal i com s'entén en aquests moments, amb dos fets clau:

1. La creació de Decidim Barcelona l'any 2016, com a reacció pel moviment del 15M que demanava la democràcia directa vers les institucions i la necessitat d'elaborar el PAM 2016-2019 per a la ciutat. Com s'ha comentat en el marc teòric, en l'apartat de les plataformes electròniques, aquell any començava a caminar una plataforma que s'expandeix per les administracions de tot el món, marcant un abans i un després en les relacions entre la ciutadania i les administracions.

2. L'elaboració i posterior aplicació del Reglament de Participació Ciutadana l'any 2017<sup>76</sup>. Aquest reglament, com recull l'article 1, té com a finalitat "desenvolupar les previsions de la Carta Municipal de Barcelona<sup>77</sup> respecte a la participació ciutadana i regular els canals de relació entre la ciutadania i l'Ajuntament, per facilitar i promoure aquesta participació en els processos de presa de decisions polítiques i en la gestió dels serveis i els assumptes d'interès municipal". A més, aquest reglament incorpora els canals i mitjans de participació dels que es disposa a la capital catalana, i estableix l'edat mínima de participació en processos en els 16 anys.

Val a dir, però, que a l'octubre de l'any 2019 el reglament va ser declarat nul pel Tribunal Superior de Justícia de Catalunya (TSJC), i des de llavors l'Ajuntament

---

<sup>74</sup> María de Lourdes Flores (1971) és professora de la Universitat Autònoma de Puebla (Mèxic) des del 2005. Els seus estudis es centren en la gestió participativa. Ha fet varies estades a universitats espanyoles, com per exemple la Universitat Politècnica de Catalunya.

<sup>75</sup> Més informació a: <https://www.boe.es/buscar/pdf/1986/BOE-A-1986-33252-consolidado.pdf>

<sup>76</sup> Més informació a:

[https://ajuntament.barcelona.cat/participaciociutadana/sites/default/files/documents/reglament\\_participacio\\_catala.pdf](https://ajuntament.barcelona.cat/participaciociutadana/sites/default/files/documents/reglament_participacio_catala.pdf)

<sup>77</sup> La Carta Municipal de Barcelona, aprovada al 2006, és el document que explicita el règim especial per a la capital de Catalunya, i això implica transferència de competències en els àmbits d'infraestructures, domini públic marítim terrestre, telecomunicacions, patrimoni històric, mobilitat, seguretat ciutadana, justícia de proximitat i hisenda municipal.



treballa per poder disposar d'un nou Reglament de Participació Ciutadana, que pren com a referència el del 2017 i tot sembla ser que al juny del 2022 s'aprovarà definitivament el nou reglament.

Si es pren com a referència Barcelona, els canals de Participació són:

#### Òrgans de participació

- Trobades permanent entre l'Ajuntament i la ciutadania per fer un debat sobre polítiques públiques i incidir en l'acció de govern.
- Poden ser territorials (en funció de l'espai: barri, districte; ciutat) o sectorials (en funció de la matèria que treballa, com per exemple culturals, socials,...)

#### Processos participatius

- Trobades delimitades en un moment concret entre l'Ajuntament i la ciutadania amb la finalitat de recollir propostes en un àmbit específic.

#### Iniciatives ciutadanes

- Recollida de signatures que segons l'article 70bis apartat 2 de la Llei 7/1985 del 2 d'abril, reguladora de les bases del règim local és de:
  - a) Fins a 5.000 habitants, el 20%.
  - b) De 5.001 a 20.000 habitants, el 15%
  - c) A partir de 20.001 habitants, el 10%
- Es pot proposar: la incorporació d'un o diversos punts per tractar en l'ordre del dia del Consell Municipal o dels consells de districte, la convocatòria d'un procés participatiu determinat, la realització d'una audiència pública en format presencial o a la plataforma digital, la creació d'un òrgan de participació, l'aprovació d'una disposició de caràcter general, la celebració d'una consulta ciutadana i la convocatòria d'un consell de barri.
- Han d'estar dins de les competències municipals

#### Consultes ciutadanes

- Es sotmeten a votació aspectes de la competència municipal.
- Vot directe, lliure, igual i secret poden ser vot electrònic o presencial.

#### Participació de la ciutadania en el funcionament i la gestió dels serveis municipals

- Eines de millora: queixes, reclamacions o proposta de manera electrònica i amb identificació.
- Participació de persones usuàries de serveis o equipaments a través d'un òrgan per: col·laborar en el millor funcionament dels serveis, proposant iniciatives o activitats, debatre les línies principals de planificació o programació que ha de presentar regularment la direcció de l'equipament o el servei, facilitar la dimensió comunitària dels equipaments o serveis connectant les seves activitats amb les xarxes socials i comunitàries de l'entorn i altres qüestions que l'acord de l'òrgan dictamini.

*Imatge 16: Canals i mitjans de participació<sup>78</sup>*

Els canals i els mitjans de participació de la ciutat de Barcelona han servit d'exemple per a altres municipis, adaptant-les a cada realitat. Per exemple, Olesa de Montserrat, segons el Reglament de Participació Ciutadana aprovat l'any 2021, els òrgans de participació territorials tenen afectació en tot el municipi i, en quant a l'àmbit sectorial existeixen quatre tipus: el Consell Sectorial de Cultura, Festes i Joventut, el Consell Sectorial del Benestar Social, el Consell Sectorial d'Esports i el Consell Sectorial de Barris.

<sup>78</sup> Elaboració pròpia amb informació extreta de:

[https://ajuntament.barcelona.cat/participaciociutadana/sites/default/files/documents/reglament\\_participacio\\_catala.pdf](https://ajuntament.barcelona.cat/participaciociutadana/sites/default/files/documents/reglament_participacio_catala.pdf)

### 3.2. Mandat actual

A Barcelona actualment hi ha 41 regidors i regidores<sup>79</sup>, per 10 districtes i 73 barris.

En la imatge següent es pot observar l'evolució de les eleccions municipals de l'Ajuntament de la capital catalana, el color indica la formació que ha obtingut l'alcaldia, El partit que predomina és el PSC (Partit Socialista de Catalunya), tot i que sembla que des del 2015 hi ha una nova era vinculada a la formació de Barcelona en Comú, liderada per Ada Colau<sup>80</sup>, cal fer èmfasi en que la darrera convocatòria electoral la va guanyar ERC (Esquerra Republicana), però no va aconseguir formar govern.

	1979	1983	1987	1991	1995	1999	2003	2007	2011	2015	2019
Alianza Popular / Partido Popular		CP 6	AP 3	PP 4	7	6	7	7	9	3	2
Centristes de Cat. - Unión de Centro Dem.	8										
Ciudadans - P.de la Ciudadanía										5	C's-BxC 6
Convergència i Unió	8	13	17	16	13	10	9	12	14	10	(J)
Junts per Catalunya											Junts 5 8
P. dels Socialistes de Cat. (PSC-PSOE)	16	21	21	20	16	20	15	14	11	4	
Esquerra Republicana de Catalunya					ERC 2	ERC-EV 2	ERC 5	4	UpB 2	ERC-MES-A-Ci 5	ERC-N-AM 10
Els Verds					(IC)	(ERC)					
PSUC / Iniciativa per Catalunya Verds	PSUC 9	PSUC 3	IC 2	IC 3	IC-EV 3	ICV 3	ICV-EUA 5	ICV-EUA 4	ICV-EUA 5	(BComú)	(BComú)
P. Comunistes C. / Esquerra Unida i A.			(IC)		(IC-EV)		(ICV)	(ICV)		(BComú)	(BComú)
Barcelona en Comú										11	
Podem										(BComú)	(BComú)
Candidatures d'Unitat Popular										3	
Total	43	43	43	43	41	41	41	41	41	41	41

Imatge 17: Evolució dels regidors en l'Ajuntament de Barcelona<sup>81</sup>

L'opinió pública tendeix a relacionar els partits d'esquerres amb la participació ciutadana, i alguns experts, com ara Andrés Cernadas<sup>82</sup> i Luca Chao<sup>83</sup> (2016)<sup>84</sup>, ho corroboren i un cas podria ser Barcelona, on a partir dels anys 2016-2017, moment des del que governa Barcelona en Comú, la participació empren un nou camí.

<sup>79</sup> Entre les eleccions de 1979 i 1995 Barcelona tenia 43 regidors, però degut a la baixada de la població s'ha quedat amb 41. La Llei Orgànica 5/1985, del 19 de juny, del Règim Electoral General, estableix en l'article 179 que s'escull el nombre de regidors i regidores atenent al nombre de residents del municipi seguint aquest ordre: fins a 100 residents,3; entre 101 i 250,5; entre 251 i 1.000,7; entre 1.001 i 2.000,9; entre 2.001 i 5.000, 11; entre 5.001 i 10.000, 13; entre 10.001 i 20.000,17; entre 20.001 i 50.000,21; entre 50.001 i 100.000,25. De 100.001 en endavant, un regidor més per cada 100.000 habitants i en el cas que sigui un nombre parell un més.

<sup>80</sup> Ada Colau (1974) és la primera dona en ostenta el càrrec d'alcaldessa de Barcelona, i ho és des del 2015 amb la formació Barcelona en Comú. Colau era coneguda per la seva vinculació amb moviments socials, especialment en l'àmbit de la defensa del dret a l'habitatge.

<sup>81</sup> Extret de: <https://www.historiaelectoral.com/mbarcelona.html>

<sup>82</sup> Andrés Cernadas (1972) és professor de ciència política de la Universitat de Santiago de Compostela. És expert en polítiques públiques.

<sup>83</sup> Luca Chao (1988) va ser professora de la Universitat de A Coruña entre 2012 al 2016, i ho és de la Universitat de Santiago de Compostela des del 2001. El seu camp d'estudi es centra en l'anàlisi de polítiques públiques i la participació ciutadana.

<sup>84</sup> Informació extreta de: <https://revistas.ucm.es/index.php/POSO/article/download/49980/50567/0>

### 3.2.1. Què diu el programa electoral?

El programa electoral del 2019 (últimes eleccions municipals) de Barcelona en Comú, està estructurat en 6 apartats i 45 subapartats, com es pot veure en la següent imatge:

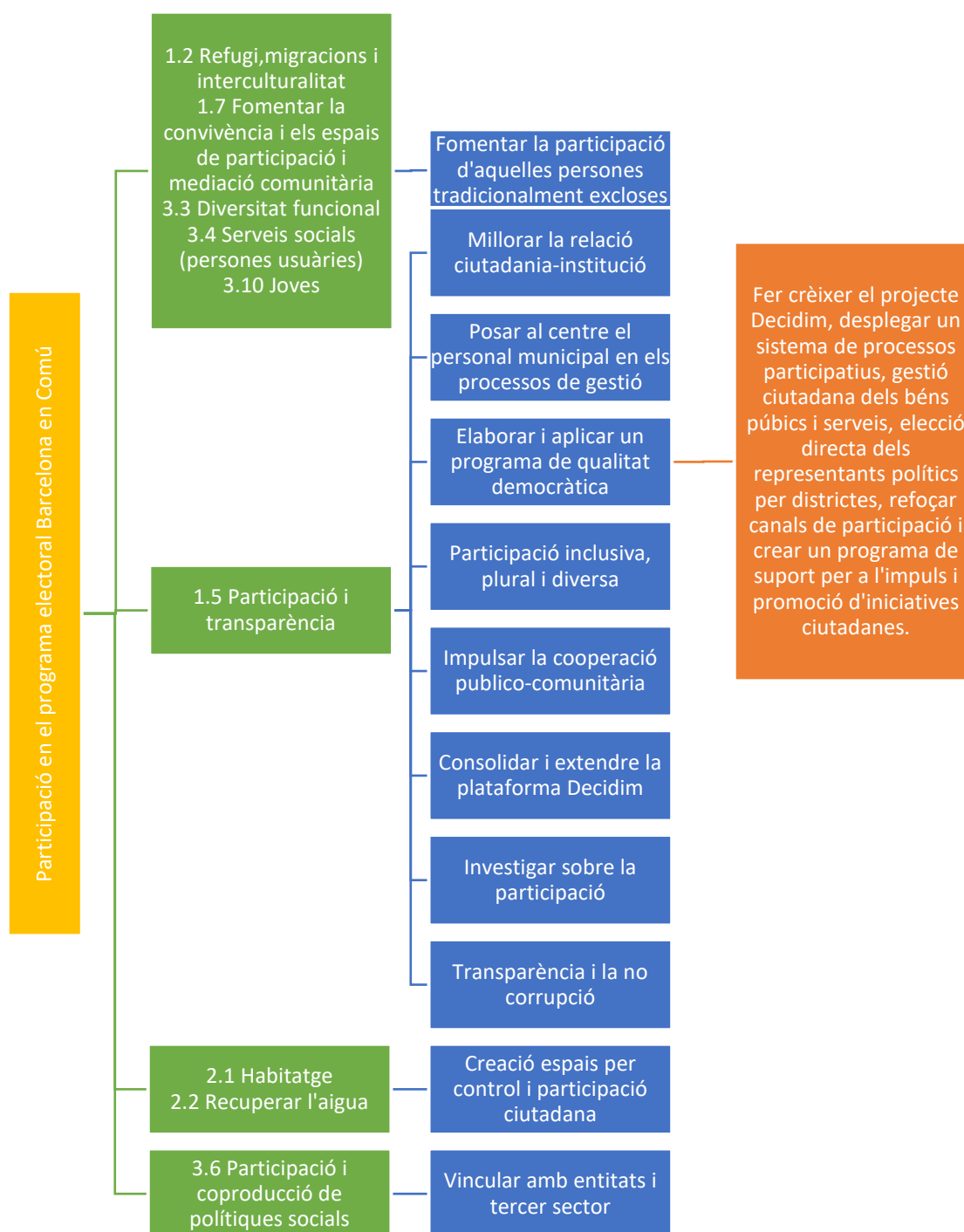
## Continguts

<b>1 Ciutat oberta</b>	<b>4</b>	<b>4 Ciutat innovadora</b>	<b>56</b>
1.1 Feminismes	5	4.1 Treball	57
1.2 Refugi, migracions i interculturalitat	7	4.2 Democratització de l'economia: economia de proximitat i economia plural	58
1.3 Drets de ciutadania i lluita contra la discriminació	9	4.3 Innovació i suport als sectors estratègics	63
1.4 Una ciutat global, viva, internacionalitzada i responsable	10	4.4 Recerca i ciència	64
1.5 Participació i transparència	11	4.5 Drets digitals i apoderament tecnològic	66
1.6 Fiscalitat i contractació	15	4.6 Cultura	68
1.7 Seguretat i convivència	18	4.7 Esports	72
1.8 Dret a la informació	20	<b>5 Ciutat habitable</b>	<b>75</b>
1.9 Memòria històrica	21	5.1 Urbanisme	76
<b>2 Ciutat valenta</b>	<b>23</b>	5.2 Mobilitat	80
2.1 Habitatge	24	5.3 Ecologia	85
2.2 Lluita contra la pobresa energètica	29	5.4 Patrimoni i memòria	90
2.3 Recuperar l'aigua	30	<b>6 Barris</b>	<b>92</b>
2.4 Governar el turisme	31	6.1 Ciutat vella	93
2.5 Morir no és un luxe, cap a una funerària pública	34	6.2 Eixample	102
<b>3 Ciutat justa</b>	<b>35</b>	6.3 Sants-Montjuïc	109
3.1 Reducció de desigualtats i cohesió social	36	6.4 Les Corts	114
3.2 Cura al llarg de la vida	37	6.5 Sarrià-Sant Gervasi	119
3.3 Diversitat funcional	39	6.6 Gràcia	128
3.4 Infància	41	6.7 Horta-Guinardó	132
3.5 Serveis socials	41	6.8 Nou Barris	138
3.6 Participació i coproducció de polítiques socials	42	6.9 Sant Andreu	143
3.7 Acció comunitària	43	6.10 Sant Martí	150
3.8 Salut	43		
3.9 Educació	47		
3.10 Joves	52		

Imatge 18: Sumari programa electoral Barcelona en Comú<sup>85</sup>

<sup>85</sup> Extret de: [https://barcelonaencomu.cat/sites/default/files/document/bcomu\\_programa\\_.pdf](https://barcelonaencomu.cat/sites/default/files/document/bcomu_programa_.pdf)

La participació ciutadana es troba de manera directa en els apartats següents<sup>86</sup>:



Imatge 19: Participació programa electoral Barcelona en Comú<sup>87</sup>

Com es pot veure en l'esquema anterior la participació és un element central en el programa electoral de Barcelona en Comú del 2019, cal destacar la participació i la transparència com a àmbits centrals.

<sup>86</sup> El numero de l'apartat correspon al del programa electoral.

<sup>87</sup> Elaboració pròpia amb informació extreta de:

[https://barcelonaencomu.cat/sites/default/files/document/bcomu\\_programa\\_.pdf](https://barcelonaencomu.cat/sites/default/files/document/bcomu_programa_.pdf)

### 3.2.2. Què diu l'acord de govern?

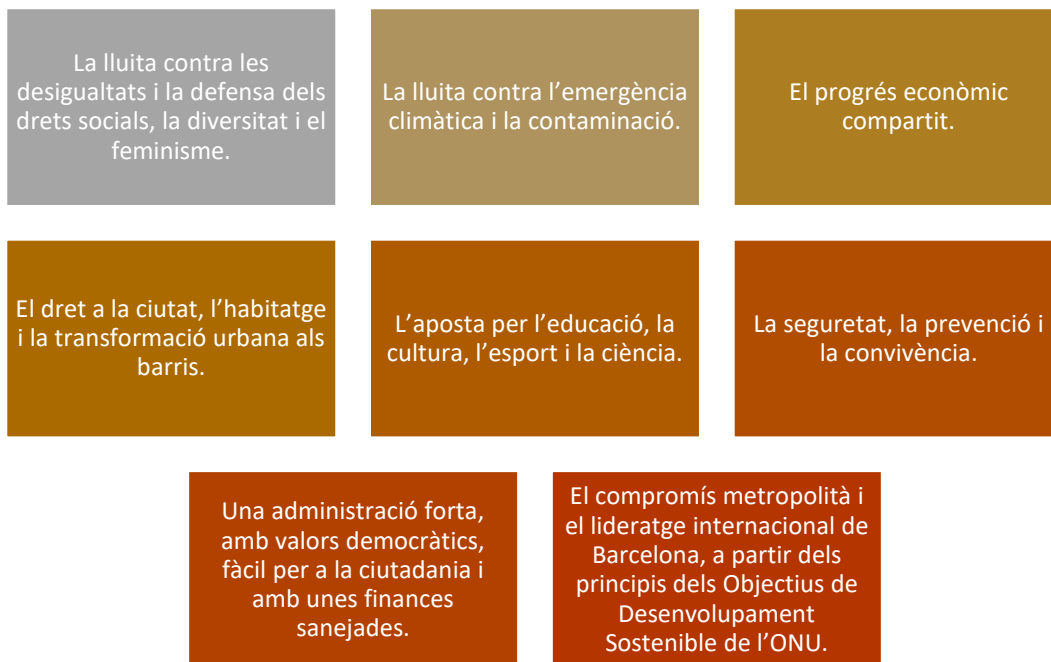
L'últim acord de govern de la ciutat de Barcelona neix fruit de les eleccions del 28 de maig del 2019 i la necessitat de fer un govern de coalició, perquè cap formació aconsegueix tenir la majoria, una tendència que cada vegada és més present en els diferents estaments públics.

Després de gairebé dos mesos de negociacions, el 10 de juliol del 2019, s'aconsegueix tenir l'acord de govern, més popularment conegut com l'acord d'esquerres, per la legislatura 2019-2023, entre Barcelona en Comú, liderada per Ada Colau, i el PSC (Partit Socialista de Catalunya), liderat per Jaume Collboni<sup>88</sup>.



Imatge 20: Ada Colau i Jaume Collboni, acord de govern 2019-2023<sup>89</sup>

El pacte es basa en 8 punts clau:



Imatge 21: Punts acord de govern 2019-2023<sup>90</sup>

<sup>88</sup> Jaume Collboni (1969), des de l'acord de govern 2019-2023 és primer tinent d'alcaldia en els àmbits d'economia, treball, competitivitat, hisenda al consistori de Barcelona. La primera vinculació amb la política data de l'any 1994, moment en que es va afiliar al PSC.

<sup>89</sup> Extret de:

<https://ajuntament.barcelona.cat/premsa/2019/07/10/acord-per-al-nou-govern-desquerres-de-barcelona/>

<sup>90</sup> Elaboració pròpia amb informació extreta de:

[https://ajuntament.barcelona.cat/premsa/wp-content/uploads/2019/07/Acord\\_Govern.pdf](https://ajuntament.barcelona.cat/premsa/wp-content/uploads/2019/07/Acord_Govern.pdf)

Per aquesta recerca, és de transcendència l'apartat 7, que recull els següents acords concrets:

Una administració forta, amb valors democràtics, fàcil per a la ciutadania i amb unes finances sanejades.	1. Enfortir l'Oficina de Transparència i Bones Pràctiques, atorgant els recursos necessaris i garantint la seva independència, i activar el Consell Assessor de la Transparència.
	2. Promoure mecanismes de transparència, com per exemple, fer públiques les factures i elaborar una bústia d'ètica <sup>91</sup> .
	3. Aprovar i aplicar d'un nou Reglament de Participació Ciutadana.
	4. Implementar el procés participatiu per crear el PAM a través de la plataforma Decidim.
	5. Assegurar l'impuls de les polítiques de memòria històrica i republicana.
	6. Mantenir les mesures actives del padró per les persones en situació de vulnerabilitat.
	7. Afermar les polítiques de Patrimoni Ciutadà, la gestió cívica, en cooperació amb el Tercer Sector, i amb la participació i avaluació del Consell de Ciutat
	8. Dotar als districtes dels mitjans tècnics i humans necessaris per a la inspecció i el seguiment de les actuacions en matèria de patrimoni cultural històric dels barris.
	9. Elaborar un model de participació en el que hi hagi la màxima intervenció per part del veïnat.
	10. Aconseguir tenir una votació directa per escollir les conselleries dels districtes.
	11. Potenciar la figura del mediador per a la resolució de conflictes.
	12. Comptar amb la normativa necessària, procurant que sigui entenedora a tots els nivells de la ciutadania i vetllar pel seu compliment.
	13. Recórrer les sancions del consorci al Consell Tributari sense cost.
	14. Crear l'APP "Barcelona a la teva butxaca" per incloure totes les aplicacions de l'Ajuntament de Barcelona, així com també de la ciutat. L'aposta és que els usuaris i les usuàries, segons el seu perfil i els seus interessos, puguin rebre notificacions i alarmes dels serveis que hagin escollit.
	15. Simplificar els tràmits per a la realització d'activitats que necessiten autorització i/o llicència, unificant documents i requisits.
	16. Fixar beneficis fiscals pels nous emprenedors i emprenedores tenint en consideració la seva capacitat econòmica i l'interès general. El primer que cal fer és eliminar la taxa d'inici de l'activitat.
	17. Confeccionar espais d'innovació, amb colideratge entre l'Ajuntament, els sectors privats i les entitats, per tal que hi hagi una col·laboració efectiva entre ciutadania, les universitats i els centres de recerca, el teixit productiu i l'emprenedoria

*Imatge 22: Acords concrets en l'àmbit de participació 2019-2023<sup>92</sup>*

El fet de recollir en 17 objectius la participació ciutadana, mostra que aquesta és bàsica en l'acord de govern, i per tant per les polítiques públiques que s'han aplicat, s'estan aplicant i s'aplicaran durant el mandat vigent.

<sup>91</sup> La bústia d'ètica és un mitjà digital que té la ciutadania per comunicar la mala praxis de l'Ajuntament de Barcelona de manera confidencial i anònima. Altres administracions com ara la Generalitat de Catalunya i molts ajuntaments disposen també d'un apartat de queixes i suggeriments, tot i que no en tots els casos és una bústia anònima.

<sup>92</sup> Elaboració pròpia amb informació extreta de:

[https://ajuntament.barcelona.cat/premsa/wp-content/uploads/2019/07/Acord\\_Govern.pdf](https://ajuntament.barcelona.cat/premsa/wp-content/uploads/2019/07/Acord_Govern.pdf)

La regidoria de participació, que en l'Ajuntament de Barcelona depèn de l'àrea de cultura, educació, ciència i comunitat, és l'encarregada que l'acord de govern passi del "paper" a la pràctica, pel que fa a l'àmbit de participació ciutadana. Al capdavant de la regidoria està Marc Serra<sup>93</sup> del grup parlamentari de Barcelona en Comú.

### 3.2.3. PAM

El PAM, Pla/Programa d'Acció Municipal, és el full de ruta de l'acció del govern que els ajuntaments elaboren a l'inici de cada mandat. És aquí on es recullen els projectes i les accions que es desenvoluparan per donar compliment als compromisos polítics expressats durant la campanya electoral per part del partit que finalment governa, o almenys és el que hauria de passar. Aquest tipus de plans estan vinculats a la llei 19/2014 del 29 de desembre, de transparència, accés a la informació pública i bon govern<sup>94</sup>, que ja des del seu preàmbul diu que han de ser un eix fonamental en qualsevol acció política.

Fer esment que el PAM és un dels indicadors que s'avaluen per assignar als ajuntaments el grau qualitat i transparència de la comunicació pública, en concret l'indicador 19, una avaluació acadèmica liderada per Infoparticipa<sup>95</sup>.

El PAM 2016-2019 de Barcelona s'estructurava en cinc eixos com es pot observar en la imatge següent.

<p>4 <b>Introducció</b></p> <p>32 <b>Eix 1.</b> <b>Una Barcelona diversa que asseguri el bon viure</b></p> <p>33 Justícia social</p> <p>37 Autonomia personal i reconeixement de les cures</p> <p>39 Educació i coneixement</p> <p>42 Equitat de gènere i diversitat sexual</p> <p>46 Cicles de vida</p> <p>50 Habitatge</p> <p>54 Sanitat i salut</p> <p>58 Migració, interculturalitat i discriminació zero</p> <p>62 Defensa i protecció dels drets humans</p> <p>64 Cultura</p> <p>69 Esports</p> <p>72 Convivència i seguretat</p> <p>75 <b>Eix 2.</b> <b>Una Barcelona amb empena per a una economia plural</b></p> <p>78 Desenvolupament i economia de proximitat</p> <p>82 Economia cooperativa, social i solidària</p> <p>86 Un nou lideratge públic</p> <p>90 Ocupació de qualitat</p> <p>92 Turisme sostenible</p>	<p>94 <b>Eix 3.</b> <b>Una Barcelona més humana i en transició ecològica</b></p> <p>97 Medi ambient i espai públic</p> <p>99 Verd urbà i biodiversitat</p> <p>101 Urbanisme per als barris</p> <p>104 Mobilitat sostenible</p> <p>107 Energia i canvi climàtic</p> <p>111 <b>Eix 4.</b> <b>Una Barcelona participativa que garanteixi el bon govern</b></p> <p>114 Govern transparent i rendició de comptes</p> <p>116 Participació ciutadana</p> <p>120 Acció comunitària</p> <p>122 Administració intel·ligent i inclusiva</p> <p>124 Eficiència i professionalitat</p> <p>126 <b>Eix 5.</b> <b>Una Barcelona oberta i compromesa amb el món</b></p> <p>128 Justícia global</p> <p>132 Ciutat d'acollida</p>
---	--

Imatge 23: Eixos PAM 2016-2019<sup>96</sup>

<sup>93</sup> Marc Serra (1986) és regidor de drets de la ciutadania, participació i justícia global des del 2019. Anteriorment a tenir aquest càrrec va estar vinculat amb moviments socials com ara "Tanquem el CIE" (Centre d'Internament dels Estrangers).

<sup>94</sup> Més informació a:

[https://www.gencat.cat/governacio/pub/sum/secgral/Llei192014\\_transparenciaQL97.pdf](https://www.gencat.cat/governacio/pub/sum/secgral/Llei192014_transparenciaQL97.pdf)

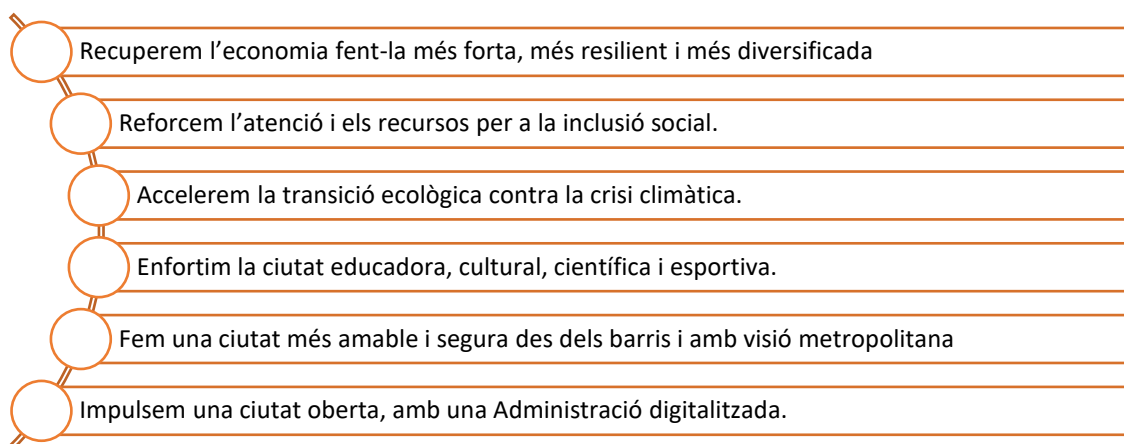
<sup>95</sup> Infoparticipa neix al 2012, a la facultat de periodisme i comunicació de la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB) per analitzar la qualitat i la transparència de la comunicació pública a partir de les webs municipals.

<sup>96</sup> Extret de: <https://media-edg.barcelona.cat/wp-content/uploads/2016/01/Document-PAM-2015.pdf>

Es considera important per aquest treball l'eix 4, en el que se situa Barcelona com a una ciutat que prioritza la participació de la seva ciutadania. Explícitament, el subapartat de la participació recull que un dels objectius de la ciutat és convertir-la en una realitat, i això passa perquè el consistori promogui processos participatius.

El PAM 2016-2019 va portar als barcelonins i barcelonines a un procés participatiu per tal de fer del PAM un espai per construir, pensar i debatre, creant d'aquesta manera un pla de tots i totes, un projecte de futur col·lectiu. Aquest PAM, per primera vegada, va canalitzar la participació a través de la plataforma Decidim, marcant un abans i un després, i aconseguint xifres mai vistes en un procés de planificació de ciutat: 15.781 participants, 10.860 propostes i 177.660 suports<sup>97</sup>.

Seguint la línia del full de ruta 2016-2019 a Barcelona es va aprovar el PAM 2020-2023, molt marcat per la situació de la covid-19, i amb 6 eixos d'actuació:



*Imatge 24: 6 eixos d'actuació PAM 2020-2023<sup>98</sup>*

Cal remarcar l'últim eix, el 6è, que passa per aconseguir un apropament de la ciutadania vers la institució, encara més que en etapes anteriors, i una aposta clara per les noves tecnologies i, tot i que el PAM explícitament no ho menciona, aquest eix també passa pel desenvolupament de la plataforma Decidim.

### 3.3. Recorregut dels processos participatius

Els processos participatius, com s'ha comentat en el marc teòric en l'apartat de democràcia directa, serveixen per incorporar l'opinió de la ciutadania a les decisions que es prenen des de les administracions.

Des de la irrupció de la plataforma Decidim en els processos participatius, la relació de les administracions i la ciutadania ha canviat, creant-se un vincle electrònic que està marcant i marcarà la història dels processos participatius a nivell internacional. Si bé no és la única plataforma de participació, sí és en aquests moments una de les més presents en l'àmbit.

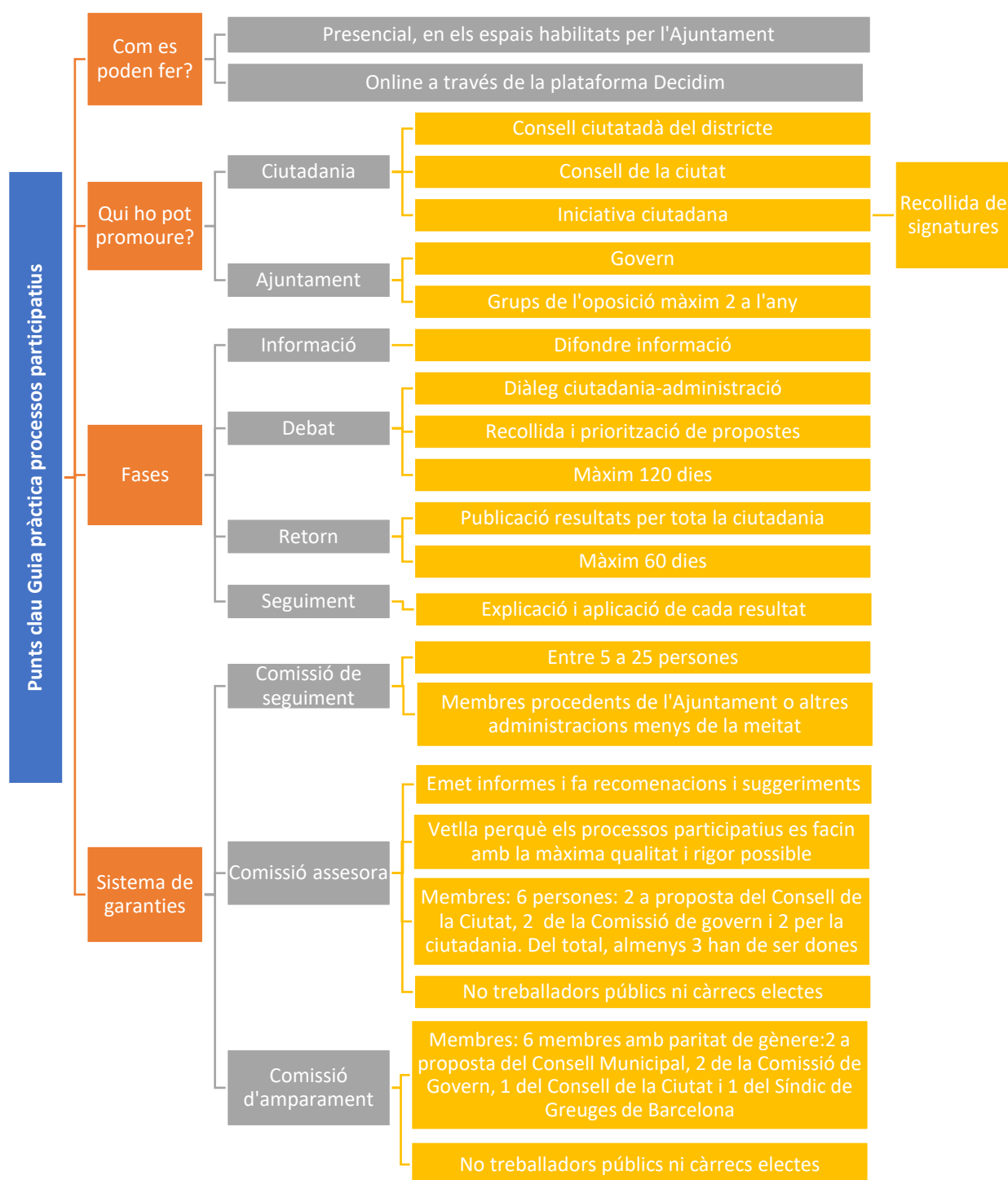
<sup>97</sup> Més informació a: <https://www.decidim.barcelona/processes/pam>

<sup>98</sup> Elaboració pròpia amb informació extreta de: [https://ajuntament.barcelona.cat/premsa/wp-content/uploads/2020/11/PAM\\_BCN\\_v261120-1-1.pdf](https://ajuntament.barcelona.cat/premsa/wp-content/uploads/2020/11/PAM_BCN_v261120-1-1.pdf)



### 3.3.1. Guia pràctica dels processos participatius

A la ciutat de Barcelona existeix una guia pràctica dels processos participatius que data del 2019, i que serveix també per a altres d'institucions. Aquesta guia identifica els elements clau a tenir en compte i que són els que es troben explicats en l'esquema següent.



Imatge 25: Punts clau Guia de pràctiques dels processos participatius Barcelona<sup>99</sup>

<sup>99</sup> Elaboració pròpia amb informació extreta de: [https://ajuntament.barcelona.cat/participaciociutadana/sites/default/files/documents/4\\_esp\\_procesos\\_orgc.pdf](https://ajuntament.barcelona.cat/participaciociutadana/sites/default/files/documents/4_esp_procesos_orgc.pdf)

### 3.3.2. Quins processos participatius s'han realitzat?

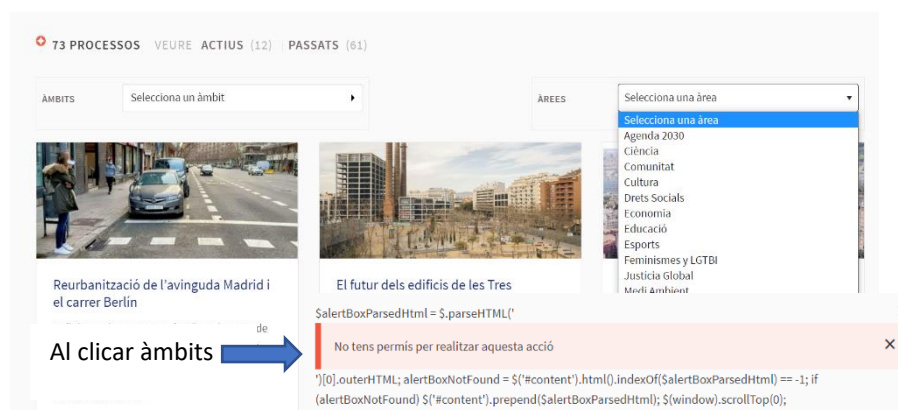
A Barcelona, des de la posada en marxa dels processos participatius a través de la plataforma l'any 2016 i fins al 25/1/2022, s'han realitzat un total de 73, dels quals 12 estan en actiu.

Cal fer esment, que el procés participatiu del Pla de barris computa com a 1 en el Decidim Barcelona, tot i que està format per 14 processos<sup>100</sup>: *Pacificació dels entorns de l'Escola Artur Martorell i de la plaça de Can Baró, Millora de l'espai públic de la zona nord del barri de la Prosperitat, Millorem els Jardins del Dr. Fleming i de la Plaça de la Gardunya, Millora del Parc del Turó de la Peira, Pla de Barris de la Trinitat Vella, Pla de Barris de la Trinitat Nova, Pla de Barris de la Prosperitat, Pla de Barris del Poble-sec, Pla de Barris el Besòs i Maresme, Pla de Barris del Raval, Pla de Barris de la Zona Nord, Pla de Barris del Carmel i Can Baró, Pla de Barris de Roquetes i Verdun i Pla de Barris de Can Peguera i el Turó de la Peira.* Aquesta agrupació fa que el nombre de processos que apareix a la plataforma sigui menor dels realment realitzats.

#### 3.3.2.1. Fotografia del Decidim-Barcelona

Les diferents eines informàtiques utilitzades per fer processos participatius, faciliten de manera diferent la informació sobre el processos. En el cas de Barcelona, prenent com a referència el procés basat en la *Iniciativa Ciutadana Zoo XXI*, segueix el següent esquema:

1. En la pàgina d'inici dels processos participatius:
  - 1.1. Nombre de processos, i quants d'aquests estan actius o passats, els àmbits i les àrees (hi ha segurament un error de disseny que no permet fer els filtres correctament).



Imatge 26: Decidim processos inici general<sup>101</sup>

- 1.2. Una fotografia representativa, el nom dels procés, una breu explicació, el hashtag, la data d'inici, de final i de creació i el nombre de seguidors.

<sup>100</sup> Informació extreta de: <https://www.decidim.barcelona/initiatives>

<sup>101</sup> Extret de:

[https://www.decidim.barcelona/processes?filter%5Barea\\_id%5D=&filter%5Bdate%5D=all&filter%5Bscope\\_id%5D=](https://www.decidim.barcelona/processes?filter%5Barea_id%5D=&filter%5Bdate%5D=all&filter%5Bscope_id%5D=)



**Iniciativa Ciutadana ZOOXXI**

ZOOXXI és una plataforma animalista que pretén transformar els zooks de tot el món per adaptar-los a ...

#TransformaZOO

🕒	DATA D'INICI 28/02/2017	DATA DE FINALITZACIÓ 26/05/2019
CREAT EL	▲ 27 SEGUIR	
28/02/2017		

Imatge 27: Decidim processos inicis ZOOXXI<sup>102</sup>

- Al clicar al nom del procés es pot veure, amb aquest ordre: el nom del procés, al costat les fases i en quina es troba en l'actualitat, la definició de que és un procés participatiu, descripció del cas i documents relacionats. A l'alçada de la definició es pot veure el nombre de seguidors, què es decideix, qui participa, com es decideix, l'àmbit, l'àrea d'organització, el grup motor, i la data d'inici i final.

**Iniciativa Ciutadana ZOOXXI**  
#TransformaZOO - Uneix-te a la primera Iniciativa Ciutadana de Barcelona per transformar el zoo de Barcelona


1603 11:06:11  
Tramitació  
01-07-2017 - 15-12-2017  
Veure les fases

**QUÈ ÉS?**

El **processos participatius** són un seguit de trobades delimitades en un temps concret per promoure el debat i el contrast d'arguments entre la ciutadania, o entre aquesta i les persones responsables municipals. [\(Més informació\)](#)

ZOOXXI és una plataforma animalista que pretén transformar els zooks de tot el món per adaptar-los a la sensibilitat i els coneixements científics que avui es té dels animals. Una iniciativa impulsada per l'associació animalista Liberal i la Fundació Franz Weber, perquè l'Ajuntament obri un procés de debat per adaptar el zoo de Barcelona a un model del segle XXI.

*El text i la documentació són responsabilitat de la Comissió promotora de la iniciativa, l'Ajuntament només ofereix aquesta plataforma als òmnics efectes de difusió.*



▲ 27 Seguir

QUÈ ES DECIDEIX  
Transformació del zoo de Barcelona

QUI PARTICIPA  
Ciutadans de Barcelona

COM ES DECIDEIX  
Iniciativa Ciutadana

ÀMBIT  
Barcelona

ÀREA D'ORGANITZACIÓ  
Barcelona

GRUP PROMOTOR  
Plataforma ZOOXXI

DATA D'INICI  
28 de Febrer de 2017

DATA DE FINALITZACIÓ  
26 de Maig de 2019

Referència: BCN PART-2017-02-14  
Compartir  
Incrusta

La transformació impulsada per ZOOXXI començarà a Barcelona gràcies al gran prestigi de què gaudeix la capital catalana en matèria de polítiques públiques de protecció animal. La Comissió Promotora va entrar per registre el passat 1 de març, la primera Iniciativa Ciutadana de Barcelona, donant així el tret de sortida a un debat ciutadà sense precedents. **Una Iniciativa Ciutadana és un recurs de democràcia participativa que utilitza la recollida de signatures perquè l'Ajuntament obri un procés de debat per aplicar el model ZOOXXI a la ciutat.**

Volem deixar enrere el model del segle XIX per adaptar-se als nous temps. Un zoo cap enfora capaç de protegir els hàbitats i exercir pressió per canviar les polítiques mediambientals. Així, deixar a un costat la visió mercantilista i colonialista del model de zoo actual, que reproduceix animals exòtics que no estan en perill d'extinció i que mai seran reintroduïts a la natura. Si la iniciativa té èxit, els zooks deixaran de ser un mer espai d'exhibició per passar a ser un espai de conservació i de protecció de la fauna autòctona a llarg termini.

**Necessitem un mínim de 14.000 signatures**, una xifra que esperem triplicar gràcies a la xarxa que fa anys que teixim i l'experiència d'haver impulsat la Iniciativa Legislativa Popular que va acabar amb les corrides de toros a Catalunya el 2010.

Ja comptem amb més de 400 persones inscrites per col·laborar amb la recollida de signatures, i més de 80 activistes vinculats als grups de treball.

Vols formar part d'aquest canvi sense precedents? Informa't: <http://zooxxi.org/ca/>

*Aquest procés es tracta de la primera Iniciativa Ciutadana que acull el Decidim Barcelona. Els textos, documents i continguts són responsabilitat de la Comissió promotora de la iniciativa; l'associació animalista Liberal i la Fundació Franz Weber. L'Ajuntament de Barcelona ofereix aquesta plataforma amb l'únic efecte de donar difusió a la iniciativa.*

<sup>102</sup> Extret de: <https://www.decidim.barcelona/processes/iniciativaciutadanazooxxi>

DOCUMENTS RELACIONATS	
<p><b>Història del zoo de Barcelona</b> pdf 4 MB</p> <p>Aquest dossier té com a principal objectiu demostrar els canvis que ha experimentat el Zoo de Barcelona, des dels seus inicis i en funció de l'adaptació a cada època, però també els canvis que no ha experimentat encara i que són totalment necessaris. <a href="#">↗</a></p>	<p><b>Dofi Mular</b> pdf 600 KB</p> <p>Aquest document vol realitzar una descripció de les condicions de vida de l'espècie Dofi Mular en el seu hàbitat natural i les conseqüències que la captivitat produeix a la salut dels individus que han viscut i viuen al zoo de Barcelona. <a href="#">↗</a></p>
<p><b>Programes de conservació i reintroducció</b> pdf 800 KB</p> <p>Aquest informe vol analitzar l'èxit del zoo de Barcelona en l'acompliment dels objectius de conservació i reintroducció de les espècies que hi alberga, dos dels pilars bàsics pels quals els zòos justifiquen la seva existència i dinàmiques actuals. <a href="#">↗</a></p>	<p><b>Elefant Africà</b> pdf 1 MB</p> <p>Aquest document vol realitzar una descripció de les condicions de vida de l'espècie Elefant Africà de Sabana en el seu hàbitat natural i les conseqüències que la captivitat produeix a la salut dels individus que viuen al zoo de Barcelona. <a href="#">↗</a></p>
<p><b>Tancament de zoològics al món</b> pdf 700 KB</p> <p>Aquest dossier té com a objectiu mostrar els zoològics que han tancat al món en els últims anys i explorar les principals causes que van dur a aquests fets. <a href="#">↗</a></p>	<p><b>Jaguar</b> pdf 1 MB</p> <p>Aquest document vol realitzar una descripció de les condicions de vida de l'espècie Jaguar en el seu hàbitat natural i les conseqüències que la captivitat produeix sobre la salut física i psicològica dels individus que viuen al zoo de Barcelona. <a href="#">↗</a></p>
<p><b>Zoològics d'humans</b> pdf 2 MB</p> <p>Una de les finalitats de la present recerca sobre el tema dels zoològics d'humans és fer patent l'existència, no fa relativament gaire temps, d'una realitat tan insòlita com denigrant al món occidental. <a href="#">↗</a></p>	<p><b>Os Bru</b> pdf 400 KB</p> <p>Aquest document vol realitzar una descripció de les condicions de vida de l'espècie Ós bru en el seu hàbitat natural i les conseqüències que la captivitat produeix sobre la salut física i psicològica dels individus que viuen al Zoo de Barcelona. <a href="#">↗</a></p>
<p><b>Motivacions i usos dels visitants i ciutadans del zoo de Barcelona</b> pdf 5 MB</p> <p>Aquest treball busca conèixer dues qüestions, d'una banda, les motivacions i els usos reals que fan els visitants del Parc Zoològic de Barcelona (PZB), i d'altra banda, conèixer les opinions que genera aquesta entitat als ciutadans. <a href="#">↗</a></p>	<p><b>La Campanya ZOOXXI</b> pdf 100 KB</p> <p>ZOOXXI és una proposta d'abast internacional per a una progressiva i plena reconversió dels zoològics tal i com els coneixem avui. <a href="#">↗</a></p>

Imatge 28: Decidim processos dins Zoo XXI<sup>103</sup>

El cas del Zoo XXI és rellevant ja que és la primera iniciativa ciutadana que ha prosperat a Barcelona<sup>104</sup>, i per ara la única de les 14 que s'ha fet a data 26/1/2022. El fet que s'acompanyi la descripció amb un vídeo adreçat a tots els perfils de ciutadania, fa que resulti més fàcil per a que arribi a la població. En el cas d'aquest procés no queda classificada la tipologia, com es fa, per exemple, en el procés participatiu *El futur dels edificis de les Tres Xemeneies*<sup>105</sup> que es classifica com a projecte d'urbanisme.

Finalment, comentar que en alguns processos participatius, com ara *La model s'obre a la ciutat*<sup>106</sup>, s'exposen estadístiques sobre el nombre de participants, els seguidors, propostes, adhesions i trobades presencials, tal i com es mostra en la imatge següent:



Imatge 29: Estadística procés la Model s'obre a la ciutat<sup>107</sup>

### 3.3.2.2. Classificació

No existeix un estàndard de com classificar els processos participatius, qüestió que porta a una possible combinació infinita. En el cas de Barcelona les àrees són: Agenda 2030, Ciència, Comunitat, Drets Socials, Economia, Educació, Esports, Feminisme i LGTBI, Justícia Global, Medi Ambient, Mobilitat i Infraestructures, Promoció Econòmica. Recursos, Seguretat i Prevenció, Serveis Urbans, Transició Digital i Urbanisme<sup>108</sup>.

Amb l'objectiu d'estudiar l'impacte dels processos participatius, en aquesta recerca s'agruparan entorn 5 variables de transcendència.

<sup>103</sup>Extret de: <https://www.decidim.barcelona/processes/iniciativaciudadanazooxxi>

<sup>104</sup> Informació extreta de: <https://www.decidim.barcelona/initiatives>

<sup>105</sup> Més informació a: <https://www.decidim.barcelona/processes/tresxemenies>

<sup>106</sup> Més informació a: <https://www.decidim.barcelona/processes/lamodel>

<sup>107</sup> Extret de: <https://www.decidim.barcelona/processes/lamodel>

<sup>108</sup> Informació extreta de: <https://www.decidim.barcelona/processes>

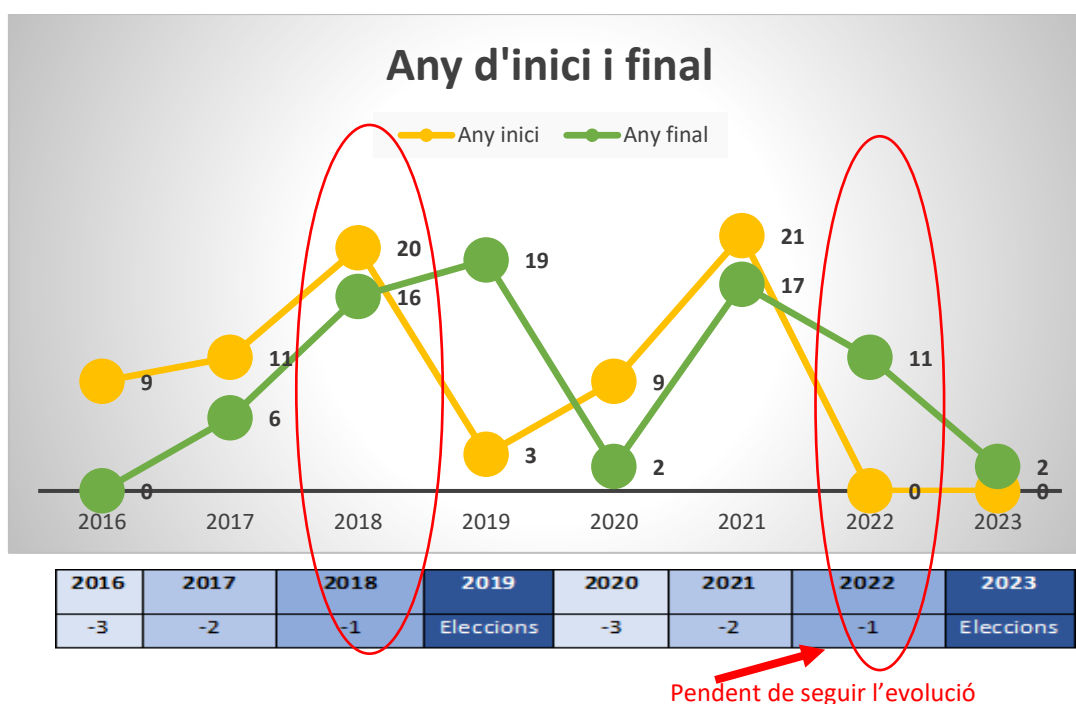
## 1. Moment d'inici, final i temps obert.

L'evolució del nombre de processos està relacionada amb el moment social i polític. És fonamental al llegir els resultats tenir en compte els inicis i finals de legislatura, per entendre el comportament.

A Barcelona s'observa un creixement dels processos entre el 2016 i el 2018, probablement fruit de l'impacte que té la creació i implementació de la plataforma Decidim, és el moment de la novetat. Entre el 2018 i 2019 es veu una caiguda, podria estar vinculat al fet de la proximitat de les eleccions municipals de l'any 2019, junt a unes enquestes preelectorals, que no asseguraven la victòria de Barcelona en Comú, en moltes d'elles quedava en empat amb ERC, i en les que s'augurava que altres formacions tindrien la clau per formar el govern municipal, que és el que finalment va succeir. Finalment, hi ha un augment entre el 2019 al 2021 de processos com a resposta a l'estabilitat del govern del consistori, amb un govern de coalició entre PSC i Barcelona en Comú, i una aposta clara recollida ja en l'acord de govern per a la prioritització de la participació ciutadana. Pel que fa al 2022, a data 26/1/2022 és aviat per analitzar l'impacte sobre els processos que hi haurà, igual que en el 2023. (novament any d'eleccions).

L'augment de l'ús dels mitjans telemàtics durant la covid-19, podria fer pensar que els processos via plataformes augmentarien exponencialment l'any 2020, però ben bé no ha estat així fins l'any 2021, en que s'inicien 21 processos a Barcelona.

És interessant veure en detall la relació de l'any electoral en l'inici i finalització dels processos participatius. De seguir el mateix comportament, l'any 2022 hauria de passar el mateix que va succeir al 2018, gairebé doblant els processos iniciats, si això fos així s'estaria davant d'una "explosió" de processos, arribant potser a una quarantena.



Imatge 30: Any d'inici i final processos Barcelona<sup>109</sup>

<sup>109</sup> Elaboració pròpia amb informació extreta de: <https://www.decidim.barcelona/processes>

La durada mitjana dels 73 processos és de 304,56 dies, és a dir, 305 dies, sent el que ha durat més temps el de Pressupostos Participatius, amb 1428 dies, seguits dels processos del PAM. A l'altre extrem el que ha tingut menys durada ha estat el *V Premi Jove de Còmic Sant Martí* amb solament un dia. Tot plegat té una lògica interna, en tant que els primers són de major transcendència per a la ciutat. Afegir que tenir un procés participatiu amb llargs terminis pot provocar una disminució del nombre i intensitat de participants, tal i com fa notar Orland Blasco en l'entrevista.

## 2. Temàtica

La plataforma Decidim Barcelona classifica els processos segons l'àrea, com s'ha comentat en punts anteriors: Agenda 2030, Ciència, Comunitat, Drets Socials, Economia, Educació, Esports, Feminisme i LGTBI, Justícia Global, Medi Ambient, Mobilitat i Infraestructures, Promoció Econòmica, Recursos, Seguretat i Prevenció, Serveis Urbans, Transició Digital i Urbanisme, tot i que al filtrar no sempre es troba la informació esperada.

The screenshot shows the Decidim Barcelona interface with the following elements:

- Top navigation: 8 PROCESSOS, VEURE ACTIUS (6), PASSATS (2)
- Filters: ÀMBITS (Selecciona un àmbit) and ÀREES (Urbanisme dropdown menu).
- Process cards:
  - Reurbanització de l'avinguda Madrid i el carrer Berlín**: Definim conjuntament amb veïnats i agents de l'entorn els criteris per la transformació l'eix confor... #avMadridcBerlín. DATA D'INICI: 15/12/2021, DATA DE FINALITZACIÓ: 30/04/2022. CREAT EL: 14/12/2021. 28 SEGUIR.
  - El futur dels edificis de les Tres Xemeneies**: Procés participatiu per debatre sobre els usos dels edificis de les Tres Xemeneies amb l'objectiu de... #TresXemeneies. DATA D'INICI: 12/11/2021, DATA DE FINALITZACIÓ: 31/01/2022. CREAT EL: 05/11/2021. 33 SEGUIR.
  - Participa al procés futurs usos de la Ronda de Dalt en el Tram de Gràcia**: Fase actual: Retorn i seguiment. CREAT EL: 28/10/2021. 31 SEGUIR.
  - Repensem l'espai firal de Montjuïc**: L'Ajuntament de Barcelona promou un procés de participació per generar un debat ciutadà entorn els u...
  - Passeig marítim de la Mar Bella**: Procés participatiu per revisar i incorporar la perspectiva de la ciutadania a l'avantprojecte previ...
  - MPGM Mercedes-Benz del Bon Pastor**: L'Ajuntament de Barcelona promou un procés de participació ciutadana en el marc de la modificació de...

Imatge 31: Nombre de processos urbanisme<sup>110</sup>

D'altra banda no tots els processos estan classificats en àrees, per tant aquest filtre genèric no és del tot fefaent. En el cas del procés de la *Reforma de la Plaça de Sant Bernat Calbó* l'àrea no està informada, però sí l'àrea d'organització, que és diferent.

<sup>110</sup> Extret de: [https://www.decidim.barcelona/processes?filter%5Barea\\_id%5D=12](https://www.decidim.barcelona/processes?filter%5Barea_id%5D=12)

**Reforma de la Plaça de Sant Bernat Calbó**  
 Procés participatiu per la reforma de la plaça de Sant Bernat Calbó

PAGE 3 DE 3  
 Seguiment  
 01-04-2019 - 31-12-2020  
 Veure les fases

QUÈ ÉS? CONVOCATÒRIES SEGUIMENT RESULTATS

Els processos participatius són un seguit de trobades delimitades en un temps concret per promoure el debat i el contrast d'arguments entre la ciutadania, o entre aquesta i les persones responsables municipals. (Més informació) [x](#)

El procés participatiu per a la definició de la plaça Sant Bernat Calbó i de l'espai polivalent sorgeix com a demanda veïnal davant l'enderroc, l'estiu de 2017, de l'església de Sant Bernat Calbó.

A l'espai que hi ha deixat s'hi construirà un equipament que donarà cobertura a l'ampliació d'usos de l'Escola Mar Bella i que també oferirà espais per a l'ús i la gestió veïnal. És en aquest context i amb la necessitat de reformar i ampliar la plaça que la comunitat veïnal de l'entorn i la comunitat educativa de l'Escola Mar Bella durant el curs passat van emplaçar al Districte de Sant Martí a posar en marxa un procés participatiu que definís una proposta de disseny de la plaça i dels usos veïnals de l'espai polivalent.

**Convocatòries** [↗](#)

Entenem la participació com el procés d'involucrar en els projectes a les pròpies persones destinatàries, que no considerem simples usuaris sinó subjectes actius que contribueixen a transformar la realitat en la que estan implicats. Les persones són experts coneixedores de l'entorn que habiten i les seves necessitats quotidianes. Tot i així la participació, perquè sigui real i transformadora, ha d'anar acompanyada d'un apoderament de les persones que participen.

En tots els espais previstos del procés participatiu es preveu desenvolupar-los mitjançant tallers on es treballarà en grups per assegurar la participació de tots els i les assistents. L'equip tècnic aportarà els recursos humans i materials, la metodologia, prendrà acta i les dades de les participants.

**Resultats i seguiment** [↗](#)

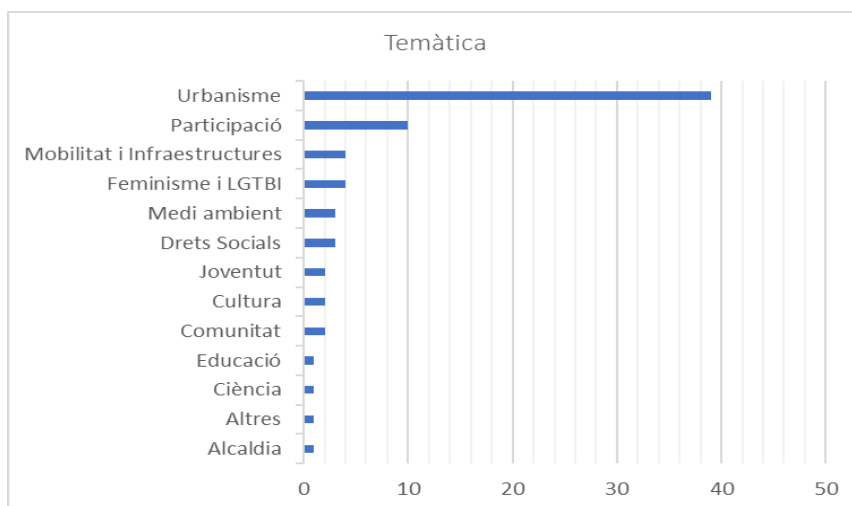
A data de maig de 2018 es presenta en Consell de Barri del Poblenou -centre- la memòria de les convocatòries i els resultats del procés.

▲ 15	Seguir
QUÈ ES DECIDEIX	Disseny i distribució d'usos socials de la plaça
QUI PARTICIPA	Veïnat del barri del Poblenou -centre-
COM ES DECIDEIX	Procés participatiu
ÀMBIT	Barri del Poblenou
ÀREA D'ORGANITZACIÓ	Districte de Sant Martí
GRUP PROMOTOR	Escola La Mar Bella, AMPA de l'Escola La Mar Bella, Salvem la Repla, Comissió d'equipaments, AVV Poblenou, Coordinadora d'entitats de Poblenou
DATA D'INICI	01 de Novembre de 2017

Imatge 32: Procés Reforma de la Plaça de Sant Bernat Calbó àrea<sup>111</sup>

Per tal de poder analitzar els processos i salvar la manca d'informació referida a algunes àrees, es pren en aquest treball la següent classificació: Urbanisme, Participació, Mobilitat i Infraestructures, Feminisme i LGTBI, Medi Ambient, Drets Socials, Joventut, Educació, Cultura, Comunitat, Ciència, Alcaldia i Altres.

Partint de la classificació anterior, es pot veure en el gràfic següent que l'àrea amb major nombre de processos és Urbanisme amb un total de 39 i en segon lloc, amb molta diferència, Participació amb 9, mentre que els que tenen menys són Ciència, Alcaldia, Educació i Altres amb 1 sol procés.



Imatge 33: Temàtica processos Barcelona<sup>112</sup>

<sup>111</sup> Extret de: <https://www.decim.barcelona/processes/sant-bernat-calbo>

<sup>112</sup> Elaboració pròpia amb informació extreta de: [https://www.decim.barcelona/processes?filter%5Barea\\_id%5D=&filter%5Bdate%5D=all&filter%5Bscope\\_id%5D=](https://www.decim.barcelona/processes?filter%5Barea_id%5D=&filter%5Bdate%5D=all&filter%5Bscope_id%5D=)

No són aleatoris els temes que se sotmeten a votació a l'Ajuntament de Barcelona. Els passos que cal seguir internament a l'hora de decidir quins projectes van a procés participatiu és el que es troba en el següent gràfic:



*Imatge 34: Passos interns procés participatiu<sup>113</sup>*

Val a dir que, tal i com van comentar Orland Blasco i Manuel Punsoda en l'entrevista, no tots els departaments de tots els districtes barcelonins entenen la participació de la mateixa manera, i això pot dificultar que hi hagi acord per part dels tècnics sobre quins temes se sotmeten a un procés participatiu i al vistiplau per part del Comité-director. Orland Blasco creu que el fet que no hi hagi un Reglament de Participació Ciutadana a Barcelona en vigor és un "topall" a l'hora de que tota l'administració entengui que és i que no és participació.

### 3. Nombre de participants i qui vota

L'anàlisi de la participació dels processos participatius permet conèixer quantes persones hi ha al darrera de cada decisió que es pren. Com s'ha comentat en l'apartat de democràcia directa, la participació augmenta la legitimitat i és un valor afegit que una decisió estigui recolzada per un ampli nombre de ciutadania, de fet el nombre de participants també és un indicador de la qualitat del propi procés.

Conèixer quin és el perfil de la ciutadania que participa als processos participatius permetria tenir una visió global sobre a quines persones o perfils caldria dedicar més esforços per millorar i/o facilitar la participació, amb l'objectiu d'evitar que únicament participessin els de "sempre". A hores d'ara la plataforma Decidim no ho facilita per motius de protecció de dades.

Tot i així, des de l'Ajuntament de Barcelona en tots els processos participatius s'ha procurat arribar al màxim de gent, i un exemple són els "carritos" per apropar a la ciutadania la plataforma Decidim. Els "carritos", cada un amb dues persones amb dues tablets, acompanyen a la ciutadania en la utilització de la plataforma Decidim. Per Orland Blasco i Manuel Punsoda aquesta estratègia està tenint resultats molt positius. A l'altra banda, en el cas dels únics pressupostos participatius de ciutat que s'han fet a Barcelona, es van habilitar espais en els 10 districtes amb la finalitat d'apropar la plataforma Decidim a la ciutadania, però el resultat obtingut segons les fonts del consistori no van ser massa exitós, per la baixa assistència ciutadana a aquests punts. En aquest procés participatiu, estava previst que personal de l'Ajuntament anés a espais on es trobaven col·lectius amb dificultats per la "bretxa digital", com les residències d'avis, amb la finalitat de recollir la seva opinió, tot i que per les restriccions de la covid-19 finalment aquesta acció no es va poder dur a terme.

Dels 73 processos solament 42 mostren públicament a través de Decidim el nombre de participants, dit d'una altra manera, la ciutadania solament pot conèixer la participació en un 30,66% del processos, una dada molt significativa, que podria ser considerada una manca de transparència. El propi Ajuntament en l'entrevista va comentar que tenen constància de que no tots els departaments de tots els districtes tenen la plataforma

<sup>113</sup> Elaboració pròpia amb informació extreta de l'entrevista.



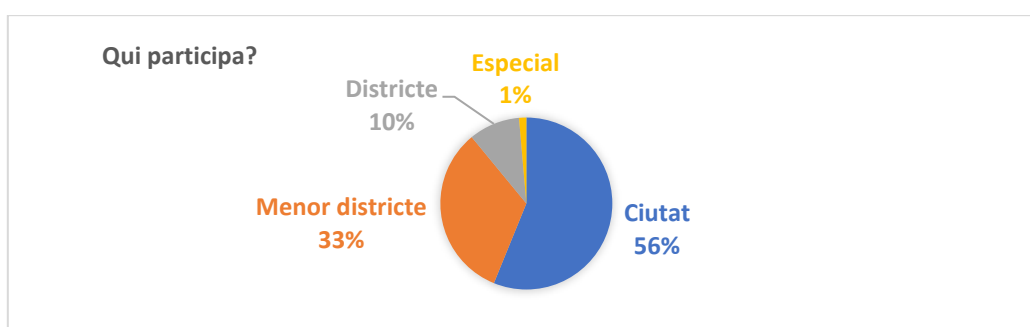
actualitzada, i ells mateixos consideren que un d'aquests apartats és precisament el nombre de participants.

Alguns autors com ara Beatriz Martínez<sup>114</sup> (2020) a aquest fet l'anomenen democràcia capturada. En referència a un cas concret, a propòsit de la pandèmia, Beatriz Martínez contraposava la petició i la necessitat de la ciutadania d'estar correcta i totalment informada front a la ocultació d'algunes dades, per part del govern, sobre la gestió de la crisi sanitària que s'estava fent<sup>115</sup>. Segons ella, en la transparència es troba la veritable reforma de l'administració pública.

En quant a la mitjana de participació, d'aquells processos en que es coneix, és de 524 persones, sent el *PAM 2016-2019* el més participat, amb un total 15.781 persones i el menor amb 1 el *PGM (Pla General Metropolità) de la Marina del Prat Vermell*. És rellevant que el primer procés participatiu amb la plataforma Decidim sigui el que ha tingut més participació, un fet que pot portar a pensar que va arribar amb "moltes ganades", però cal trobar la manera de fer major calat amb el pas del temps. El segon procés amb més participants és *Dona forma a l'Eixample* amb 1.011.

No només és important la quantitat de participants, sinó també qui ho pot fer. El cens electoral dels processos participatius pot variar segons si pot votar tota la ciutat, un districte o part d'un districte. Concretament el 51%, és a dir, 37 processos participatius afecten a tota la ciutat, el 33% (24) s'aplica a l'àmbit territorial menor al districte, un 10% (7) al districte i hi ha el cas del Pla de barris, que com s'ha comentat a l'inici d'aquest apartat és un cas especial. Cal explicitar que en els casos del: *V Premi Jove de Còmic Sant Martí, Ciutadania Adolescent de Barcelona 2020-2021, Montjuïc, un parc per a Barcelona i Ciutadania Adolescent de Barcelona 2021-2022*, la participació està territorialment oberta a tota la ciutat, però restringida només als sectors joves. La franja d'edat exacte no queda recollida, a excepció del cas de Sant Martí que explicita que poden participar els i les joves de 16 a 25 anys.

Té certa lògica que la majoria dels processos participatius prenguin com a àmbit tota la ciutat, ja que sovint el que se sotmet a la població són temes de transcendència i que influeixen de manera directa en l'agenda política i pública, en la cultura política i en la vida social i/o econòmica de la ciutat.



Imatge 35: Qui participa processos Barcelona<sup>116</sup>

Dels 10 districtes que té Barcelona tots, a excepció de Sarrà-Sant Gervasi, han tingut processos que afecten solament al districte o una part. Cal tenir en compte que més

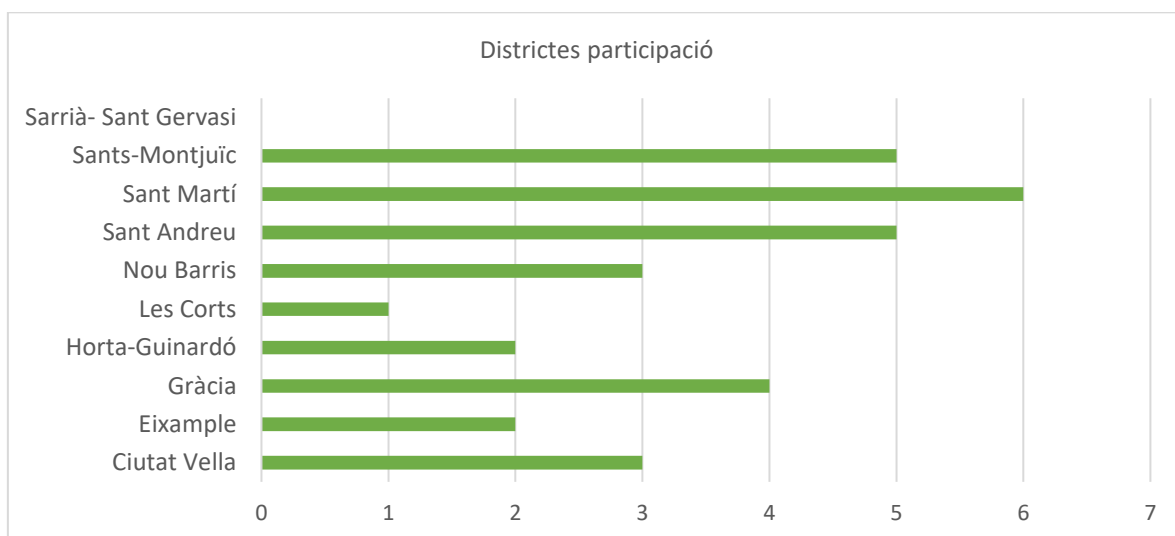
<sup>114</sup> Beatriz Martínez (1985) és professora associada de la Universitat Complutense de Madrid (UCM) del grau de ciències de la informació des del 2018 i del màster de transparència i accés a la informació pública des del 2017, i en aquest darrer és la coordinadora. Les seves investigacions estan relacionades amb la transparència.

<sup>115</sup> Informació extreta de:

<https://hazrevista.org/coronavirus/2020/08/en-la-transparencia-esta-la-verdadera-reforma-de-la-administracion-publica/>

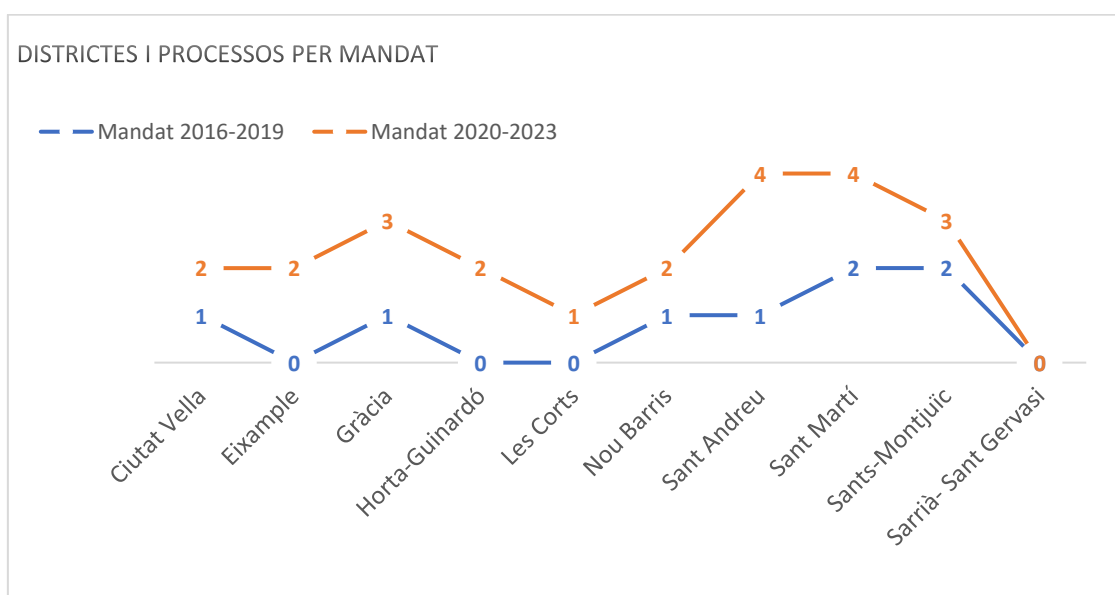
<sup>116</sup> Elaboració pròpia amb informació extreta de: <https://www.decidim.barcelona/processes>

nombre de processos no té perquè significar major nombre de participants. En el següent gràfic es pot observar que el rànking l'encapçala Sant Martí amb 6, seguit de Sant Andreu i Sants-Montjuïc amb 5 en ambdós casos, i en última posició es troba el districte de Sarrià- Sant Gervasi amb 0.



Imatge 36: Districte participació<sup>117</sup>

Desglossant el nombre de processos fets, agrupats per districte i diferenciant la legislatura, es pot observar l'evolució. Mentre que durant el mandat 2016-2019 solament s'havia fet un total de 8, en l'actual legislatura, a data 27/1/2022 ja s'han fet 23, i falta un any i escacs per les properes eleccions.



Imatge 37: Districtes participació per mandats<sup>118</sup>

La qüestió seria esbrinar per quin motiu en uns districtes hi ha més processos que en d'altres i, fins i tot, perquè en algun districte no s'ha n'ha fet cap. Una possible explicació podria venir de la ma dels resultat de les eleccions municipals.

L'any 2016, tal i com es pot observar en la taula següent, els districtes de Sant Martí i de Sants-Montjuïc són els que van fer més processos participatius. En ambdós casos

<sup>117</sup> Elaboració pròpia amb informació extreta de: <https://www.decidim.barcelona/processes>

<sup>118</sup> Elaboració pròpia amb informació extreta de: <https://www.decidim.barcelona/processes>

es destaca que Barcelona en Comú (BC) treu un nombre considerable de vots i que la resta de partits d'esquerres també aconseguen ampli suport, amb uns nivells de participació electoral per sobre del 65%. A l'altre extrem se situen Horta-Guinardó, Eixample, Les Corts i Sarrià-Sant Gervasi, que són els districtes amb menor suport a BC, i en general als partits d'esquerres, amb una participació electoral per sobre del 65% destacant els 70% i escacs de Sarrià-Sant Gervasi i Les Corts, i que no realitzen cap procés participatiu en la legislatura. Certament, però el baix nombre de processos no permet dibuixar un patró clar.

2016 municipals	BC	BC+ ERC+ PSC	BC+ ERC	BC + PSC	PP+ CDC/ JXCAT+ C's	PP+C's	N. Processos	Participació eleccions
Ciutat Vella	19,1%	37,0%	28,0%	28,1%	16,4%	11,7%	1	55,6%
Eixample	15,8%	37,2%	29,8%	23,2%	29,8%	16,9%	0	69,3%
Gràcia	18,0%	41,8%	35,0%	24,8%	25,3%	13,1%	1	69,3%
Horta-Guinardó	18,7%	41,0%	29,9%	29,8%	22,8%	16,2%	0	66,3%
Les Corts	11,5%	30,8%	23,3%	19,0%	24,8%	24,8%	0	71,9%
Nou Barris	19,3%	39,9%	25,7%	33,5%	21,6%	18,5%	1	63,8%
Sant Andreu	20,2%	43,4%	32,1%	31,5%	23,2%	16,8%	1	69,1%
Sant Martí	20,1%	43,0%	32,0%	31,1%	23,1%	16,7%	2	68,5%
Sants-Montjuïc	19,3%	41,7%	31,8%	29,2%	21,3%	14,6%	2	65,3%
Sarrià- Sant Gervasi	8,0%	21,9%	17,3%	12,6%	48,3%	30,2%	0	72,1%

Imatge 38: Eleccions municipals 2016 Barcelona per municipis<sup>119</sup>

Si es fa el mateix anàlisi, prenent les dades dels resultats dels comicis de l'any 2019, tot i que no es disposa del nombre total de processos de tota la legislatura, la fotografia comença a permetre veure alguns patrons:

- Els districtes amb major nombre de votants de dretes i amb major participació a les eleccions, són els que menys processos participatius han fet fins al moment.
- Els districtes amb major suport a BC i PSC i amb major participació a les eleccions del 2019, són els districtes amb més processos participatius fets.

2019 municipals	BC	BC+ ERC+ PSC	BC+ ERC	BC + PSC	PP+ CDC/ JXCAT+ C's	PP+C's	N. Processos	Participació eleccions
Ciutat Vella	27,5%	66,7%	48,2%	46,0%	22,0%	14,5%	2	52,9%
Eixample	19,9%	57,7%	42,7%	34,9%	28,2%	14,7%	2	69,8%
Gràcia	23,8%	60,4%	47,6%	36,6%	25,3%	12,3%	3	70,8%
Horta-Guinardó	22,2%	64,3%	43,6%	42,9%	24,8%	16,2%	2	63,9%
Les Corts	13,1%	49,9%	34,3%	28,7%	39,9%	25,1%	1	72,3%
Nou Barris	22,9%	66,9%	38,9%	50,9%	24,5%	20,0%	2	57,8%
Sant Andreu	23,2%	66,5%	45,8%	43,9%	23,8%	16,1%	4	66,8%
Sant Martí	22,8%	65,9%	45,2%	43,5%	24,1%	16,5%	4	66,5%
Sants-Montjuïc	23,4%	65,0%	46,0%	42,4%	23,7%	15,0%	3	63,7%
Sarrià- Sant Gervasi	10,2%	40,9%	27,8%	23,3%	48,4%	30,8%	0	72,5%

Imatge 39: Eleccions municipals 2019 Barcelona per municipis<sup>120</sup>

<sup>119</sup> Elaboració pròpia amb informació extreta de:

[https://ajuntament.barcelona.cat/estadistica/castella/Estadistiques\\_per\\_temes/Eleccions/Documents\\_relacions/Eleccions\\_generals/ele40/A16.htm](https://ajuntament.barcelona.cat/estadistica/castella/Estadistiques_per_temes/Eleccions/Documents_relacions/Eleccions_generals/ele40/A16.htm)

<sup>120</sup> Elaboració pròpia amb informació extreta de: <https://beteve.cat/eleccions-municipals-2019/resultats-barcelona/districtes/>

## 4. Fase

No hi ha un criteri únic a l'hora d'establir les fases d'un procés participatiu. La web de l'Ajuntament de Barcelona estableix 4 fases com a base (amb aquest ordre): informació, debat, retorn i implementació<sup>121</sup>. Ara bé, aquestes, com a model, no s'apliquen en tots els processos participatius de la plataforma Decidim. Per exemple, *el Reglament per l'Equitat de Gènere* que es mostra a continuació va tenir 7 fases: informació, diagnosi, propostes 1er esberrany, retorn 1, retorn 2, avaluació i seguiment.



Imatge 40: Fases procés Reglament per a l'Equitat de Gènere<sup>122</sup>

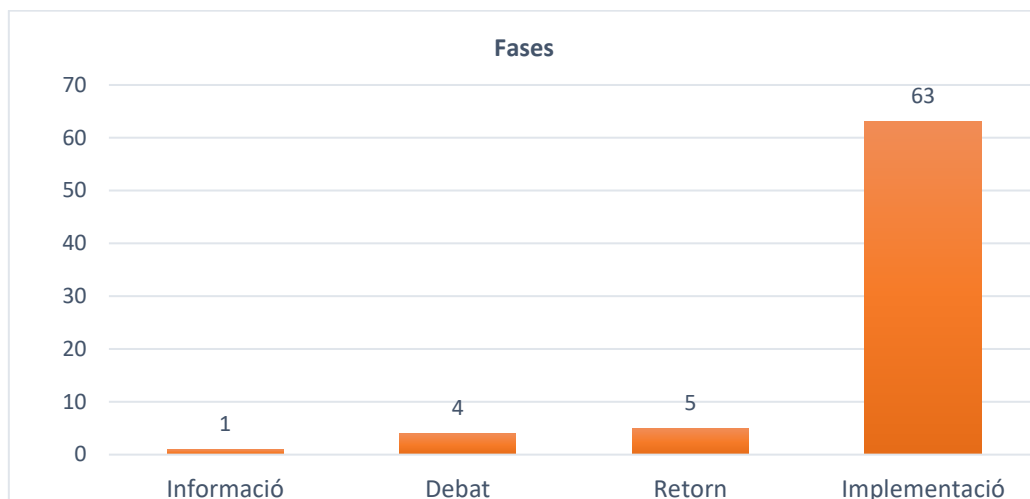
Per poder estudiar les fases dels processos s'ha apostat per la unificació de les fases a les 4 que proposa Barcelona, partint de la base que, com a mínim, els processos en els que la data de finalització és passada, els resultats ja s'estan implementant.

Actualment a la ciutat de Barcelona, com es mostra en la següent imatge, la majoria dels processos estan en fase d'implementació. No és una dada sorprenent ja que a data d'avui (25/1/2022) hi ha 63 processos que estan finalitzats. En el cas del procés *MPGM Mercedes-Benz del Bon Pastor*, encara que està actiu, segons el Decidim ja s'està executant. Pel que fa al retorn, debat i informació fa referència a procediments encara oberts. Fer esment al cas de *Ciudadania Adolescent de Barcelona 2021-2022* que es va obrir l'1/1/2021 i està previst que finalitzi el 30/6/2022, i encara es troba en la primera fase, la d'informació.

<sup>121</sup> Informació extreta de:

<https://ajuntament.barcelona.cat/participaciociudadana/ca/com-es-pot-promoure-i-participar-en-un-proces-participatiu>

<sup>122</sup> Extret de: <https://www.decidim.barcelona/processes/reglamentequitatdegenere/steps>

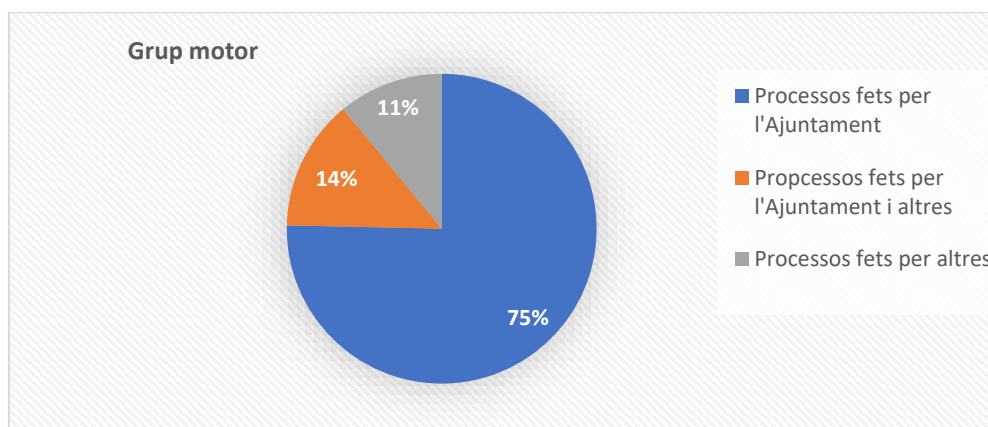


Imatge 41: Fases processos Barcelona<sup>123</sup>

## 5. Grup motor

L'objectiu clau del grup motor de qualsevol procés participatiu és el de vetllar pel seu avanç i el de fer el seguiment, donant informació sobre el disseny, l'evolució i la implementació a tots els actors afectats.

L'entrellat a Barcelona porta, tal com es pot observar en el següent gràfic, a que el 89% dels processos participatius (65 casos) els lidera o intervé l'Ajuntament, d'ells 55 en solitari i 10 amb entitats i/o empreses diverses. En l'11% dels processos (8 casos) l'Ajuntament no intervé. No s'explicita quina entitat lidera processos com *Els usos veïnals Palo Alto*, *El Pla d'Equipaments Poble Sec*, *Meridiana demana un canvi* i *Teatre Arnau*.



Imatge 42: Grup motor processos Barcelona<sup>124</sup>

Resulta lògic és que el consistori formi part del grup motor en la majoria dels casos, ja que és qui està millor situat perquè des d'un inici disposa de la informació, dels mitjans i dels recursos bàsics necessaris.

A banda de l'Ajuntament, qui consta que ha fet o està fent processos participatius a través de la plataforma Decidim de Barcelona?

<sup>123</sup> Elaboració pròpia amb informació extreta de: <https://www.decidim.barcelona/processes>

<sup>124</sup> Elaboració pròpia amb informació extreta de: <https://www.decidim.barcelona/processes>

### ALTRES SOLS

- *Pla Clima 2030*- Diputació de Barcelona
- *Clavegueram*- Barcelona Cicle d'Aigua
- *Millora Plaça Porxos*-Coordinadora Vern, AVV Sant Martí, Eix Comercial Sant Martí, Comunitat pàrquing , Direcció Escola Els Porxos, AFA Els Porxos
- *Usos veïnals Palo Alto*- Entitats veïnals i culturals
- *Les Rambles*- KmZERO
- *Reforma Plaça Sant Bernat Calbó*- Escola La Mar Bella, AMPA de l'Escola La Mar Bella, Salvem la Replà, Comissió d'equipaments, AVV Poblenou, Coordinadora d'entitats de Poblenou
- *Iniciativa ciutadana ZOO XXI*- Plataforma ZOO XXI
- *Teatre Arnau*-Representants de les diferents entitats i col·lectius del teixit cultural i veïnal de la ciutat i, en especial, dels barris de Poble Sec, Raval i Sant Antoni.

### ALTRES AMB AJUNTAMENT

- *Definició entorns Estació de Sants*- ADIF
- *Montjuïc un parc per Barcelona*- Consell Parc Montjuïc
- *Fabra i Coats, un espai obert a Sant Andreu*- ORDIT
- *Pla Educatiu dels barris Vallcarca i els Penitents, i del Coll*- IMEB
- *Pla Equipaments Poble-Sec- Representants entitats i col·lectius de Poble-Sec*
- *Meta Decidim*- UOC i Alabs
- *Meridiana demana canvi*- Principals entitats veïnals i comercials dels barris que conflueixen entre plaça Glòria i Ciutat Meridiana
- *Xarxa Bus*- TMB
- *Mercat Sant Antoni*- Espai veïnal
- *Normes de Participació*- 4 persones expertes, entitats (FAVB, CAB, CJB, Federació d'Entitats de Clot - Camp de l'Arpa, Secretariat d'Entitats de Sants-Montjuïc, Consell de Dones, Consell de Benestar Social, Coordinadora d'Entitats de Nou Barris, Fundació CET-10, Consell d'Immigració, Coordinadora d'Entitats del Poble-sec, Federació ECOM).

Imatge 43: Classificació grup motor altres Barcelona<sup>125</sup>

## 3.4. DAFO

Per veure els aspectes positius i els millorables del Decidim s'ha optat per fer un DAFO. L'avaluació DAFO és una metodologia provinent del món empresarial, que permet identificar les Debilitats, Amenaces, Fortaleses i Oportunitats d'una manera gràfica i resumida. Les debilitats i les fortaleses corresponen a factors interns i les amenaces i les oportunitats a factors externs. En aquest cas, les qüestions internes fan referència a la part de l'Ajuntament i els elements externs estan vinculats especialment a la plataforma Decidim, que van més enllà del consistori, i a la ciutadania.

Cal tenir en compte, que el cas analitzat en profunditat ha estat el de l'Ajuntament de Barcelona, i per tant el DAFO està vinculat a la realitat del Decidim Barcelona i les polítiques públiques que l'acompanyen. Tot i així, es considera més que probable que es pugui aplicar a altres ajuntaments.

<sup>125</sup> Elaboració pròpia amb informació extreta de: <https://www.decidim.barcelona/processes>

DEBILITATS	AMENACES
<ul style="list-style-type: none"> <li>• Les diferents visions d'entendre la participació ciutadana, fins i tot dintre d'un mateix ajuntament.</li> <li>• La manca de directius clares per determinar del què se'n fan processos participatius, què s'inclou als òrgans de participació, què es canalitza pel mòdul de consultes...</li> <li>• La falta de procediments i protocols per dur a terme processos participatius, així com d'instruccions per mecanitzar els processos, òrgans,... dins la plataforma.</li> <li>• La por a que la ciutadania pugui utilitzar la plataforma sense cap "control" per part de l'administració.</li> <li>• La no actualització de la plataforma.</li> <li>• La manca de personal suficient i qualificat destinat a la dinamització de la plataforma.</li> <li>• El pensar la plataforma en clau institucional pot dificultar l'enteniment per part de la ciutadania.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Es necessiten coneixements informàtics, per exemple de llenguatge html, dificulta poder extraure el màxim de profit a la plataforma.</li> <li>• La complexitat de la plataforma, que dificulta l'enteniment del funcionament per part dels tècnics i tècniques de participació.</li> <li>• La limitació de les dades de perfil que es poden extraure dels participants.</li> <li>• Les disfuncions entre les mètriques i les estadístiques.</li> <li>• La "bretxa digital" en sectors poblacionals, dificulta la seva participació.</li> <li>• Els "lobbys" partidaris de la democràcia representativa pressionen perquè als processos participatius hi hagi un mínim de participants per poder validar-ho.</li> <li>• L'associació de la participació i la presencialitat i el contacte personal.</li> </ul>
FORTALESES	OPORTUNITATS
<ul style="list-style-type: none"> <li>• L'esforç per trobar mecanismes per salvar la bretxa digital. Per exemple els "carritos".</li> <li>• Els governs amb un compromís ferm amb la democràcia directa.</li> <li>• El procés intern a l'hora d'escollir quins temes es canalitzen a través del Decidim i els debats interns que es generen entorn de la participació i el què suposa.</li> <li>• El qüestionament de formes de participació obsoletes.</li> <li>• La transparència afegida als processos i als òrgans participatius.</li> <li>• La incorporació de tècnics i tècniques amb perfils professionals diversos, que incorporen les noves plataformes com a eines de treball pròpies.</li> <li>• L'efecte mode dels processos participatius i les plataformes virtuals.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• El conèixer l'opinió de la ciutadania sobre temes concrets de manera segura.</li> <li>• La plataforma permet mantenir l'accés a la informació i es pot fer traçabilitat dels processos.</li> <li>• Les facilitats per participar els 365/366 dies, les 24 hores, al marge dels horaris d'atenció de l'administració.</li> <li>• L'eina és un element potencial per augmentar la participació, especialment des de l'inici de la pandèmia.</li> <li>• La diversificació de les veus en la participació.</li> <li>• L'atracció de col·lectius allunyats de les formes tradicionals, per principis, per disponibilitat de temps,...</li> <li>• La plataforma és un producte col·laboratiu i viu, que està en continuo creixement</li> </ul>

Imatge 44: DAFO<sup>126</sup>

De cada un dels apartats, a continuació es comenta un factor de cada bloc, que s'estima especialment rellevant:

 **Debilitats. La no actualització de la plataforma.**

Com s'ha comentat en l'apartat del recorregut dels processos participatius, i concretament en el subapartat de classificació, els ajuntaments, i com a mostra l'Ajuntament de Barcelona, haurien de posar al dia la informació que es troba en la plataforma. Per exemple, a Barcelona en 42 dels 73 processos participatius és públic quants participants hi hagut, i per tant de 31 desconeixem aquesta informació. En l'entrevista, Orland Blasco en dues ocasions fa esment que es tracta d'una mancança, que són coneixedors de que existeix i que això es deu a que no tots els tècnics dels 10 districtes van actualitzant la informació.

<sup>126</sup> Elaboració pròpia amb informació extreta de tot el treball.

La no actualització de la plataforma es tradueix en una dificultat per l'accés a la informació i per tant a la manca de transparència de l'administració vers la ciutadania, que en paraules de Beatriz Martínez (2020) seria com "la democràcia capturada".

✚ Amenaces. La limitació de les dades de perfil que es poden extraure dels participants.

Conèixer qui participa i qui no ho fa és altament necessari, per saber cap a on dirigir les polítiques públiques de foment de la participació ciutadana. És important tenir present que hi haurà persones que tot i que l'administració destini molts esforços, tant en temps com en diners, per intentar que tota la ciutadania participi és molt probable que mai s'aconsegueixi el 100%, ara mateix és una utopia. En aquesta línia María José Canel (2006)<sup>127</sup> va concloure que en el camp de la democràcia representativa les diferents candidatures han de tenir en compte els 5 tipus de persones segons la segmentació del votant que es pot veure en la següent taula<sup>128</sup> i que per extensió també seria aplicable a qualsevol forma i procés de democràcia directa.

Tipus de persones	Explicació	Vincle democràcia directa
<b>Fidels</b>	Votants propis	Participen sempre
<b>Adquirits</b>	Votants nous i que molt possible et votaran en les properes eleccions	Nous participants i és molt probable que ho segueixin sent
<b>Fràgils</b>	Mateixa probabilitat de poder votar a un partit o un altre	Mateixa probabilitat de participar o no
<b>Potencials</b>	Voten a l'oposició, per un tema important et poden votar	Per ara no participen però podrien participar en un futur
<b>Llunyans</b>	No votants	No participen ni participaran

*Imatge 45: Tipus de persones segons la segmentació del votant<sup>129</sup>*

Les persones que són fràgils, especialment, i en un segon pla els potencials, marquen l'espai on l'administració pot tenir major incidència amb polítiques públiques per tal de que passin al grup "adquirits". Per tant, saber qui o quins sectors s'hi troben faran més eficients i eficaces les polítiques de forment de la participació.

<sup>127</sup> María José Canel (1964) és catedràtica de comunicació política de la Universitat Complutense de Madrid (UCM) i és especialista en comunicació vinculada amb els diferents governs i el sector públic.

<sup>128</sup> Informació extreta del llibre *Comunicación Política una guía para su estudio y práctica*.

<sup>129</sup> Elaboració pròpia amb informació extreta del llibre *Comunicación Política una guía para su estudio y práctica*



✚ Fortaleses. L'esforç per trobar mecanismes per salvar la bretxa digital.

La clivella electrònica és una assignatura pendent que des dels ajuntaments és té present i s'implementen mesures per tal de salvar-la. Per Rosa Borge (2019)<sup>130</sup> la bretxa digital o "divisòria digital", és salvable. Considera que la realització d'estudis sobre la bretxa digital, l'ampliació de les activitats online per part de l'administració (no solament al Decidim), la implicació de les entitats municipals en la difusió de la plataforma i l'aprofitament de les activitats de les associacions locals per fer conèixer el Decidim, son totes elles formes vàlides per reduir la clivella digital<sup>131</sup>.

Per ara, el sistema dels "carritos" és el que ha funcionat millor a la ciutat comtal, tot i que Orland Blasco i Manuel Punsoda consideren que el futur passa per utilitzar canals híbrids i que el consistori hauria d'apostar per aquesta direcció. És possible que en el futur es plantegin nous canals per salvar la bretxa digital, com ara el fet de que personal de l'administració vagi a espais on tradicionalment hi ha ciutadania que es queda al marge i no utilitza les xarxes i internet. En el cas de Barcelona, aquesta mesura que es volia implementar amb els pressupostos participatius i que finalment no ho van poder fer per les restriccions de la pandèmia, podria ser una acció complementària en futurs processos.

✚ Oportunitats. El conèixer l'opinió de la ciutadania sobre temes concrets de manera segura.

Saber com es posiciona la població en una determinada qüestió és basic per tal de poder dedicar recursos allà i en allò que realment la ciutadania considera que és necessari, en termes d'eficiència i eficàcia seria el millor i evitaria desavinences entre les expectatives d'uns i els altres i la realitat final, i treballaria les aliances per aconseguir objectius compartits més enllà del color polític de qui governa. Les plataformes digitals com el Decidim permeten introduir dades dels participants per a identificar-se, fent front a la usurpació de la identitat, però a l'hora té la capacitat de mantenir l'anonimat de qui vota una proposta i per tant garanteix la confidencialitat i compleix la llei de protecció de dades. Cal tenir en compte que avui dia la informació del qui, és d'un valor inestimable, i sovint plataformes, xarxes i apps no la garanteixen.

Aquest DAFO, especialment la part d'amenaques i oportunitats, tot i basar-se en el cas de Barcelona, és extrapolable a aquells municipis en els que s'utilitza el Decidim o inclús altres plataformes similars. A tall d'exemple, si s'entra a la plataforma Decidim Girona, a cop d'ull es pot veure com comparteix amb Barcelona: la no actualització de la plataforma, no es coneix el perfil de la ciutadania que participa, permet conèixer l'opinió de la ciutadania de manera segura...

---

<sup>130</sup> Rosa Borge (1960) és professora agregada de ciències polítiques a la Universitat Oberta de Catalunya (UOC). És experta en l'administració electrònica.

<sup>131</sup> Informació extreta de:

[http://openaccess.uoc.edu/webapps/o2/bitstream/10609/102326/6/La%20deliberaci%C3%B3%20ciutadana%20online\\_Mem%C3%B2ria%20justificativa%20de%20recerca.pdf](http://openaccess.uoc.edu/webapps/o2/bitstream/10609/102326/6/La%20deliberaci%C3%B3%20ciutadana%20online_Mem%C3%B2ria%20justificativa%20de%20recerca.pdf)

### 3.5. Reflexions del cas

El cas pràctic analitzat, partint del marc teòric de la recerca, ha permès aprofundir en l'estudi i l'anàlisi de la plataforma Decidim Barcelona i els processos participatius que s'han realitzat a la ciutat des de l'any 2016, moment en que es posa en funcionament la plataforma, fins a l'actualitat. A data 25/1/2022 s'han comptabilitzat 73 processos participatius dels quals 12 encara estaven en actiu.

El fet que el programa electoral de Barcelona en Comú (BC) i PSC (partits que governen a Barcelona) i l'acord de govern prioritzin la participació de la ciutadania via Decidim, ha facilitat que cada vegada més la plataforma doni resposta a la necessitats de la ciutadania i també a l'Ajuntament, tot i que encara queda camí per recórrer, per qüestions com les resistències internes, les dificultats informàtiques, els traspassos de poder, entre d'altres.

L'avaluació dels processos participatius de Barcelona porta a considerar que:

- Existeix una relació directa entre el nombre de processos participatius i el moment del cicle electoral. Quan més a prop a la convocatòria electoral més processos vius hi ha, que es planegen perquè, en qualsevol cas finalitzin abans de les eleccions.
- En la majoria dels processos participatius la població diana és tota la ciutat.
- Els districtes on BC i PSC tenen més suport i en les comicis hi ha àmplia participació, es dona major tendència a processos territorials.
- No tots els processos participatius segueixen unes mateixes fases.
- En la majoria dels processos és l'Ajuntament qui figura com a grup motor.
- Les debilitats i les amenaces trobades són aspectes en els que l'Ajuntament de Barcelona, i per extensió qualsevol ajuntament, hauria de treballar per tal d'afavorir la salut democràtica-participativa.
- Les fortaleses i oportunitats recollides són els punts forts trobats i en els que l'Ajuntament de Barcelona i d'altres es considera que val la pena optimitzar.

Per les conclusions anteriorment esmentades es pot afirmar que la plataforma Decidim a Barcelona ha capgirat la política municipal, posant èmfasi de manera significativa a la democràcia directa-digital.

Afegir que la capital catalana, tot i les debilitats i amenaces que s'han recollit, es pot considerar que gaudeix de força salut democràtica. El fet que la plataforma s'expandeixi a altres municipis, organitzacions i regions i que sigui un projecte viu i col·laboratiu fa que el Decidim sigui la plataforma digital de democràcia directa més utilitzada a Catalunya i també ha fet possible que l'Ajuntament de Barcelona hagi obtingut la màxima puntuació (100) en l'Infopartipa en els anys 2018,2019 i 2020<sup>132</sup>, reconeixement de la qualitat democràtica a la ciutat de la que es feia esment, tot i que no suposa que el camí cap a la millora s'hagi acabat.

---

<sup>132</sup> Les avaluacions de l'Infoparticipa es realitzen cada any i s'avalua l'anterior any. Per exemple, l'InfoParticipa que es va fer públic l'any 2021 és referit a l'examen sobre la qualitat i la transparència de la comunicació de la informació pública de l'any 2020. A data 30/4/2022 resta pendent conèixer l'avaluació del 2021.

## 4. Conclusions

El treball ha girat entorn la pregunta de recerca exposada en la introducció: Quin ha estat l'impacte de les plataformes digitals en els processos participatius? A Barcelona, la resposta a aquesta pregunta va molt vinculada amb la implementació del Decidim, una plataforma que ha canviat la manera de veure i viure la democràcia directa a Barcelona, com també en totes aquelles regions, organitzacions i ciutats que la utilitzen.

La present investigació ha tractat de donar resposta a l'objectiu general plantejat, aprofundir en el coneixement de la participació ciutadana, així com també a les finalitats específiques, estudiar el recorregut dels processos participatius barcelonins i localitzar les seves forteses. Tot plegat porta finalment a l'elaboració del DAFO en l'apartat 3.

A partir del cas pràctic analitzat, Decidim Barcelona, es pot afirmar que les plataformes digitals estan comportant l'entrada en una nova era de la democràcia directa. Com s'ha comentat en el marc teòric, el model de governança i la democràcia directa son conceptes bàsics per comunicar i comprendre millor la política actual, i sobretot la futura. Tot sembla indicar que, en aquesta nova era, les noves tecnologies tenen i tindran un paper clau amb la finalitat d'aproximar l'administració a la ciutadania i una d'aquestes fórmules és fent processos participatius digitals. Val a dir que tot apunta a que en el futur més immediat els processos participatius no seran 100% online, sinó que s'aplicaran fórmules mixtes mitjançant les quals tota la ciutadania, independentment de les seves circumstàncies i característiques, podrà exercir el seu dret a participar (que no és el mateix que voler), salvant-se dificultats com la manca d'eines i/o la bretxa digital.

Tan de bo, aquesta recerca contribueixi a la millora dels processos participatius i de la plataforma Decidim, en agraïment per l'esforç que ha fet l'Ajuntament de Barcelona en concedir-me una entrevista amb dos dels seus màxims dirigents en Democràcia Activa, Orland Blasco i Manuel Punsoda.

En aquesta recerca s'han trobat dues limitacions, que s'han procurat salvar:

En primer lloc, el fet que durant la recerca hi hagués informació limitada, és a dir que no era pública per a la ciutadania en general, ha dificultat part de la investigació. Tot i així, s'ha procurat aprofundir en les dades obertes relacionades amb la present recerca.

En segon lloc, en aquesta investigació s'han pres com a referència les dades en un moment concret, en cada moment s'ha indicat la data, al llarg del temps (inclús durant el procediment d'elaboració d'aquesta recerca) poden haver variacions. La realització de nous processos participatius i l'evolució de les etapes dels procediments son exemples d'aquesta constant evolució.

És desig que aquest treball obri portes a noves recerques sobre com evolucionen els processos participatius a Barcelona i a d'altres municipis, sobre com continuen i van fent camí les diferents plataformes digitals, i en especial el Decidim, amb la finalitat de poder tenir cada vegada una visió més global sobre quin és el seu impacte en la participació directa.

## 5. Taula d'il·lustracions

Imatge 1: Classificació participació ciutadana .....	6
Imatge 2: ODS .....	7
Imatge 3: Principis per aprimar el model gerencial.....	8
Imatge 4: Reptes de futur de les administracions.....	9
Imatge 5: Els 4 models ideals de democràcia .....	10
Imatge 6: Cronologia tipus de democràcia .....	11
Imatge 7: Característiques principals de la democràcia dels antics.....	12
Imatge 8: Fases dels processos participatius Ajuntament de Barcelona .....	16
Imatge 9: Fases processos participatius Decidim Olesa .....	18
Imatge 10: Recorregut processos participatius 1999-2019.....	18
Imatge 11: Àmbits que s'ha desenvolupat processos participatius 2019 ajuntaments. 19	
Imatge 12: Tipus de plataforma virtual que han utilitzats els ajuntaments .....	20
Imatge 13: Ciutats, regions i organitzacions que utilitzen Decidim .....	22
Imatge 14: El Decidim és com un Ferrari conduït per molts novells .....	22
Imatge 15 Esquema Decidim administracions públiques .....	23
Imatge 16: Canals i mitjans de participació .....	25
Imatge 17: Evolució dels regidors en l'Ajuntament de Barcelona .....	26
Imatge 18: Sumari programa electoral Barcelona en Comú .....	27
Imatge 19: Participació programa electoral Barcelona en Comú.....	28
Imatge 20: Ada Colau i Jaume Collboni, acord de govern 2019-2023.....	29
Imatge 21: Punts acord de govern 2019-2023 .....	29
Imatge 22: Acords concrets en l'àmbit de participació 2019-2023.....	30
Imatge 23: Eixos PAM 2016-2019.....	31
Imatge 24: 6 eixos d'actuació PAM 2020-2023 .....	32
Imatge 25: Punts clau Guia de pràctiques dels processos participatius Barcelona .....	33
Imatge 26: Decidim processos inici general .....	34
Imatge 27: Decidim processos inicis ZOOXXI.....	35
Imatge 28: Decidim processos dins Zoo XXI.....	36
Imatge 29: Estadística procés la Model s'obre a la ciutat.....	36
Imatge 30: Any d'inici i final processos Barcelona.....	37
Imatge 31: Nombre de processos urbanisme.....	38
Imatge 32: Procés Reforma de la Plaça de Sant Bernat Calbó àrea .....	39
Imatge 33: Temàtica processos Barcelona .....	39
Imatge 34: Passos interns procés participatiu .....	40
Imatge 35: Qui participa processos Barcelona .....	41
Imatge 36: Districte participació .....	42
Imatge 37: Districtes participació per mandats.....	42
Imatge 38: Eleccions municipals 2016 Barcelona per municipis .....	43
Imatge 39: Eleccions municipals 2019 Barcelona per municipis .....	43

Imatge 40: Fases procés Reglament per a l'Equitat de Gènere .....	44
Imatge 41: Fases processos Barcelona .....	45
Imatge 42: Grup motor processos Barcelona .....	45
Imatge 43: Classificació grup motor altres Barcelona.....	46
Imatge 44: DAFO .....	47
Imatge 45: Tipus de persones segons la segmentació del votant .....	48

## 6. Fonts documentals

### 6.1. Documents acadèmics

#### 6.1.1. Llibres

Blanco, I., Goma, R., & Rosset, E. (2002). *Gobiernos Locales y Redes Participativas*. Ariel.

Crespo, M. J. (2006). *Comunicación política una guía para su estudio y práctica*. Madrid: Tecnos.

Carrol, J. (2008). *Variaciones sobre "teoría de la democracia" de Giovanni Sartori*. Guatemala: Librerías Artemis Edinter.

Coll, F. R. (1990). *Las democracias. Democracia antigua, democracia liberal y el estado del bienestar*. Barcelona: Ariel.

#### 6.1.2. Webs

Bahillo, L. (2021). Historia de Internet: ¿cómo nació y cuál fue su evolución? Marketing 4 Ecommerce - Tu revista de marketing online para e-commerce. <https://marketing4ecommerce.net/historia-de-internet/>

Barandiaran, X., Calleja, A., Monterde, A., Aragón, P., Linares, J., Romero, C., & Pereira, A. (2017). Decidim: redes políticas y tecnopolíticas para la democracia en red. *Recerca. Revista de pensament i anàlisi.*, 21, 137-150. <https://doi.org/10.6035/recerca.2017.21.8>

Brugué, J. (2018). Los ritmos y los tumbos de la participación ciudadana. *Revista «Cuadernos Manuel Giménez Abad»*, 16, 154-165. <https://dialnet.unirioja.es/servlet/articulo?codigo=6718259>

Brugué, J., Casademont, X., Gifreu, J., & Prieto-Flores, O. (2020). Consultas ciudadanas locales: entre la legitimación gubernamental y el empoderamiento ciudadano. *Revista de Gestión Pública*, 8(1), 9. <https://doi.org/10.22370/rgp.2019.8.1.2188>

Brugué, J., Casademont, X., & Prieto, Ò. (2020). Democracia directa: entre el empoderamiento ciudadano y el liderazgo populista. *Consejo Latinoamericano de Ciencias Sociales* (pp. 285-298). Consejo Latinoamericano de Ciencias Sociales. [https://www.researchgate.net/publication/339166281\\_Consultas\\_ciudadanas\\_locales\\_entre\\_la\\_legitimacion\\_gubernamental\\_y\\_el\\_empoderamiento\\_ciudadano](https://www.researchgate.net/publication/339166281_Consultas_ciudadanas_locales_entre_la_legitimacion_gubernamental_y_el_empoderamiento_ciudadano)

Brugue J. (2014). Políticas Públicas: Entre la deliberación y el ejercicio de autoridad. *Cuadernos de gobierno y administración pública*, 1(1), 37-55. [https://doi.org/10.5209/rev\\_cgap.2014.v1.n1.45157](https://doi.org/10.5209/rev_cgap.2014.v1.n1.45157)

Calvo, P., & Hidalgo, C. A. (2021). Los albores de la democracia digital. *Recerca Revista de pensament i anàlisi*, 26(2). <https://doi.org/10.6035/recerca.6113>

Cepaim, C. F. (2020). Naciones Unidas declara que la participación ciudadana es esencial para la implementación de los ODS – Revista XDS. Fundación Cepaim. <https://www.cepaim.org/naciones-unidas-declara-que-la-participacion-ciudadana-es-esencial-para-la-implementacion-de-los-ods-revista-xds/>

Cernadas Ramos, A., Chao Pérez, L., & Pineda Nebot, C. (2016). Participación ciudadana: de la participación en la gestión a la gestión de la participación. *Política y sociedad*, 54(1), 163-189. <https://doi.org/10.5209/poso.49980>

Cicle, N. (2015). Entrevista a Quim Brugué: “necessitem governs locals que facin política”. *L’Hora*. <http://www.noucicle.org/lhora/entrevista-a-quim-brugue-necessitem-governos-locales-que-facin-politica/>

Democracia Digital. (2018). LabCDMX. <https://labcd.mx/conceptos/democracia-digital/>

Democracia Digital. – Inclusite. (s. f.). Inclusite.com. Recuperat 8 de gener de 2022, de <https://www.inclusite.com/es/democracia-digital/>

Eberhardt, M. L. (2015). Democracias representativas en crisis. Democracia participativa y mecanismos de participación ciudadana como opción. *Araucaria*, 17(33), 83-106. <https://doi.org/10.12795/araucaria.2015.i33.04>

“En la transparencia está la verdadera reforma de la Administración pública”. (2020). *Revista Haz*. <https://hazrevista.org/coronavirus/2020/08/en-la-transparencia-esta-la-verdadera-reforma-de-la-administracion-publica>

Espinosa, M. (2009). La participación ciudadana como una relación socio-estatal acotada por la concepción de democracia y ciudadanía. *Andamios Revista de Investigación Social*, 5(10), 71-109. [http://www.scielo.org.mx/scielo.php?script=sci\\_arttext&pid=S1870-00632009000100004](http://www.scielo.org.mx/scielo.php?script=sci_arttext&pid=S1870-00632009000100004)

Font Fàbregas, J., & Galais, C. (2014). Experiències de democràcia participativa local a Catalunya: un mapa analític. <https://digital.csic.es/handle/10261/91909>

García Guitián, E. (2016). Democracia digital. Discursos sobre participación ciudadana y TIC. *Revista de estudios políticos*, 173, 169-193. <https://doi.org/10.18042/cepc/rep.173.05>

Garias, S. C. (2017). Nuevas tendencias en la participación ciudadana en España: ¿socializando la gestión pública o socializando la responsabilidad política? *A&C - Revista de Direito Administrativo e Constitucional*, 16(66), 29-60. <https://doi.org/10.21056/aec.v16i66.362>

Gobiernos locales y redes participativas: retos e innovaciones (s. f.). 1Library.co. Recuperat 30 de abril de 2022, de <https://1library.co/document/9yn756pz-gobiernos-locales-participativas-innovaciones-ismael-blanco-ricard-goma.html>

Guitián, E. G. (2005). La democracia electrónica: Un análisis desde la teoría política. *Problemas y disfunciones de la democracia contemporánea: Curso de verano*, 1-16.

Keymer, C. E. M. (2021). Democracia digital: características y desafíos. *Revista derecho electoral*, 31, 9. <https://dialnet.unirioja.es/servlet/articulo?codigo=7798555>

Larco Camacho, É., & Rodas Garcés, X. (2017). Ciudadanía, formas de participación directa y democracia constitucional. [https://www.lareferencia.info/vufind/Record/EC\\_73f525542960a4c8f2ac167db0576e86](https://www.lareferencia.info/vufind/Record/EC_73f525542960a4c8f2ac167db0576e86)

Lizcano-Fernández, F. (2012). Democracia directa y democracia representativa. *Convergencia revista de ciencias sociales*, 19(60), 145-175. [http://www.scielo.org.mx/scielo.php?script=sci\\_arttext&pid=S1405-4352012000300005](http://www.scielo.org.mx/scielo.php?script=sci_arttext&pid=S1405-4352012000300005)

Martino, A. A. (2018). Crisis de la democracia representativa: alternativas participativas o democracia directa con medios electrónicos = Crisis of representative democracy: participatory alternatives or direct democracy with electronic media. *EUNOMÍA Revista en Cultura de la Legalidad*, 14, 9-32. <https://doi.org/10.20318/eunomia.2018.4153>

Maho X. & Pérez D. (2020). Participación Ciudadana online: una aproximación a los mecanismos de participación en Andalucía. Recuperat 8 de març de 2022, de <https://www.centrodeestudiosandaluces.es/publicaciones/participacion-ciudadana-online-una-aproximacion-a-los-mecanismos-de-participacion-en-andalucia>

Ramió-Matas, C. (2016). Una propuesta de postburocracia: Un modelo burocrático y empresarial. *GIGAPP estudios*, 3(13), 1-32. <http://www.gigapp.org/ewp/index.php/GIGAPP-EWP/article/view/38>

Rull Jan, M. (2017). Las iniciativas participativas en España: ¿amenaza u oportunidad para la democracia representativa? *Melanges de la Casa de Velazquez*, 47-2, 133-149. <https://doi.org/10.4000/mcv.7777>

Subirats, J. (2012). ¿Qué democracia y qué Administración para la nueva época? Internet y la gestión pública. *Ekonomiaz*, 80, 70-91. <https://dialnet.unirioja.es/servlet/articulo?codigo=3966781>

Swanston, A. (2015). Waterloo: The Bravest Man. Allison & Busby. <https://waterloo.monopinion.belgium.be/>

Urdánóz, J. (2018). Las instituciones de la Democracia directa: una comparación entre California y España. *Civitas Europa*, 40(1), 263. <https://doi.org/10.3917/civit.040.0263>

## 6.2. Altres fonts documentals

Asociada, P. (s. f.). Ucm.es. Recuperat 11 de novembre de 2021, de [https://www.ucm.es/data/cont/media/www/pag-118757/Mart%C3%ADnez%20Isidoro\\_Beatriz\\_CV%20abrev\\_dic.2018.pdf](https://www.ucm.es/data/cont/media/www/pag-118757/Mart%C3%ADnez%20Isidoro_Beatriz_CV%20abrev_dic.2018.pdf)

Acord per al nou govern d'esquerres de Barcelona: Servei de Premsa (sf). *Barcelona.cat*. Recuperat 8 de febrer de 2022, de <https://ajuntament.barcelona.cat/premsa/2019/07/10/acord-per-al-nougovernesquerres-de-barcelona/>

Aprovació inicial del nou Reglament de participació ciutadana (sf). *Olesademontserrat.cat*. Recuperat 6 de març de 2022, de <https://www.olesademontserrat.cat/pl19/ajuntament-seu-electronica/comunicacio/id9114/aprovacio-inicial-nou-reglament-participacio-ciudadana-olesa.htm>

Ballano, A. C., & Acadèmica, F. (s. f.). *Beteve.cat*. Recuperat 30 de març de 2022, de <https://img.beteve.cat/wp-content/uploads/2018/09/ada-colau-curriculum-vitae.pdf>



Barbotta, H. (2021). Isabel Díaz Ayuso, la versión española del populismo liberal, arrasa en las urnas y fuerza la dimisión de Pablo Iglesias. Página12. <https://www.pagina12.com.ar/339761-isabel-diaz-ayuso-la-version-espanola-del-populismo-liberal->

Barcelona, E. L. P. /. (2017). Cada distrito tendrá un responsable de Democracia Activa. El Periódico. <https://www.elperiodico.com/es/barcelona/20170521/cada-distrito-tendra-un-responsable-de-democracia-activa-6051016>

Barcelona en Comú. (s. f.). Barcelona en Comú. Recuperat 8 de març de 2022, de <https://barcelonaencomu.cat/>

BCNChile [CongresoChile]. (2020). Democracia Directa, participación ciudadana y confianza en las instituciones públicas. Youtube. <https://www.youtube.com/watch?v=56ZuqtScGZo>

BOE.es - BOE-A-1985-5392 Ley 7/1985, de 2 de abril, Reguladora de las Bases del Régimen Local. (s. f.). Boe.es. Recuperat 30 de abril de 2022, de <https://www.boe.es/buscar/act.php?id=BOE-A-1985-5392>

Cae a niveles mínimos la confianza de los españoles en el Gobierno, los partidos y los medios de comunicación. (2021). ELMUNDO. <https://www.elmundo.es/espana/2021/04/27/6087cb8ffdddf474e8b458a.html>

Cat, B. [wwwbcncat]. (2017). decidim.barcelona, la plataforma de participació ciutadana. Youtube. <https://www.youtube.com/watch?v=auitxX-6CD4>

CCMA. (2015). Elecciones municipales 2015. CCMA. <https://www.ccma.cat/324/elecciones-municipales-2015/barcelona-ciutat/municipi/09081301900/>

Cedó, J. C. (2021). Decidim Barcelona. La Vanguardia. <https://www.lavanguardia.com/participacion/cartas/20210421/6986782/decidim-barcelona.html>

Com es pot promoure i participar en un procés participatiu. (2017). Participació ciutadana. <https://ajuntament.barcelona.cat/participaciociutadana/ca/com-es-pot-promoure-i-participar-en-un-proces-participatiu>

Consultes públiques prèvies de l'Ajuntament de Girona - Grups de processos participatius - Girona Participa. (s. f.). Ddgi.cat. Recuperat 8 de març de 2022, de [https://gironadecidim.ddgi.cat/processes\\_groups/8?filter%5Barea\\_id%5D=&filter%5Bdate%5D=all&filter%5Bscope\\_id%5D=](https://gironadecidim.ddgi.cat/processes_groups/8?filter%5Barea_id%5D=&filter%5Bdate%5D=all&filter%5Bscope_id%5D=)

Currículum de María José CANEL. Especializada en Comunicación Política. (2011). María José CANEL. <https://mariajosecanel.com/curriculum/>

Durán, F. (2013). El único límite de la democracia directa es el derecho de voto. Diario de Sevilla. [https://www.diariodesevilla.es/andalucia/unico-limite-democracia-directa-derecho\\_0\\_686631528.html](https://www.diariodesevilla.es/andalucia/unico-limite-democracia-directa-derecho_0_686631528.html)

Decidim Girona. (s. f.). Decidim.Girona.cat. Recuperat 4 de febrer de 2022, de <http://decidim.ddgi.cat/?locale=ca>

Decidim Mataró. (s. f.). Decidim.Mataro.cat. Recuperat 3 d'abril de 2022, de <https://www.decidimmataro.cat/?locale=ca>

Decidim, plataforma online de participació ciutadana i auto-organització social. (s. f.). Coditramuntana.com. Recuperat 8 d'abril de 2022, de <https://coditramuntana.com/ca/subserveis/que-es-decidim-participacio-ciutadana>

Decidim Sant Cugat. (s. f.). Decidim.Santcugat.cat. Recuperat 8 d'abril de 2022, de <https://decidim.santcugat.cat/?locale=ca>

Decidim Sant Feliu. (s. f.). Decidim.SantFeliu.cat. Recuperat 30 d'abril de 2022, de <https://participa311-santfeliu.diba.cat/?locale=es>

Decidim Olesa de Montserrat. (s. f.). Decidim.Olesademontserrat.cat. Recuperat 8 d'abril de 2022, de <https://decidim-olesademontserrat.diba.cat/>

Decidim Barcelona (s. f.). Decidim.barcelona. Recuperat 30 d'abril de 2022, de <https://www.decidim.barcelona/>

Democràcia directa. (2019). Enciclopèdia de Història. <https://enciclopediadehistoria.com/democracia-directa/>

Dra. Judith Gifreu i Font. (s. f.). Comissió Jurídica Assessora. Recuperat 7 de febrer de 2022, de [https://cja.gencat.cat/ca/la\\_institucio/composicio/detalls/Dra.-Judith-Gifreu-i-Font](https://cja.gencat.cat/ca/la_institucio/composicio/detalls/Dra.-Judith-Gifreu-i-Font)

Dret al Sufragi: actiu i passiu. (s. f.). Joves.net. Recuperat 8 d'abril de 2022, de <https://www.joves.net/eleccions/universal/default.htm>

El Govern aprova l'anonimització de les bústies ètiques. (s. f.). Govern obert. Recuperat 4 d'abril de 2022, de <https://governobert.gencat.cat/ca/detalls/noticia/El-Govern-aprova-lanonimitzacio-de-les-busties-etiques>

Eleccions Municipals Barcelona. (s. f.). Historiaelectoral.com. Recuperat 30 d'abril de 2022, de <https://www.historiaelectoral.com/mbarcelona.html>

Bueno, O. (2019). Otra democracia es posible: seis casos alrededor del mundo. El País. [https://elpais.com/retina/2019/06/06/tendencias/1559824783\\_905497.html](https://elpais.com/retina/2019/06/06/tendencias/1559824783_905497.html)

Constitució Espanyola. (s. f.). Boe.es. Recuperat 30 d'abril de 2022, de <https://www.boe.es/legislacion/documentos/ConstitucionCATALAN.pdf>

Garcia, M. (2019). El TSJC tomba el reglament per fer multiconsultes a Barcelona. betevé. <https://beteve.cat/politica/tsjc-anula-reglament-multiconsulta-barcelona/>

Guías prácticas de la participación ciudadana en Barcelona. (s. f.). Barcelona.cat. Recuperat 30 d'abril de 2022, de [https://ajuntament.barcelona.cat/participaciociutadana/sites/default/files/documents/4\\_esp\\_procesos\\_orgcc.pdf](https://ajuntament.barcelona.cat/participaciociutadana/sites/default/files/documents/4_esp_procesos_orgcc.pdf)

Guies breus de participació ciutadana. (s. f.). Govern obert. Recuperat 30 d'abril de 2022, de <https://governobert.gencat.cat/ca/participacio-ciutadana/difusio-i-recerca/guies-breus-de-participacio-ciutadana/>

Guies, materials i altres. (2017). Barcelona.cat <https://ajuntament.barcelona.cat/participaciociutadana/ca/guies-materials-i-altres>

Hauria de ser directa la democràcia? (2021). Escola Europea d'Humanitats. <https://escolaeuropeadhumanitats.com/trobades/hauria-de-ser-directa-la-democracia/>

Héctor Barbotta. (s. f.). Diariosur.es. Recuperat 30 d'abril de 2022, de <https://www.diariosur.es/autor/hector-barbotta-425.html>

Información sobre PUEBLA CUEVAS JOSE LUIS, de MADRID. (s. f.). Directorio de Administradores y Ejecutivos. Recuperat 30 d'abril de 2022, de <https://administradores.economista.es/AdministradorPUEBLACUEVASJOSELUIS.html>

Iniciar sesión. (s. f.). Somenergia.coop. Recuperat 8 d'abril de 2022, de [https://participa.somenergia.coop/users/sign\\_in](https://participa.somenergia.coop/users/sign_in)

Iniciar sessió. (s. f.). Ateneus.cat. Recuperat 9 d'abril de 2022, de <https://participa.ateneus.cat/>

ISABEL DÍAZ AYUSO. (s. f.). Partido Popular. Recuperat 9 d'abril de 2022, de <https://www.pp.es/isabel-natividad-diaz-ayuso>

Ismael Blanco, instructor. (s. f.). Coursera. Recuperat 23 d'abril de 2022, de <https://www.coursera.org/instructor/ismael-blanco>

Ja fan servir Decidim. (s. f.). Decidim.org. Recuperat 5 d'abril de 2022, de <https://decidim.org/ca/usedby/>

Jáuregui, R. (2017). Posibilidades y riesgos de la democracia digital. ElHuffPost. [https://www.huffingtonpost.es/raman-jauregui/posibilidades-y-riesgos-de-la-democracia-digital\\_a\\_21888725/](https://www.huffingtonpost.es/raman-jauregui/posibilidades-y-riesgos-de-la-democracia-digital_a_21888725/)

Joan Subirats. (s. f.). Eldiario.es. Recuperat 8 d'abril de 2022, de [https://www.eldiario.es/autores/joan\\_subirats/](https://www.eldiario.es/autores/joan_subirats/)

Julio Cabero. (s. f.). Academia.Edu. Recuperat 8 d'abril de 2022, de <https://us.academia.edu/JulioCabero/CurriculumVitae>

La Participación Ciudadana: Definición y Tipos de Participación. (2017). Divulgación Dinámica | Cursos Online y Formación a distancia. <https://www.divulgaciondinamica.es/blog/participacion-ciudadana-definicion-tipos-participacion/>

Luaca, S. (2020). Luca Chao deja sus cargos en Podemos y abandona la política activa para buscar trabajo. La Voz de Galicia. <https://www.lavozdegalicia.es/noticia/galicia/2020/10/02/luca-chao-deja-cargos-podemos-abandona-politica-activa-buscar-trabajo/00031601626331807176394.htm>

Mapa InfoParticipa. (s. f.). Mapainfoparticipa.com. Recuperat 30 de abril de 2022, de <https://www.mapainfoparticipa.com/index/home/>

Marc Serra. (s. f.). Barcelona en Comú. Recuperat 5 d'abril de 2022, de <https://barcelonaencomu.cat/ca/candidatura/marc-serra>

Martí, J. L. (2021). NORMATIVA CLAU EN PARTICIPACIÓ CIUTADANA A L'ÀMBIT MUNICIPAL. Diputació de Barcelona.

Memòria justificativa de recerca per a la convocatòria DEMOC 2017. (s. f.). Uoc.edu. Recuperat 6 d'octubre de 2022, de [http://openaccess.uoc.edu/webapps/o2/bitstream/10609/102326/6/La%20deliberaci%C3%B3%20ciutadana%20online\\_Mem%C3%B2ria%20justificativa%20de%20recerca.pdf](http://openaccess.uoc.edu/webapps/o2/bitstream/10609/102326/6/La%20deliberaci%C3%B3%20ciutadana%20online_Mem%C3%B2ria%20justificativa%20de%20recerca.pdf)

Miquel Pueyo i París. (s. f.). Enciclopedia.cat. Recuperat 8 d'abril de 2022, de <https://www.enciclopedia.cat/ec-gec-0242897.xml>

Resultats eleccions municipals 2019 a Barcelona, Barcelonès (Barcelona) (s. f) NacióDigital. Recuperat 30 de abril de 2022, de <https://www.naciodigital.cat/municipals2019/municipi/08019/barcelona>

Pacheco, J. (s. f.). Jordi Pacheco. Revistadeletras.net. Recuperat 6 de març de 2022, de <https://revistadeletras.net/author/jordip/>

Pamplona, P. [UCzDUWuosgg5y3PeE7PT\_IWw]. (2019). Quim Brugué: ¿Será la democracia la primera víctima del siglo XXI? Youtube. <https://www.youtube.com/watch?v=QytPyqNor5A>

PRESSUPOSTOS PARTICIPATIUS AL MÓN LOCAL. EL REpte D'INCORPORAR LA CIUTADANIA EN LA DEFINICIÓ DEL PRESSUPOST PÚBLIC. (s. f.). Diba.cat. Recuperat 8 d'abril de 2022, de [https://llibreria.diba.cat/es/libro/pressupostos-participatius-al-mon-local\\_61492](https://llibreria.diba.cat/es/libro/pressupostos-participatius-al-mon-local_61492)

Projecte Participació Ciutadana 2020 - Panel de Polítiques Públiques Locals. Fundació Carles Pi i Sunyer. (s. f.). Pisunyer.org. Recuperat 8 d'abril de 2022, de <https://pisunyer.org/panel-de-politiques-publicues-locales/projectes/participacio-ciutadana/2020>

Què és Participació ciutadana (s. f.). Gencat.cat. Recuperat 7 d'abril de 2022, de <https://governobert.gencat.cat/ca/participacio-ciutadana/que-es-participacio/>

Què és un procés participatiu? - Participa gencat. (s. f.). Gencat.cat. Recuperat 8 d'abril de 2022, de [https://participa.gencat.cat/pages/participatory\\_processes?format=html&locale=ca](https://participa.gencat.cat/pages/participatory_processes?format=html&locale=ca)

Ramió, C. (s. f.). Carles ramió. Administracionpublica.Com. Recuperat 8 d'abril de 2022, de <https://www.administracionpublica.com/author/carles-ramio/>

Redacció. (s. f.). Una plataforma de participació ciutadana, premiada. UOC. Recuperat 8 d'abril de 2022, de <https://www.uoc.edu/portal/ca/news/actualitat/2021/353-premi-plataforma-DECIDIM.html>

Regidoria de Participació. (s. f.). Ajuntament de Barcelona. Recuperat 30 de abril de 2022, de <https://ajuntament.barcelona.cat/ca/organigrama-municipal/organ/Regidoria%20de%20Participaci%C3%B3>

Reglament de participació ciutadana. (s. f.). Cercador d'Informació i Documentació Oficials (CIDO) - Diputació de Barcelona. Recuperat 30 de abril de 2022, de [http://cido.diba.cat/normativa\\_local/1368/reglament-regulador-de-la-participacio-ciutadana-ajuntament-dolesa-de-montserrat](http://cido.diba.cat/normativa_local/1368/reglament-regulador-de-la-participacio-ciutadana-ajuntament-dolesa-de-montserrat)

Reglament orgànic municipal (2018). Barcelona.cat <https://bcnroc.ajuntament.barcelona.cat/jspui/handle/11703/113878>

REPENSANT LA PARTICIPACIÓ DE LA CIUTADANIA AL MÓN LOCAL. (s. f.). Diba.cat. Recuperat 9 d'abril de 2022, de [https://llibreria.diba.cat/cat/llibre/repensant-la-participacio-de-la-ciutadania-al-mon-local\\_54921](https://llibreria.diba.cat/cat/llibre/repensant-la-participacio-de-la-ciutadania-al-mon-local_54921)

Resultats a Barcelona. (s. f.). Ara.cat. Recuperat 30 d'abril de 2022, de <https://eleccions.ara.cat/municipals-26m-2019/resultats/municipi/8/19/99/9/barcelona>

Retos de presente y futuro de la Administración Pública | Carles Ramió. CONFERENCIA COMPLETA. (2019). Youtube. <https://www.youtube.com/watch?v=DowyKjYDnrc>

Roca, A. C. (2020). Internet gratis: la solució a la bretxa digital? Ara.cat. [https://www.ara.cat/media/educacio-a-distancia-bretxa-digital-internet-gratis-coronavirus-covid-19\\_1\\_1123359.html](https://www.ara.cat/media/educacio-a-distancia-bretxa-digital-internet-gratis-coronavirus-covid-19_1_1123359.html)

Romero, J. M. (2015). El 'caso Bárcenas', paso a paso: las pruebas del delito. El País. [https://elpais.com/politica/2015/03/17/actualidad/1426591729\\_737277.html](https://elpais.com/politica/2015/03/17/actualidad/1426591729_737277.html)

Cañete R. (2020). Premio y Festival Gabo. <https://premioggm.org/personas/rosa-canete-alonso/>

Salvat, J. M. (2019). Resultats Eleccions Municipals 2019 - Districtes Barcelona. betevé. <https://beteve.cat/eleccions-municipals-2019/resultats-barcelona/districtes/>

Santana, L. E. (2021). La democracia digital. <https://www.latercera.com/opinion/noticia/la-democracia-digital/XTWLL05BHZHV7IEAHHLZ7RTC0U/>

Semic. (2020). Premiat Segell Infoparticipa 2019-2020. ECityclíc. <https://www.ecityclíc.com/ca/noticies/premiats-segell-infoparticipa-2019>

Soriano, R. (2022). Subirats y su propuesta de democracia. Diario de Sevilla. [https://www.diariodesevilla.es/opinion/tribuna/Subirats-propuesta-democracia\\_0\\_1669933141.html](https://www.diariodesevilla.es/opinion/tribuna/Subirats-propuesta-democracia_0_1669933141.html)

Tarancón, S. C. (2019). Del «clicktivismo» a la democracia directa: en qué punto está la participación digital. ElDiario.es. [https://www.eldiario.es/tecnologia/clicktivismo-radicalidad-democratica\\_1\\_1756851.html](https://www.eldiario.es/tecnologia/clicktivismo-radicalidad-democratica_1_1756851.html)

UAM - Facultad de derecho - García Guitián, Elena. (s. f.). Uam.es. Recuperat 30 d'abril de 2022, de [https://www.uam.es/ss/Satellite/Derecho/es/1242658749433/1242659215540/persona/detallePDI/Garcia\\_Guitian,\\_Elena.htm](https://www.uam.es/ss/Satellite/Derecho/es/1242658749433/1242659215540/persona/detallePDI/Garcia_Guitian,_Elena.htm)

UAM - Facultad de derecho - Santana Leitner, Andrés. (s. f.). Uam.es. Recuperat 30 d'abril de 2022, de [https://www.uam.es/ss/Satellite/Derecho/es/1234889452862/1242690373949/persona/detallePDI/Santana\\_Leitner,\\_Andres.htm](https://www.uam.es/ss/Satellite/Derecho/es/1234889452862/1242690373949/persona/detallePDI/Santana_Leitner,_Andres.htm)

Universitat de Girona > Directori > Pàgina personal. (s. f.-a). Udg.edu. Recuperat 30 d'abril de 2022, de <https://www.udg.edu/ca/directori/pagina-personal?ID=2003152>

Universitat de Girona > Directori > Pàgina personal. (s. f.-b). Udg.edu. Recuperat 30 d'abril de 2022, de <https://www.udg.edu/ca/directori/pagina-personal?ID=54000>

Universitat Oberta de Catalunya. (s. f.). Guia d'experts. Uoc.edu. Recuperat 30 d'abril de 2022, de <https://www.uoc.edu/portal/ca/news/kit-premsa/guia-experts/directori/rosa-borge.html>

Université de Bordeaux. (s. f.). U-bordeaux.fr. Recuperat 30 de abril de 2022, de <https://participation.u-bordeaux.fr/>

Pacheco J. i& Pereda S. (2018). Quins reptes tenen les administracions públiques catalanes del futur-EAPC. Recuperat el 8 d'abril de 2022 blog. <https://eapc.blog.gencat.cat/2018/03/27/quins-reptes-tenen-les-administracions-publiques-catalanes-del-futur-jordi-pachecho-i-canals/>

## 7. Annex: Entrevista

### Dades de l'entrevista i de les persones entrevistades

Data: 30/3/2022

Lloc: Online

Hora: de 16:00h a 18.00h

Nom de les persones entrevistades i càrrec:

Manuel Punsoda (M): Director de Serveis de Democràcia Activa i Descentralització- Ajuntament de Barcelona

Orland Blasco (O): Tècnic de Democràcia Activa i Descentralització- Ajuntament de Barcelona.

Motiu de l'elecció: Estan treballant en la proposta, disseny, coordinació i avaluació de les accions dirigides a promoure la descentralització territorial efectiva i la participació ciutadana en les polítiques municipals.

### El què de la participació

#### 1. Com i qui decideix quins projectes van a participació?

M: Els projectes que van a participació ho decideixen el departament, i més concretament els tècnics, que volen tirar endavant un procés de participació. Tot i així, existeixen eines de participació, com ara òrgans de participació o iniciatives ciutadanes, on la ciutadania pot presentar projectes de participació.

O: També, de la decisió del departament que decideix realitzar un projecte de participació, existeix un comitè tècnic-director en el que es troben totes les àrees dels diferents districtes de l'Ajuntament i és convocat per Participació. En principi qualsevol procés participatiu, una vegada presentada una fitxa model per part del tècnic del departament que vol presentar un projecte de participació, la intenció és que es reuneixi el comitè tècnic-director on es fa un debat i s'assessora en el procés participatiu.

#### 2. A l'Ajuntament de Barcelona s'ha fet un protocol o guia interna de procediment perquè tots els processos tinguin una línia determinada?

M: Seguint amb la pregunta anterior, el procediment que segueix és en primer lloc els tècnics del departament fan la proposta (amb una fitxa-model) al comitè tècnic-director i posteriorment el comitè assessor i es fa un debat i s'acaba decidint si es porta a participació o no. A part del procediment, l'Ajuntament de Barcelona l'any 2017 va aprovar un Reglament de Participació on es regulava molts àmbits com ara, la regulació de la plataforma Decidim i dels processos participatius. El problema va ser que el reglament va ser declarat nul per Tribunal Superior de Justícia per qüestió de forma, en total va tenir 48 recursos. En aquests moments, estem treballant en un nou Reglament

de Participació Ciutadana, agafant de base el del 2017, que es troba en la segona exposició pública i està previst que al juny del 2022 aproximadament s'aprovi.

O: El Reglament de Participació té molta importància ja que és l'espai on es determina quins procediments, a nivell jurídic, s'haurà de seguir i, sobretot serveix perquè l'administració entengui que és i que no és participació.

### **3. Quins factors fan que la gent participi?**

M: Els factors que fan que la gent participi son:

- Que es sigui clar amb la participació que es vol fer. Si es convoca un procés participatiu, per informar i si es fa per conèixer i finalment es tindrà en compte la seva opinió, l'expectativa serà diferent. En el segon cas, augmentaria la participació.
- Difusió entre les persones afectades o interessades. Si la difusió es centra en aquells sectors que normalment participen, el resultat serà semblant que en altres convocatòries, en canvi, si ho fas en aquells grups de persones que d'entrada saps que té una opinió diferent amb la que ha estat inspirada el procés o té interès amb la temàtica del procés concret, la participació augmentarà.
- Com facilitar la participació a la ciutadania, és a dir, com de fàcil és que el poble accedeixi a les institucions a través de la participació directa.

O: En la línia que ha dit el Manuel, a vegades costa que la gent sàpiga què va a fer. És important que la població conegui en tot moment quines son les funcions de cada etapa del procés i fins a quin punt poden opinar, i que hi hagi un retorn de l'administració cap a la ciutadania. També és rellevant que el procés participatiu no tingui els terminis molt llargs ja que això pot portar a la baixada de participació i l'administració ha d'intentar que no solament participin "els de sempre", obrint d'aquesta manera a nous perfils de població. Per exemple, amb la pandèmia els processos online han augmentat la participació, sobretot entre la gent jove, és per això, que el moment que ens l'aposta és fer uns processos participatius híbrids. Seguint amb la línia dels joves, es va realitzar el fòrum jove on la participació es feia per sorteig del cens representant la joventut de la ciutat. A part dels factors que promouen la participació, hi ha certs grups de pressió de l'ajuntament més partidaris de la democràcia representativa i defensen que per validar un procés participatiu cal tenir un percentatge mínim de participació per districte, barri o ciutat (depenen del àmbit geogràfic del procés).

### **4. Quins factors frenen la participació?**

M: Els factors que frenen la participació bàsicament son: que no estigui clar perquè serveix el procés, a qui es convoca, no hi hagi mecanismes de participació que siguin àgils i que realment el procés serveixi més per aquelles persones que convoquen el procés i no pas pel propi procés participatiu. A nivell pràctic, una de les dificultats que des de l'ajuntament era la incorporació de les persones d'origen cultural divers a la participació. Estàvem sempre pensant mecanismes perquè el col·lectiu d'origen immigrant hi participés, i va sorprendre que en el pressupost participatiu el projecte que va tenir més suport va ser el presentat per unes noies pakistaneses per adaptar un camp



de futbol per fer criquet, a partir del “boca-boca” es va mobilitzar població de Bangladesh i de Pakistan de la ciutat. Això, porta a considerar que si la gent considera que la temàtica és del seu interès participa, si creuen que no provoca l'efecte contrari.

O: Cal mencionar que en els pressupostos participatius és la població qui presenta les propostes i a partir d'allà es fa el procés participatiu, i de vegades el punt de partida és des de l'Ajuntament. Dir que un dels problemes amb els que ens hem trobat és que la participació serveixi, o es percebi que serveix, per validar un projecte municipal, i això provoca que la gent no hi participi. La ciutadania va el primer dia i acaba valorant si realment la seva opinió tindrà repercussió o si pel contrari ja està tot decidit, en aquest darrer element això porta a la baixada de la participació.

## **5. Cap a on camina la participació a l'Ajuntament de Barcelona?**

M: A l'Ajuntament de Barcelona la participació camina en la direcció que la gent pugui tenir incidència en les decisions que es prenguin sobre el tema que es convoca. S'ha passat d'un procés únicament d'informació administració-ciutadania a la participació de la ciutadania. Comentar que anteriorment a la pandèmia es feia tot presencial, en els moments més durs del coronavirus online i ara s'està apostant per incorporar el canal híbrid.

O: Afegir, que en l'anterior mandat (2015-2019), la plataforma Decidim era la novetat i hi havia moltes ganes per promoure la participació tant a nivell tècnic com polític. Aquest segon mandat (2019-2023) està portant a consolidar la participació electrònica. Si bé és cert que la participació directa a partir de les consultes és una assignatura pendent ja que el Reglament de Participació del 2017 es va declarar nul.

## **Decidim- Barcelona**

### **6. Quin és l'impacte de la plataforma Decidim en les polítiques de participació i democràcia?**

O: La plataforma ha servit per augmentar la participació, sense el Decidim ens haguéssim trobat amb dèficits de participació. El cas recent ha estat amb la pandèmia, Decidim ha permès seguir treballant en les polítiques de participació i de democràcia, en el supòsit que no s'hagués apostat per les noves tecnologies els processos participatius no haguessin pogut seguir. Tot i així, dir que la flexibilitat i la rapidesa que demana la plataforma no sempre es pot fer, requereix personal de cada districte que mantingui actualitzada la plataforma Decidim i això vol dir temps i un consens sobre el que és la participació, que ara per ara en tots els districtes no passa. Sens dubte la participació electrònica ha vingut per quedar-se.

M: El Decidim facilita la participació a la ciutadania, però hi ha molta feina interna dins de l'Ajuntament perquè realment tots els tècnics de la casa utilitzin la participació i s'incorporin en la vida quotidiana. I, sobretot, és important que l'Ajuntament utilitzi la plataforma per millorar la participació. Actualment existeix resistència interna per part d'alguns tècnics i polítics que dificulten l'aposta per la participació directa.

## **7. Quins són els punts forts de la plataforma?**

O: Els punts forts de la plataforma son:

- Augmenta la participació. Població que amb anterioritat a la plataforma no participa ara si que ho fan.
- Manteniment de la informació. La ciutadania pot consultar en qualsevol moment la informació sobre un procés participatiu.

M: Seguint en la línia de l'Orlando, els punts positius de la plataforma que caldria afegir son:

- Traçabilitat. En la plataforma tot queda constància del que es fa en el procés participatiu.
- Permet treballar amb comunitat. Tot i que en el Decidim Barcelona ho utilitzem poc, però un col·lectiu que vulgui fer una proposta sobre un tema concret ho pugui fer a través de la plataforma.

O: El fet de treballar amb la comunitat de vegades existeix una "certa por" per part de l'administració perquè grups de la ciutadania puguin gestionar espais de la plataforma sense control de la pròpia institució.

## **8. Quins son els punts dèbils de la plataforma?**

M: Els punts dèbils de la plataforma son:

- Pensar la plataforma en clau de ciutadania i no institucional. El funcionament de la plataforma ha de ser més fàcil per la ciutadania i la terminologia ha de ser pròxima a la població. A mode d'exemple seria adaptar la plataforma al mòbil i d'aquesta manera és molt possible que s'augmentaria la participació.
- Resistències internes. L'administració ha d'entendre que cal rendir comptes sobre tot el que es fa amb la participació ciutadania, i això no sempre es fa. És important garantir la transparència per donar credibilitat a la pròpia eina.

O: Els punts que dificulten la participació son:

- No criden l'atenció als joves ni als infants. En aquesta línia es vol apostar perquè la participació es faci a partir dels 12 anys i això porta de retoc una plataforma més amigable. Es vol intentar, que la plataforma Decidim sigui semblant al Facebook en el sentit que qui tingui un usuari tingui un mur i pugui consultar les notícies (els processos participatius) i es facin tik-tok per cridar a la participació d'infants i joves.
- No es coneix el perfil de la ciutadania. A la plataforma Decidim es prioritza l'anonimat de les persones que participen, i això no permet conèixer quin és el perfil de participants i a la pràctica porta a no conèixer amb quines persones hauríem de treballar més per la participació.

## **9. La plataforma dona resposta a les necessitats de la participació ciutadania des del punt de vista institucional?**

M: El Decidim dona resposta a les necessitats de la participació ciutadana des del punt de vista institucional, tot i que encara queda camí per endavant. Seguint amb el que he comentat abans, actualment existeixen resistències internes que dificulten que hi hagi participació directa efectiva.

O: Afegir que tenim present que de vegades hi han treballadors que no passen informació a la plataforma i això dificulta l'actualització de la plataforma.

### **10. Creus que la plataforma dona resposta a les necessitats de la participació ciutadana des del punt de vista ciutadana?**

O: La plataforma dona resposta a les necessitats de la participació des del punt de vista de la ciutadania, ja que permet que aquesta expressi la seva opinió sobre certs temes. Ara bé, encara existeix canvi perquè la plataforma sigui amigable per la ciutadania.

M: Com he comentat anteriorment, pensar la plataforma en clau ciutadana és bàsic per garantir que el Decidim doni resposta a les necessitats de la participació ciutadana des del punt de vista ciutadà.

### **11. Com influeix la bretxa digital en la participació electrònica?**

M: La bretxa digital en la participació electrònica és un tema que l'administració electrònica ha de tenir present i ha d'aplicar mesures per salvar-ho. La influència de la bretxa digital passa perquè certs col·lectius no tinguin accés als processos participatius, especialment aquells que es fan únicament telemàtics. Ara bé, des de l'Ajuntament de Barcelona s'estan implementant mesures per tal de salvar la bretxa digital.

O: Tal i com ha comentat el Manuel abans és important que l'ajuntament camini cap a un model híbrid de participació. D'aquesta manera es salvaria la bretxa digital.

### **12. Quines mesures es prenen per salvar la bretxa digital?**

M: En tots els processos participatius que s'han fet a la ciutat hem aplicat mesures per tal d'apropar-nos amb la ciutadania per salvar la bretxa digital i promoure la participació digital. En tots els processos s'han aplicat "els carritos" per fer conèixer la participació electrònica a la ciutadania, sempre va acompanyat de dues tablets i dues persones que acompanyen a la població en la utilització de la plataforma Decidim, fins ara els resultats han estat molt positius. En els pressupostos participatius es van habilitar espais a tots els districtes per tal de donar suport a la població que tinguessin dificultat, però a la pràctica aquesta mesura va ser un desastre, no hi va assistir quasi ningú. També en el cas dels pressupostos participatius, tot i que finalment no es va aplicar per la pandèmia, hi havia la mesura que personal de l'administració pública anés a espais, per exemple a casals d'avis o un centre d'educació especial on es pogués recollir l'opinió dels sectors que no tenen accés a internet. A partir de les mesures de la bretxa digital es genera un debat d'on s'acaba i d'on comença la privacitat de la persona que acaba sent influenciada per la persona que l'acompanya a utilitzar la plataforma Decidim, tot i això creiem que per salvar la bretxa digital és necessari que hi hagi un acompanyament.

O: Es parla molt de la bretxa digital de la gent gran, però sovint s'adapta a les noves realitats. A mode d'exemple a la ciutat de Barcelona el Consell de la Gent Gran va ser el consell que més reunions telemàtiques van fer durant la pandèmia. Un altre tema és la classe social o determinats barris que dificulten l'accés a internet. Afegir "els carritos",

que ha comentat abans el Manuel, permet trencar amb la tendència que sempre s'ha de cridar als mateixos i s'obre la participació a tota la ciutadania.

**13. Creieu que m'he deixat de fer-te alguna pregunta clau? Voldríeu afegir alguna cosa més?**

O: És tot correcte. Si necessites qualsevol cosa estem a la disposició per qualsevol dubte o aclariment.